

6. ΣΥΝΑΝΤΗΣΗ ΕΡΓΑΣΙΑΣ - 2^η

(WORKSHOP 2)

**ΚΑΤΑΧΡΗΣΗ ΑΓΟΡΑΣ ΚΑΙ ΚΑΝΟΝΙΣΜΟΣ ΠΕΡΙ
ΞΕΠΛΥΜΑΤΟΣ ΧΡΗΜΑΤΟΣ**

“Η αλληλεπίδραση εποπτικών αρχών και εποπτευομένων φορέων και η ανταγωνιστικότητα της αγοράς”

*Κατάχρηση αγοράς και κανονισμός περί ξεπλύματος χρήματος
Σημειώσεις Εισηγήσεων - Workshop 2
17 Ιανουαρίου 2007*

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Είναι γεγονός ότι σε κάθε συνέδριο οι εισηγητές διαμορφώνουν τις σημειώσεις παρουσίασης τους για να μην επαναλαμβάνουν λεχθέντα στοιχεία ή δεδομένα από τον προηγούμενο εισηγητή.

Οι σημειώσεις που ακολουθούν αποτυπώνουν τα όσα έχουν αναφερθεί κατά τις συνεδρίες και έχουν καταγραφεί σε DVD τόσο από τους εισηγητές όσο και από τους παρευρισκομένους συνέδρους. Εξαίρεση αποτελούν οι τίτλοι των εισηγήσεων.

Σημειώνεται επίσης ότι οι σημειώσεις εκφράζουν τις απόψεις των εισηγητών και η Επιτροπή Κεφαλαιαγοράς δεν δεσμεύεται με το περιεχόμενο των σημειώσεων που ακολουθούν εκτός αν ρητά αναφέρεται στο κείμενο.

Παρά ταύτα ο Πρόεδρος και τα μέλη της Οργανωτικής Επιτροπής του 3^{ου} Συνεδρίου που πραγματοποιήθηκε στην Αθήνα 16-18 Ιανουαρίου 2007 με τίτλο “ Η αλληλεπίδραση εποπτικών αρχών και εποπτευομένων φορέων και η ανταγωνιστικότητα της αγοράς ” θεωρούν τις εισηγήσεις ως ένα σημαντικό εργαλείο ενημέρωσης και εκπαίδευσης στα θέματα που αναφέρονται και συνιστούν στους μελετητές όπως τις μελετήσουν ανατρέχοντας και στο κείμενο των νόμων, αποφάσεων ή οδηγιών.

Ο Πρόεδρος της Οργανωτικής Επιτροπής

Γιάνγκος Χαραλάμπους

“Η αλληλεπίδραση εποπτικών αρχών και εποπτευομένων φορέων και η ανταγωνιστικότητα της αγοράς”

*Κατάχρηση αγοράς και κανονισμός περί ξεπλύματος χρήματος
Σημειώσεις Εισηγήσεων - Workshop 2
17 Ιανουαρίου 2007*

ΕΥΡΕΤΗΡΙΟ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΩΝ

6.00	Συντονιστής (Π. Μπερνίσας): Σύνοψη των βασικών νομοθετημάτων.....	4
6.01	Μ. Ντανάκα: Η κατάχρηση της αγοράς	5
6.02	Α. Λυκουρέζος: Πράξεις προσώπων που κατέχουν προνομιακές πληροφορίες και πράξεις χειραγώγησης της αγοράς	12
6.03	Μ. Μερσίνης: Η λήψη νομοθετικών μέτρων για την πρόληψη χρησιμοποίησης του χρηματοπιστωτικού συστήματος για την τέλεση εγκληματικών δραστηριοτήτων.	19
6.04	Π. Στελλάκης: Ξέπλυμα χρήματος από την σκοπιά της ελεγκτικής εργασίας και της συνεργασίας ελεγκτών με υπευθύνους συμμόρφωσης	25
6.05	Μ. Καραμανώφ: Κόστος και τις επιπτώσεις που επιφέρουν στις εποπτευόμενες εταιρείες τα επιβαλλόμενα νομοθετήματα	30
6.06	Γ. Μανωλάκενας: Εμπειρίες στον χώρο του οικονομικού εγκλήματος, και στην κατάχρηση της αγοράς από την σκοπιά των τραπεζών.....	36
6.07	Σ. Γκούμας: Ζητήματα ξεπλύματος χρήματος που αντιμετωπίζει ο υπεύθυνος κανονιστικής συμμόρφωσης από την πρακτική σκοπιά.....	39
	Ερωτήσεις - Απαντήσεις	45
6.08	Β. Παπαοικονόμου: Κατάχρηση αγοράς: δευτερογενή κείμενα για την εξειδίκευση του νόμου	

“Η αλληλεπίδραση εποπτικών αρχών και εποπτευομένων φορέων και η ανταγωνιστικότητα της αγοράς”

*Κατάχρηση αγοράς και κανονισμός περί ζεπλύματος χρήματος
Σημειώσεις Εισηγήσεων - Workshop 2
17 Ιανουαρίου 2007*

ΕΙΣΗΓΗΣΕΙΣ

6.00 Συντονιστής (Π. Μπερνίσας): Σύνοψη των βασικών νομοθετημάτων

Έχουμε να εξετάσουμε τα εξής νομοθετικά πλαίσια.

Από τη μια μεριά τον Ν.3340/2005 για την προστασία της κεφαλαιαγοράς από πράξεις προσώπων που κατέχουν προνομιακές πληροφορίες και από πράξεις χειραγώγησης αγοράς, καθώς και τις συναφείς πράξεις Επιτροπής Κεφαλαιαγοράς και αφετέρου τον Ν. 2331/1995 για την πρόληψη και καταστολή της νομιμοποίησης εσόδων από εγκληματικές δραστηριότητες και άλλες ποινικές διατάξεις, όπως αυτός τροποποιήθηκε και ισχύει σήμερα μετά την τελευταία σημαντική τροποποίηση με τον Ν.3424/2005, καθώς και τις συναφείς επίσης πράξεις της Επιτροπής Κεφαλαιαγοράς.

Παρότι και τα δύο νομοθετήματα έχουν στόχο την επίτευξη της διαφάνειας και την ενίσχυση της ανταγωνιστικότητας της αγοράς, ας μην λησμονούμε ότι έχουν διαφορετικές ρυθμίσεις, διαφορετικά υποκείμενα και φορείς δικαιωμάτων και υποχρεώσεων, διαφορετικές διοικητικές και ποινικές κυρώσεις.

Παρότι η ανάλυση του κάθε νομοθετήματος θα απαιτούσε ίσως τουλάχιστον ένα μονοήμερο σεμινάριο, θα επωφεληθούμε από την εξειδικευμένη γνώση των οκτώ εκλεκτών και εξειδικευμένων εισηγητών.

Ένα πρόβλημα αδιαθεσίας μας στέρησε την μία εισηγήτρια, ελπίζουμε να επανέλθει, αν δεν επανέλθει θα καλυφθεί το θέμα από τους υπόλοιπους.

Θα πρέπει να βασιστούμε αν θέλετε, στην μαεστρία των εισηγητών για να παραμείνουμε πρώτα στα χρονικά πλαίσια που μας έχουν τεθεί, τα οποία είναι ασφυκτικά και δεύτερον αν μπορούμε να εξοικονομήσουμε δέκα λεπτά ως ένα τέταρτο για ερωτήσεις και συζήτηση.

Αρχίζουμε με την πρώτη εισηγήτρια, την κυρία Ματίνα Ντανάκα, που είναι επί τουλάχιστον 20ετία δικηγόρος, που είναι ειδικευμένη στα θέματα της Επιτροπής Κεφαλαιαγοράς, εργάζεται εδώ και μία δεκαετία, από το 1997, στην Επιτροπή Κεφαλαιαγοράς, όπου είναι δικηγόρος στην Διεύθυνση Νομικών Υπηρεσιών, έχει συμμετάσχει σε πολλές νομοπαρασκευαστικές επιτροπές, σε ομάδες εμπειρογνομόνων και της C.E.S.R., έχει ασχοληθεί και ασχολείται συστηματικά με θέματα κατάχρησης αγοράς σε επίπεδο εποπτικό και κατασταλτικό, αλλά και σε επίπεδο υποστήριξης των αποφάσεων επιβολής κυρώσεων της Επιτροπής Κεφαλαιαγοράς.

Ο λόγος σε εσάς.

“Η αλληλεπίδραση εποπτικών αρχών και εποπτευομένων φορέων και η ανταγωνιστικότητα της αγοράς”

*Κατάχρηση αγοράς και κανονισμός περί ξεπλύματος χρήματος
Σημειώσεις Εισηγήσεων - Workshop 2
17 Ιανουαρίου 2007*

6.01 Μ. Ντανάκα: Η κατάχρηση της αγοράς

Κυρίες, κύριοι, καλημέρα σας. Η **κατάχρηση αγοράς**, στην περίπτωση των κεφαλαιαγορών, αναπτύχθηκε σε ευρωπαϊκό επίπεδο με την **οδηγία 2003-6** για τις πράξεις προσώπων που κατέχουν προνομιακές πληροφορίες και τις πράξεις χειραγώγησης αγοράς.

Η βασική αυτή οδηγία, καθώς και οι **εκτελεστικές αυτής οδηγίες 2003-124, 2003-125 και 2004-72** έχουν εκδοθεί σύμφωνα με την νέα διαδικασία καθιέρωσης νομοθετικών τεχνικών σε **τέσσερα επίπεδα**. Γενικές αρχές-πλαίσια, εκτελεστικά μέτρα, συνεργασία και εφαρμογή της επιτροπής των σοφών, η οποία συστάθηκε στην σύνοδο του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου στις 17 Ιουλίου του 2000.

Στο **πρώτο επίπεδο** η βασική οδηγία θεσπίζει γενικές αρχές-πλαίσια και στο **δεύτερο επίπεδο** οι εκτελεστικές αυτής οδηγίες θεσμοθετούν τα εκτελεστικά μέτρα.

Τόσο την βασική οδηγία, όσο και το μεγαλύτερο μέρος των εκτελεστικών αυτής οδηγιών ενσωμάτωσε στην ελληνική έννομη τάξη ο Ν.3340/2005.

Με τον νόμο αυτό, στο κεφάλαιο Β και στα άρθρα 3 έως 6 θεσπίζονται διοικητικής φύσεως διατάξεις-απαγορεύσεις για την κατάχρηση προνομιακών πληροφοριών.

Για **πρώτη φορά ο νομοθέτης χρησιμοποιεί** τον όρο **προνομιακή πληροφορία** αντί του όρου **εμπιστευτική πληροφορία** του προϊσχύοντος δικαίου, δηλαδή του Προεδρικού Διατάγματος 53/1992 και δεν χρησιμοποιεί και τον όρο **εσωτερική πληροφορία**.

Με αυτό τον τρόπο ο νομοθέτης θέλησε να καλύψει καλύτερα την βούληση του κοινοτικού νομοθέτη, γιατί ο όρος εσωτερική πληροφορία αποδίδει κυρίως υποχρέωση πίστωσης, ενώ πληροφορία εσωτερική μας παραπέμπει περισσότερο σε γενικά για την εταιρεία και δεν αφορά άμεσα τον εκδότη ή τα χρηματοπιστωτικά μέσα.

Σε σχέση τώρα με το προϊσχύον δίκαιο, όσον αφορά για τον ορισμό της κατάχρησης προνομιακών πληροφοριών, έχουμε τις εξής **βασικές διαφορές**.

Αναφορικά με τα πρόσωπα τα οποία κατέχουν προνομιακές πληροφορίες **έχει προστεθεί** μία τέταρτη κατηγορία, **η κατηγορία των προσώπων που κατέχουν προνομιακές πληροφορίες με βάση τις εγκληματικές τους δραστηριότητες**. Αυτή η προσθήκη κρίθηκε αναγκαία μετά τα θλιβερά γεγονότα της 11^{ης} Σεπτεμβρίου.

Μία **δεύτερη διαφορά** ότι δεν απαιτείται να έχει μεσολαβήσει κατ' επάγγελμα διαμεσολαβητής κατά την διενέργεια της κρίσιμης συναλλαγής.

Οι πληροφορίες δεν απαιτείται να αφορούν μόνο κινητές αξίες, αλλά οποιοδήποτε χρηματοπιστωτικό μέσο, ακόμη και παράγωγα επί εμπορευμάτων.

Επεκτείνεται, επίσης, **η ευθύνη των τρίτων προσώπων** ακόμα και στην περίπτωση που η γνώση τους δεν προέρχεται μόνο από πρόσωπα τα οποία κατέχουν προνομιακές πληροφορίες και προβλέπονται στην παράγραφο 1 του άρθρου 3.

“Η αλληλεπίδραση εποπτικών αρχών και εποπτευομένων φορέων και η ανταγωνιστικότητα της αγοράς”

*Κατάχρηση αγοράς και κανονισμός περί ξεπλύματος χρήματος
Σημειώσεις Εισηγήσεων - Workshop 2
17 Ιανουαρίου 2007*

Η ευθύνη τώρα των προσώπων που κατέχουν προνομιακές πληροφορίες είναι **αντικειμενική**. Αυτό σημαίνει ότι δεν απαιτείται εν γνώσει εκμετάλλευση της εμπιστευτικής προνομιακής πληροφορίας, άρα δεν χρειάζεται να αποδειχθεί ότι το πρόσωπο αυτό γνώριζε ή όφειλε να γνωρίζει ότι η πληροφορία είναι προνομιακή.

Εισάγεται επίσης εξαίρεση της εφαρμογής της απαγόρευσης στις συναλλαγές που πραγματοποιούνται από ένα πρόσωπο, το οποίο καταρτίζει αυτές τις συναλλαγές σε εκπλήρωση απαιτητής υποχρέωσης για την απόκτηση ή διάθεση χρηματοπιστωτικών μέσων.

Όμως αυτή η υποχρέωση πρέπει να απορρέει από συμφωνία η οποία έχει συναφθεί πριν από την απόκτηση της προνομιακής πληροφορίας.

Στην παράγραφο 3 του άρθρου 6 για τα **πρόσωπα που ενεργούν ως κατ’ επάγγελμα διαμεσολαβητές**, προβλέπεται περισσότερα στοιχεία για τον ορισμό της προνομιακής πληροφορίας. Εφόσον συντρέχουν αυτές οι προϋποθέσεις, τότε το πρόσωπο που ενεργεί κατ’ επάγγελμα συναλλαγές, όταν καταρτίζει συναλλαγές με βάση προνομιακές πληροφορίες, έχει παραβιάσει όχι μόνο την σχετική διάταξη του Ν.3340, αλλά και την παράγραφο 4-3δ του Κώδικα δεοντολογίας.

Τώρα στο κεφάλαιο Γ και στα άρθρα 7 έως 9, υπάρχουν πάλι και δίδεται και η έννοια χειραγώγησης αγοράς.

Στο προγενέστερο δίκαιο ίσχυαν οι διατάξεις του άρθρου 72, παράγραφος 2, του Ν.1969/1991. Σας λέω λίγο τις διατάξεις αυτές.

Πρόστιμο μέχρι 500.000 δραχμές επιβάλλεται από την Επιτροπή Κεφαλαιαγοράς σε φυσικά ή νομικά πρόσωπα που δημοσιεύουν ή διαδίδουν προνομιακές πληροφορίες, ανακριβείς ή παραπλανητικές ως προς κινητές αξίες εισαγόμενες ή εισηγμένες σε οργανωμένη χρηματιστηριακή αγορά, οι οποίες ως εκ τη φύση τους μπορούν να επηρεάσουν την τιμή της συναλλαγής των αξιών αυτών.

Στην περίπτωση κατά την οποία έχουμε απλή κατάρτιση συναλλαγών από κατ’ επάγγελμα διαμεσολαβητή, τότε οι πράξεις του τιμωρούνται μόνο αν αποδειχθεί ότι αυτός γνώριζε ή όφειλε να γνωρίζει ότι μέσω των καταρτιζομένων συναλλαγών επιχειρείται η διάδοση ψευδών ή ανακριβών πληροφοριών ή συνέβαλε με οποιονδήποτε τρόπο στην διευκόλυνση των συναλλαγών αυτών.

Η δημοσίευση τώρα, η διάδοση ανακριβών πληροφοριών σύμφωνα με τις προηγούμενες διατάξεις μπορεί να γίνει με οποιοδήποτε τρόπο, ακόμα και με κατάρτιση χρηματιστηριακών συναλλαγών.

Ο νομοθέτης, όπως φαίνεται και από το γράμμα της διάταξης που σας ανέφερα, δεν θέλει να περιορίσει τους τρόπους και τα μέσα διάδοσης της παραπλανητικής πληροφορίας. Πρόθεσή του ήταν να καλύψει κάθε πιθανό τρόπο διάδοσης.

“Η αλληλεπίδραση εποπτικών αρχών και εποπτευομένων φορέων και η ανταγωνιστικότητα της αγοράς”

*Κατάχρηση αγοράς και κανονισμός περί ξεπλύματος χρήματος
Σημειώσεις Εισηγήσεων - Workshop 2
17 Ιανουαρίου 2007*

Αυτή την ερμηνευτική προσέγγιση, πρέπει να σας πω ότι έχουν ακολουθήσει όλα τα διοικητικά δικαστήρια, πρώτου και δευτέρου βαθμού και τα ποινικά δικαστήρια όταν ερμήνευσαν την παρεμφερή διάταξη του άρθρου 72, παράγραφος 1, του Ν.1969.

Πάνω σε αυτή την νομολογία έχει στηρίξει όλη της την πρακτική και η Επιτροπή Κεφαλαιαγοράς όταν εφάρμοσε την διάταξη αυτή. Ο νέος Ν.3340, λαμβάνοντας υπόψη αυτή την ερμηνευτική εκδοχή, μας δίνει την έννοια της χειραγώγησης αγοράς πολύ πιο εκτεταμένα και προβλέπει πλέον αναλυτικά και πιο συγκεκριμένα τους τρόπους και τα μέσα με τα οποία αυτή διαπράττεται. Με τον νόμο αυτό καταργήθηκαν οι διατάξεις του άρθρου 72.

Στο άρθρο 7 δίδεται ο ορισμός της χειραγώγησης. Θα σας πω πάλι τις **βασικές διαφορές από το προϊσχύον δίκαιο**.

Πλέον ορίζεται ρητά ότι **η χειραγώγηση διενεργείται τόσο με συναλλαγές όσο και εντολές για διενέργεια συναλλαγών**. Η χειραγώγηση είτε με συναλλαγές είτε με διάδοση αφορά όχι μόνο κινητές αξίες, αλλά οποιοδήποτε χρηματοπιστωτικό μέσο.

Στην χειραγώγηση με συναλλαγές, όπως και στο προγενέστερο δίκαιο, η ευθύνη είναι αντικειμενική. Όμως πλέον εισάγεται εξαίρεση στην περίπτωση κατά την οποία το πρόσωπο το οποίο είτε έδωσε εντολές είτε κατάρτισε συναλλαγές έρθει και αποδείξει ότι αυτό έγινε για λόγους θεμιτούς και ότι οι εντολές ή οι συναλλαγές ήταν όμως σύμφωνες με τις αποδεκτές πρακτικές της σχετικής αγοράς.

Όσον αφορά τώρα τους **δημοσιογράφους**, όταν ενεργούν στο πλαίσιο της επαγγελματικής τους ιδιότητας, η διάδοση των πληροφοριών κρίνεται σύμφωνα με τους κανόνες του επαγγέλματός τους, εκτός αν αυτοί έχουν αντλήσει άμεσα ή έμμεσα κέρδη ή οφέλη από την διάδοση αυτών των πληροφοριών.

Όσον αφορά τώρα τον κατ’ **επάγγελμα διαμεσολαβητή** πλέον, η ευθύνη του περιορίζεται μόνο αν αποδειχθεί ενεργός συμβολή του στις πράξεις αυτές χειραγώγησης, το δε **«όφειλα»** που σας ανέφερα του προγενέστερου δικαίου **έχει πλέον αντικατασταθεί με την υποχρέωσή του να ειδοποιεί την Επιτροπή Κεφαλαιαγοράς**, όταν έχει σοβαρές υπόνοιες ότι οι συναλλαγές οι οποίες έχουν καταρτιστεί θα μπορούσαν να συνιστούν κατάχρηση αγοράς.

Τα **μέλη των διοικητικών συμβουλίων εταιρειών** ευθύνονται πλέον για την **διάδοση ψευδών, ανακριβών ή παραπλανητικών πληροφοριών** είτε μέσω των ετησίων ή περιοδικών οικονομικών καταστάσεων είτε μέσω των ενημερωτικών δελτίων μόνο αν αποδειχθεί ότι γνώριζαν ή όφειλαν να γνωρίζουν ότι αυτές οι πληροφορίες είναι ψευδείς, παραπλανητικές.

Στα άρθρα 8 ως 9 του νόμου αυτού εισάγονται **εξαιρέσεις στην απαγόρευση**, με κύρια εξαίρεση στις πράξεις αγοράς επί ιδίων μετοχών, σε προγράμματα δηλαδή αγοράς μετοχών και στις πράξεις σταθεροποίησης ενός χρηματοπιστωτικού μέσου, όμως αυστηρά μόνο αν οι συναλλαγές αυτές έχουν διενεργηθεί σύμφωνα με τον κανονισμό 2273/2003 της επιτροπής.

“Η αλληλεπίδραση εποπτικών αρχών και εποπτευομένων φορέων και η ανταγωνιστικότητα της αγοράς”

*Κατάχρηση αγοράς και κανονισμός περί ξεπλύματος χρήματος
Σημειώσεις Εισηγήσεων - Workshop 2
17 Ιανουαρίου 2007*

Τώρα, ο Ν.3340/2005 για την αποτελεσματικότερη προστασία των φαινομένων κατάχρησης αγοράς, εκτός από το νέο ρυθμιστικό πλαίσιο που σας ανέφερα, προβλέπει και μία σειρά μέτρων, τα οποία είναι προληπτικά και τα οποία στοχεύουν στην ορθή, επαρκή και έγκαιρη πληροφόρηση του επενδυτικού κοινού.

Στο πλαίσιο αυτό, στο άρθρο 10, **καθιερώνεται πλέον η υποχρέωση της εκδότριας εταιρείας να δημοσιοποιεί, χωρίς υπαίτια βραδύτητα, τις προνομιακές πληροφορίες που την αφορούν άμεσα.**

Εισάγεται **εξαίρεση** σε αυτή την υποχρέωση, δηλαδή μπορεί να αναβάλλει την δημοσιοποίηση της προνομιακής πληροφορίας μόνο υπ’ ευθύνης της, σε εξαιρετικές περιπτώσεις, για να προστατευτεί από βλάβη των εννόμων συμφερόντων της εφόσον δεν υπάρχει κίνδυνος παραπλάνησης του επενδυτικού κοινού και εφόσον, και αυτό είναι το κυριότερο, έχει φροντίσει να έχει διασφαλίσει ότι οι πληροφορίες αυτές θα διατηρηθούν εμπιστευτικές καθ’ όλο το χρονικό διάστημα που διαρκεί η αναβολή της δημοσιοποίησης.

Ένα άλλο **προληπτικό μέτρο** προβλέπεται στο άρθρο 12, σύμφωνα με το οποίο η εκδότρια εταιρεία **υποχρεούται να καταρτίζει καταλόγους των προσώπων** με τα οποία συνδέεται είτε με σύμβαση εργασίας είτε με οποιονδήποτε άλλο τρόπο και **τα οποία έχουν πρόσβαση σε προνομιακές πληροφορίες.**

Αυτόν τώρα τον κατάλογο τον υποβάλλει στην Επιτροπή Κεφαλαιαγοράς αμέσως μόλις της ζητηθεί και τον ενημερώνει κάθε φορά που αλλάζουν τα στοιχεία του.

Ο κατάλογος αυτός, πρέπει να πούμε ότι είναι ένα χρήσιμο εργαλείο τόσο για την ίδια την εταιρεία, για να μπορεί να ελέγχει την ροή των προνομιακών πληροφοριών, αλλά και για την Επιτροπή Κεφαλαιαγοράς, για να μπορέσει να προβεί στον έλεγχο εφαρμογής των διατάξεων κατάχρησης αγοράς.

Το **άρθρο 13**, αποβλέποντας στην διασφάλιση μεγαλύτερης διαφάνειας στις **συναλλαγές οι οποίες διενεργούνται από διευθυντικά στελέχη της εκδότριας εταιρείας ή από πρόσωπα που έχουν στενούς δεσμούς με τα στελέχη αυτά**, προβλέπει υποχρέωση των προσώπων αυτών να ενημερώνουν την εκδότρια εταιρεία για συναλλαγές που έχουν διενεργήσει για λογαριασμό τους αναφορικά με μετοχές της εταιρείας, είτε παράγωγα ή άλλα χρηματοπιστωτικά μέσα.

Η εταιρεία είναι υποχρεωμένη να υποβάλλει αυτές τις πληροφορίες στο επενδυτικό κοινό (μέσω του ημερησίου δελτίου τιμών του ΧΑ) και στην Επιτροπή Κεφαλαιαγοράς (αποστολή δεδομένων σε ηλεκτρονική μορφή).

Πρέπει να σας πω ότι αυτή η ρύθμιση έρχεται να αντικαταστήσει την προγενέστερη ρύθμιση του Προεδρικού Διατάγματος 51/1992, όπου προβλεπόταν υποχρέωση των μελών των διοικητικών συμβουλίων των εκδοτριών εταιρειών και των ανωτάτων διευθυντικών στελεχών να γνωστοποιούν

“Η αλληλεπίδραση εποπτικών αρχών και εποπτευομένων φορέων και η ανταγωνιστικότητα της αγοράς”

*Κατάχρηση αγοράς και κανονισμός περί ξεπλύματος χρήματος
Σημειώσεις Εισηγήσεων - Workshop 2
17 Ιανουαρίου 2007*

στην Επιτροπή Κεφαλαιαγοράς συναλλαγές που έκαναν και ξεπερνούσαν μέσα σε μία ημέρα το ποσό των 100.000.000 δραχμών, 293.000 ευρώ.

Τέλος, με τις ίδιες διατάξεις προβλέπεται και η **υποχρέωση** της εκδότριας εταιρείας **να καταρτίζει κατάλογο αυτών των προσώπων** και να τον **υποβάλλει στην Επιτροπή Κεφαλαιαγοράς**.

Ένα άλλο προληπτικό μέτρο, το οποίο προβλέπεται στο **άρθρο 17**, είναι η **υποχρέωση των προσώπων που ενεργούν κατ’ επάγγελμα συναλλαγές**, να ειδοποιούν την Επιτροπή Κεφαλαιαγοράς όταν έχουν σοβαρές υπόνοιες ότι συναλλαγές οι οποίες έχουν καταρτιστεί, θα μπορούσαν να συνιστούν κατάχρηση αγοράς.

Τέλος, ένα άλλο μέτρο το οποίο προβλέπεται στο **άρθρο 18**, είναι η υποχρέωση των **προσώπων που ενεργούν ως κατ’ επάγγελμα διαμεσολαβητές, να καταγράφουν και να αρχειοθετούν όλες τις εντολές που τους δίδουν οι πελάτες τους** αναφορικά με την κατάρτιση συναλλαγών και συγκεκριμένα να ηχογραφούν τις εντολές που τους δίνονται τηλεφωνικά ή να αποθηκεύουν τις εντολές που τους δίνονται είτε με τηλεομοιοτυπία είτε με ηλεκτρονικό μέσο όπως είναι το ηλεκτρονικό ταχυδρομείο ή το διαδίκτυο.

Στο **άρθρο 19** του ίδιου νόμου προβλέπεται μία **σειρά εξουσιοδοτήσεων** με βάση τις οποίες η Επιτροπή Κεφαλαιαγοράς εξέδωσε πέντε αποφάσεις εκτελεστικές, την 1 έως 5/347 της 13.07.2005.

Σύμφωνα με το **άρθρο 21 αρμόδια αρχή** για την εφαρμογή του νόμου αυτού είναι η **Επιτροπή Κεφαλαιαγοράς** και στην περίπτωση που υπάρξει ανάγκη αλλαγής του θεσμικού πλαισίου, τότε προκειμένου να διασφαλιστεί ευρύτερη συναίνεση, προβλέπεται διαδικασίες διαβούλευσης της Επιτροπής Κεφαλαιαγοράς με τους συμμετέχοντες στην αγορά στις οποίες συμμετέχει και η Τράπεζα της Ελλάδος.

Πρέπει να πούμε μία σημαντική πρόβλεψη στον νόμο αυτό, στο **άρθρο 22**, είναι οι **ευρύτατες αρμοδιότητες οι οποίες δίδονται πλέον στην Επιτροπή Κεφαλαιαγοράς**.

Συγκεκριμένα, τα εντεταλμένα όργανα της Επιτροπής Κεφαλαιαγοράς μπορούν να έχουν πρόσβαση και να λαμβάνουν αντίγραφα ή αποσπάσματα από οποιοδήποτε βιβλίο, έγγραφο ή στοιχείο που τηρείται με οποιαδήποτε μορφή, ηλεκτρονική, έγγραφη και λοιπά στην επαγγελματική εγκατάσταση προσώπων που διαμεσολαβούν κατ’ επάγγελμα ως διαμεσολαβητές ή εποπτεύονται από την Επιτροπή Κεφαλαιαγοράς και δεν μπορούν να επικαλεστούν το επαγγελματικό απόρρητο.

Σε περίπτωση τώρα που υπάρξει άρνηση πρόσβασης σε αυτά τα έγγραφα, τότε τα αρμόδια όργανα της Επιτροπής Κεφαλαιαγοράς με συγκεκριμένη διαδικασία, που προβλέπεται στον νόμο, μπορούν να προβούν σε κατάσχεση αυτών των στοιχείων, στα οποία στοιχεία περιλαμβάνονται και τα ηλεκτρονικά μέσα αποθήκευσης και μεταφοράς δεδομένων που βρίσκονται στην επαγγελματική εγκατάσταση των προσώπων αυτών.

“Η αλληλεπίδραση εποπτικών αρχών και εποπτευομένων φορέων και η ανταγωνιστικότητα της αγοράς”

*Κατάχρηση αγοράς και κανονισμός περί ξεπλύματος χρήματος
Σημειώσεις Εισηγήσεων - Workshop 2
17 Ιανουαρίου 2007*

Επίσης ένα άλλο μέτρο είναι ότι μπορούν να ζητούν πληροφορίες από οποιοδήποτε πρόσωπο και συγκεκριμένα και από τα πρόσωπα που παρεμβαίνουν διαδοχικά στην διαβίβαση εντολών είτε στα πρόσωπα που προβαίνουν στην εκτέλεση των σχετικών πράξεων, αλλά και από τους ίδιους τους εντολείς.

Τέλος, μπορούν να λαμβάνουν από τους κατ' επάγγελμα διαμεσολαβητές στοιχεία για τις τηλεφωνικές συνομιλίες, καθώς και αρχεία διακίνησης δεδομένων.

Επίσης, η Επιτροπή Κεφαλαιαγοράς πλέον μπορεί να λαμβάνει ανωμοτί μαρτυρικές καταθέσεις και να λαμβάνει πάλι στοιχεία για τηλεφωνικές συνδιαλέξεις και για τα αρχεία διακίνησης δεδομένων από τους παρόχους τηλεπικοινωνιακών υπηρεσιών.

Να δούμε τώρα σε σχέση με το επαγγελματικό απόρρητο, τα πιστωτικά ιδρύματα που λειτουργούν και ως Ε.Π.Ε.Υ. και διαμεσολαβούν στην κατάρτιση συναλλαγών, είναι υποχρεωμένα να δίνουν πληροφορίες στην Επιτροπή Κεφαλαιαγοράς για οποιαδήποτε κατάθεση που έχουν είτε στο όνομά τους είτε ονόματα πελατών τους, προκειμένου να προβεί στο έργο της εφαρμογής των διατάξεων της νομοθεσίας για την κεφαλαιαγορά.

Σε σχέση με την Τράπεζα της Ελλάδος, αίρεται πάλι το τραπεζικό απόρρητο. Μπορεί η Επιτροπή Κεφαλαιαγοράς, προκειμένου να εποπτεύσει την εφαρμογή των διατάξεων της κατάχρησης αγοράς, αλλά και γενικότερα για τον έλεγχο θεμάτων που αφορούν την εύρυθμη λειτουργία της κεφαλαιαγοράς, μπορεί να ζητήσει, με αιτιολογημένη απόφαση του Διοικητικού της Συμβουλίου, πληροφορίες σε σχέση με οποιαδήποτε κατάθεση από οποιοδήποτε πιστωτικό ίδρυμα.

Τέλος το **άρθρο 23** προβλέπει μία **σειρά διοικητικών κυρώσεων** που επιβάλλει η Επιτροπή Κεφαλαιαγοράς για την **παράβαση των σχετικών διατάξεων του νόμου**. Όταν έχουμε παράβαση των διατάξεων για την κατάχρηση αγοράς, προβλέπονται ποινές, πρόστιμα από 10.000 μέχρι 2.000.000 ευρώ, όταν έχουμε παράβαση των διατάξεων για τα προληπτικά μέτρα, είτε επίπληξη είτε πρόστιμο από 3.000 μέχρι 500.000 ευρώ.

Επίσης, σε περίπτωση που έχουμε **άρνηση παροχής των στοιχείων** τα οποία ανέφερα ή αν κάποιο πρόσωπο παρακωλύει τον έλεγχο στην Επιτροπή Κεφαλαιαγοράς είτε δίδει ψευδή στοιχεία, τότε προβλέπεται πρόστιμο από 3.000 μέχρι 500.000 ευρώ.

Πρέπει να τονίσω εδώ, ότι όταν έχουμε παράβαση των διατάξεων για τα προληπτικά μέτρα είτε τα προηγούμενα τα οποία ανέφερα από πιστωτικά ιδρύματα, τότε αρμόδια για να επιβάλει τις σχετικές κυρώσεις είναι η Τράπεζα της Ελλάδος, είτε απευθείας επιβάλει αυτές τις κυρώσεις είτε μετά από εισήγηση της Επιτροπής Κεφαλαιαγοράς.

Τέλος, επειδή όλες αυτές οι υποθέσεις της κατάχρησης αγοράς είναι πάρα πολύ σημαντικές, έχει προβλεφθεί μία ειδική διαδικασία ταχείας και ουσιαστικής εκδίκασης των υποθέσεων από ανώτερο διοικητικό δικαστήριο.

“Η αλληλεπίδραση εποπτικών αρχών και εποπτευομένων φορέων και η ανταγωνιστικότητα της αγοράς”

*Κατάχρηση αγοράς και κανονισμός περί ξεπλύματος χρήματος
Σημειώσεις Εισηγήσεων - Workshop 2
17 Ιανουαρίου 2007*

Πλέον οι αποφάσεις είτε της Επιτροπής Κεφαλαιαγοράς είτε της Τράπεζας της Ελλάδος, με τις οποίες επιβάλλονται οι κυρώσεις που σας προανέφερα, προσβάλλονται με προσφυγή ουσίας ενώπιον του Διοικητικού Εφετείου Αθηνών, το οποίο δικάζει σε πρώτο και τελευταίο βαθμό μέσα σε προθεσμία 60 ημερών.

Η προσφυγή αυτή δικάζεται πάρα πολύ σύντομα, μέσα σε 3 μήνες από τότε που θα κατατεθεί, δεν επιτρέπεται αναβολή παρά μόνο μία φορά για αποχρώντα λόγο.

Επίσης, σύμφωνα με το **άρθρο 32 του νόμου** αυτού, οι διατάξεις των άρθρων 53/1992 και του άρθρου 72 εφαρμόστηκε για τις **παλιές παραβατικές συμπεριφορές** που έχουν λάβει χώρα μέχρι την έναρξη ισχύος του παρόντος νόμου.

Σας ευχαριστώ.

Συντονιστής

Ευχαριστούμε πολύ για την εισήγησή σας, η επόμενη ομιλήτρια, υπό κανονικές συνθήκες, θα ήταν η κυρία Βασιλική Παπαοικονόμου, η οποία είναι πτυχιούχος εφαρμοσμένης οικονομικής του Πανεπιστημίου Paris 9 Dauphin και διδάκτωρ του τμήματος χρηματοοικονομικής του Πανεπιστημίου Αθηνών, είναι προϊσταμένη του τμήματος μελετών της Επιτροπής Κεφαλαιαγοράς, στην οποία εργάζεται από το 1998 και επίσης έχει μεγάλη συμμετοχή.

Η εισήγησή της βρίσκεται στο υλικό το οποίο έχει διανεμηθεί και εν πάση περιπτώσει έχει μοιραστεί και στα μέλη αυτού του workshop, αλλά λόγω αδιαθεσίας της δεν βρίσκεται μαζί μας, επομένως περνούμε στον επόμενο ομιλητή, ο οποίος είναι ο Αλέξανδρος Λυκουρέζος, ο οποίος είναι γνωστός σε όλους, έχει σπουδάσει νομική στα Πανεπιστήμια Αθηνών, Χαϊδελβέργης και University College, είναι τρίτη γενιά δικηγόρων και πολιτικών, ασκεί δικηγορία από το 1961, το γραφείο του είναι απολύτως γνωστό και όχι μόνο για τις επιδόσεις στο ποινικό δίκαιο, αλλά επιπλέον έχει επεκταθεί και σε άλλα θέματα, όπως και στα θέματα των συγχρηματοδοτούμενων έργων του ιδιωτικού και του δημόσιου τομέα.

Ο κ. Λυκουρέζος έχει τον λόγο.

“Η αλληλεπίδραση εποπτικών αρχών και εποπτευομένων φορέων και η ανταγωνιστικότητα της αγοράς”

*Κατάχρηση αγοράς και κανονισμός περί ζεπλύματος χρήματος
Σημειώσεις Εισηγήσεων - Workshop 2
17 Ιανουαρίου 2007*

6.02 Α. Λυκουρέζος: Πράξεις προσώπων που κατέχουν προνομιακές πληροφορίες και πράξεις χειραγωγήσεως της αγοράς

Κυρίες και κύριοι, καλημέρα σας. Καταρχήν να συγχαρώ την Επιτροπή Κεφαλαιαγοράς και την Ένωση Ελληνικών Βιομηχανιών για την πρωτοβουλία αυτού του τριημέρου συνεδρίου. Εύχομαι να είναι αποδοτικές και παραγωγικές οι συζητήσεις και να ευχαριστήσω για την πρόσκληση συμμετοχής μου σε αυτό το πάνελ. Όσο μπορώ πιο σύντομα και συμπεκνωμένα θα αναπτύξω την εισήγηση.

Όπως γνωρίζετε με τον Ν.3340/05 ενσωματώθηκε στην ειδική έννομη τάξη η οδηγία 2003-6 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 28^{ης} Ιανουαρίου του 2003 για τις πράξεις προσώπων που κατέχουν προνομιακές πληροφορίες και για τις πράξεις χειραγωγήσεως της αγοράς, όπως και μέρος των οδηγιών 2003-124, 2003-125 και 2004-72.

Οι διατάξεις του νόμου αυτού δημιουργούν ένα νέο νομικό πλαίσιο διοικητικής φύσεως απαγορεύσεων για την κατάχρηση προνομιακών πληροφοριών, αντικαθιστώντας τις σχετικές διατάξεις του προεδρικού Διατάγματος 53/92.

Το νέο πλαίσιο ποινικών κυρώσεων επιτυγχάνει τον συγκεκριισμό πιστεύω, αφενός μεν της ανάγκης αποτελεσματικότερης προστασίας των επενδυτών, αφετέρου δε της εξίσου σημαντικής ανάγκης να αποφευχθεί η ποινικοποίηση συμπεριφορών ή πρακτικών των οποίων η απαξία δεν συνάδει με τον ποινικό κολασμό τους.

Με το **άρθρο 3 του νόμου** απαγορεύεται σε συγκεκριμένες κατηγορίες προσώπων που βρίσκονται εγγύτερα στην πηγή, από την οποία εκπορεύονται προνομιακές πληροφορίες, να χρησιμοποιούν τις πληροφορίες αυτές για να αποκτήσουν ή να διαθέσουν ή για να προσπαθήσουν να αποκτήσουν ή να διαθέσουν για λογαριασμό τους ή για λογαριασμό τρίτων αμέσως ή εμμέσως χρηματοπιστωτικά μέσα στα οποία αφορούν οι πληροφορίες αυτές.

Η απαγόρευση αυτή καταλαμβάνει πρόσωπα τα οποία κατέχουν προνομιακές πληροφορίες είτε λόγω της ιδιότητός τους ως μελών των διοικητικών, διευθυντικών ή εποπτικών οργάνων εκδότη είτε λόγω συμμετοχής στο κεφάλαιο εκδότη είτε λόγω της προσβάσεως που έχουν στις πληροφορίες αυτές.

Το εν λόγω άρθρο ρητώς υπάγει στην απαγόρευση τόσο τα φυσικά όσο και τα νομικά πρόσωπα, ενώ στην περίπτωση των νομικών προσώπων διατηρεί την παράλληλη ευθύνη των φυσικών προσώπων που μετέχουν στην λήψη αποφάσεων.

Θα ήθελα να σημειώσω ότι η εφαρμογή της απαγορεύσεως του εν λόγω άρθρου **στηρίζεται στην πλήρωση της αντικειμενικής υποστάσεως** της παραβατικής συμπεριφοράς και όχι στο υποκειμενικό στοιχείο.

Συνεπώς σε αντίθεση με την αντίστοιχη απαγόρευση του καταργηθέντος Προεδρικού Διατάγματος 53/92 που **απαιτούσε την ύπαρξη εν γνώσει εκμεταλλεύσεως των προνομιακών**

“Η αλληλεπίδραση εποπτικών αρχών και εποπτευομένων φορέων και η ανταγωνιστικότητα της αγοράς”

*Κατάχρηση αγοράς και κανονισμός περί ξεπλύματος χρήματος
Σημειώσεις Εισηγήσεων - Workshop 2
17 Ιανουαρίου 2007*

πληροφοριών, η εφαρμογή της απαγορεύσεως του άρθρου 3 δεν προϋποθέτει την ύπαρξη υπερχειλούς, όπως λέμε στο ποινικό, υποκειμενικής υποστάσεως, δεδομένου ότι έχει απαλειφθεί πλέον το στοιχείο της εν γνώσει εκμεταλλεύσεως.

Τούτο σημαίνει ότι το συγκεκριμένο άρθρο δημιουργεί, ως προς τα πρόσωπα στα οποία αναφέρεται, μαχητό τεκμήριο γνώσεως του προνομιακού χαρακτήρα των πληροφοριών. Είναι μια σημαντική καινοτομία.

Από την άλλη πλευρά εξακολουθεί, όπως και υπό το καθεστώς του Προεδρικού Διατάγματος, να απαιτείται στοιχειοθέτηση με βάση τα εκάστοτε πραγματικά περιστατικά της κατοχής των πληροφοριών και της χρησιμοποίησής τους για την απόκτηση ή διάθεση ή για προσπάθεια αποκτήσεως χρηματοπιστωτικών μέσων.

Ειδικά όμως, ως προς τα μέλη των διοικητικών οργάνων εκδότη, η στοιχειοθέτηση της κατοχής προνομιακών πληροφοριών θα πρέπει να θεωρείται αυτονόητη εκ της φύσεως της θέσεώς τους, η οποία συνεπάγεται συμμετοχή στις επιχειρηματικές αποφάσεις του εκδότη, άρα και κατοχή των σχετιζομένων με αυτές τις αποφάσεις πληροφοριών. Σε κάθε περίπτωση βέβαια, και το τονίζουμε αυτό, είναι δυνατή και η ανταπόδειξη.

Το άρθρο 4 του νόμου εισάγει μία επιπλέον απαγόρευση για τα πρόσωπα που καλύπτονται από την απαγόρευση του άρθρου 3. Συγκεκριμένα προβλέπει ότι **τα πρόσωπα του άρθρου 3 απαγορεύεται να ανακοινώνουν προνομιακή πληροφορία σε άλλο πρόσωπο**, να συνιστούν σε άλλο πρόσωπο ή να το παρακινούν βάσει προνομιακής πληροφορίας να αποκτήσει ή να διαθέσει τα χρηματοπιστωτικά μέσα, στα οποία αφορά η πληροφορία.

Με το άρθρο 7 του νόμου απαγορεύεται ρητώς η χειραγώγηση της αγοράς, τόσο υπό την μορφή διενέργειας συναλλαγών ή χορηγήσεως εντολών για διενέργεια συναλλαγών, όσο και μέσω της διαδόσεως πληροφοριών, οι οποίες δίνουν ή είναι πιθανόν να δώσουν ψευδείς ή παραπλανητικές ενδείξεις σχετικά με χρηματοπιστωτικά μέσα.

Η πρώτη κατηγορία χειραγωγήσεως περιλαμβάνει δύο ειδικότερες ομάδες. Η πρώτη ομάδα αφορά σε **συναλλαγές ή εντολές για διενέργεια συναλλαγών** με τις οποίες δίδονται ψευδείς ή παραπλανητικές ενδείξεις για την προσφορά, την ζήτηση ή την τιμή χρηματοπιστωτικού μέσου ή με τις οποίες διαμορφώνεται από ένα ή περισσότερα πρόσωπα που ενεργούν από κοινού η τιμή ενός ή περισσότερων χρηματοπιστωτικών μέσων σε μη κανονικό ή τεχνικό επίπεδο, με εξαίρεση τις περιπτώσεις κατά τις οποίες το πρόσωπο που κατήρτισε τις συναλλαγές ή το πρόσωπο για λογαριασμό του οποίου καταρτίστηκαν οι συναλλαγές ή το πρόσωπο που έδωσε τις εντολές για την διενέργεια συναλλαγών αποδεικνύει τόσο ότι οι συναλλαγές αυτές καταρτίστηκαν, ότι έδωσε τις εντολές για την διενέργεια τους για λόγους θεμιτούς, όσο και ότι οι συναλλαγές, οι εντολές είναι σύμφωνες με τις αποδεκτές πρακτικές της σχετικής αγοράς.

“Η αλληλεπίδραση εποπτικών αρχών και εποπτευομένων φορέων και η ανταγωνιστικότητα της αγοράς”

*Κατάχρηση αγοράς και κανονισμός περί ξεπλύματος χρήματος
Σημειώσεις Εισηγήσεων - Workshop 2
17 Ιανουαρίου 2007*

Η **δεύτερη ομάδα** χειραγωγήσεως μέσω συναλλαγών ή εντολών για την διενέργεια συναλλαγών, περιλαμβάνει **συναλλαγές ή εντολές οι οποίες συνιστούν ή συνδυάζονται με παραπλανητικές μεθοδεύσεις ή άλλα τεχνάσματα.**

Θα πηδήξω ορισμένα θέματα, γιατί νομίζω αναπτύχθηκαν από την κυρία Ντανάκα, δεν άκουγα και πολύ καλά την εισήγησή σας, αλλά δεν είχα και το κείμενο.

Βασικό προληπτικό μέτρο φαινομένων καταχρήσεων της αγοράς αποτελεί η **έγκαιρη και έγκυρη πληροφόρηση του επενδυτικού κοινού**. Στο πλαίσιο αυτό, το **άρθρο 10** του νόμου επιβάλλει στους εκδότες να δημοσιοποιούν, χωρίς υπαίτια βραδύτητα, τις προνομιακές πληροφορίες που τους αφορούν άμεσα. Στο ίδιο πνεύμα και η παράγραφος του **άρθρου 11**.

Μια **επιπλέον υποχρέωση των εκδοτών** προβλέπει το **άρθρο 12** του ανωτέρω νόμου. Υποχρεούνται να καταρτίζουν κατάλογο των προσώπων που απασχολούν είτε με σύμβαση εργασίας είτε άλλως και τα οποία έχουν πρόσβαση σε προνομιακές πληροφορίες. Η αυξημένη διαφάνεια των συναλλαγών οι οποίες διενεργούνται από πρόσωπα με διευθυντικές αρμοδιότητες στους εκδότες και από πρόσωπα που έχουν στενούς δεσμούς με αυτά αποτελεί επίσης σημαντικό προληπτικό μέτρο έναντι ενδεχομένης καταχρήσεως της αγοράς.

Τα **άρθρα 7 και 18** θεσπίζουν αφενός μεν γενική υποχρέωση προσώπων, που διαμεσολαβούν κατ' επάγγελμα στην κατάρτιση συναλλαγών, να ειδοποιούν την Επιτροπή Κεφαλαιαγοράς όταν υπάρχουν σοβαρές υπόνοιες ότι οι συναλλαγές που έχουν καταρτιστεί θα μπορούσαν να συνιστούν κατάχρηση αγοράς.

Το **άρθρο 23** καθορίζει τις διοικητικές κυρώσεις, τις γνωρίζετε, τις ανέπτυξε νομίζω και η κυρία Ντανάκα πριν από λίγο, δεν έχω λόγο να τις επαναλάβω.

Ποινικές κυρώσεις. Τα **άρθρα 29 και 30** προβλέπουν τις ποινικές κυρώσεις. Το 29 περιλαμβάνει της ποινικής φύσεως διατάξεις για την κατάχρηση προνομιακών πληροφοριών. Η νέα διάταξη του άρθρου 29 του νόμου είναι σαφώς αυστηρότερη σε σχέση με τις αντίστοιχες διατάξεις του άρθρου 30 του 1806/88.

Πιο συγκεκριμένα, η **νέα διάταξη απαιτεί** μεν την **απόδειξη σκοπού αποκτήσεως περιουσιακού οφέλους**, πλην όμως **δεν απαιτεί** την απόδειξη **σημαντικού οφέλους**, ενώ προβλέπει ποινή φυλακίσεως τουλάχιστον ενός έτους και όχι τριών μηνών, όπως προέβλεπε η διάταξη του άρθρου 30 του 1806/88.

Βέβαια, εδώ θα υπάρξουν και θα γεννηθούν πολλά προβλήματα πιστεύω, διότι αφενός μεν προβλέπει ποινικές κυρώσεις και το **άρθρο 29 και το 30** και πλημμεληματικής και κακουργηματικής μορφής και για να έχουμε μία κύρωση κακουργηματικής μορφής, όπως λέει ο νόμος, θα πρέπει η αξία των παρανόμων συναλλαγών να υπερβαίνει το 1.000.000 ευρώ. Δεν προσδιορίζει ο νόμος πως θα υπολογίζεται αυτή η αξία, πως θα εφαρμόζεται, πολύ σωστά όπως ο συνάδελφος μου ο κύριος

“Η αλληλεπίδραση εποπτικών αρχών και εποπτευομένων φορέων και η ανταγωνιστικότητα της αγοράς”

*Κατάχρηση αγοράς και κανονισμός περί ξέπλυματος χρήματος
Σημειώσεις Εισηγήσεων - Workshop 2
17 Ιανουαρίου 2007*

Μερσίνης μου επεξήγησε πριν, στο θέμα της χειραγώγησης, δεν είναι εύκολο να αποδειχθεί. Θα εφαρμόζεται το άρθρο 98 του Ποινικού Κώδικα ή όχι; Προφανώς όλα αυτά θα μας τα δείξει η εμπειρία, διότι ακόμα, όπως γνωρίζετε, δεν έχει τεθεί στην πράξη το πρόβλημα αυτό.

Το **άρθρο 30** περιλαμβάνει της ποινικής φύσεως διατάξεις για την χειραγώγηση, με τα ίδια προβλήματα που είχα πριν από λίγο την ευκαιρία να σας αναπτύξω. Η νέα διάταξη του 30 **κωδικοποιεί τις ήδη νομολογικές διαμορφωμένες κατηγορίες χειραγωγήσεως με ποινικώς κολάσιμο χαρακτήρα.**

Η αντικειμενική υπόσταση της πρώτης κατηγορίας χειραγωγήσεως προσδίδει ποινική απαξία σε συγκεκριμένες ειδικές μορφές, που πραγματοποιούνται μέσω συναλλαγών.

Σε ότι αφορά στην υποκειμενική υπόσταση του αδικήματος είναι απαραίτητη η απόδειξη ότι το πρόσωπο στόχευε στην τεχνική διαμόρφωση της τιμής ή της εμπορευσιμότητας χρηματοπιστωτικού μέσου προκειμένου να αποκτήσει ο ίδιος ή τρίτος περιουσιακό όφελος.

Επίσης, είναι απαραίτητη η απόδειξη ότι το πρόσωπο που κατήρτισε τις συναλλαγές χρησιμοποίησε εν γνώσει του παραπλανητικές μεθόδους και τεχνάσματα.

Η **νέα ποινική αυτή διάταξη** έρχεται να καλύψει ένα σημαντικό κενό του θεσμικού πλαισίου στην ποινική αντιμετώπιση της χειραγωγήσεως της αγοράς, δεδομένου ότι μέχρι την θέση σε ισχύ του 3340/05 δεν υπήρχε ρητή διάταξη που να καθιστά ποινικώς κολάσιμη την χειραγώγηση μέσω συναλλαγών.

Αυτό ωθούσε τον εφαρμοστή νόμου να καταφεύγει σε ερμηνευτικές προσεγγίσεις άλλων διατάξεων του νόμου και ιδίως του άρθρου 72 του Ν.1269/91 προκειμένου να καλυφθούν και αυτές οι μορφές χειραγώγησης.

Η νέα αυτή διάταξη λοιπόν, όχι μόνο **εξοπλίζει τον εφαρμοστή του νόμου με ένα σημαντικό όπλο στην καταπολέμηση της χειραγωγήσεως μέσω συναλλαγών, αλλά δημιουργεί και ασφάλεια δικαίου**, δεδομένου ότι καθιστά σαφή πλέον την αντικειμενική υπόσταση του αδικήματος.

Ξέπλυμα χρήματος λίγα λόγια. Πέραν των ποινικών και διοικητικών κυρώσεων με τις οποίες απειλεί ο 3340/05 τους καταχραστές της αγοράς, ο 3424/05 περί πρόληψης και καταστολής νομιμοποίησης εσόδων, εισήγαγε με το **άρθρο 1, παράγραφος Α, παράλληλη και ανεξάρτητη ευθύνη του δράστη νομιμοποίησης εσόδων, που προέρχονται από πράξεις καταχρήσεως της αγοράς συντελούμενης με κατάχρηση προνομιακής πληροφορίας ή με χειραγώγηση αγοράς.**

Ως γνωστόν, υπό την έννοια της νομιμοποίησης εσόδων από εγκληματική δραστηριότητα νοείται η κάθε είδους εκ προθέσεως ανάμειξη σε ενέργειες που επιδιώκουν να συγκαλύψουν την μορφή ή την προέλευση εσόδων από εγκληματικές πράξεις.

Το ξέπλυμα είναι έγκλημα εξαρτημένο από την προηγούμενη εγκληματική δραστηριότητα με την οποία σχετίζεται και προσβάλλει ευθέως το έννομο αγαθό του εγκλήματος, του οποίου το προϊόν νομιμοποιεί.

“Η αλληλεπίδραση εποπτικών αρχών και εποπτευομένων φορέων και η ανταγωνιστικότητα της αγοράς”

*Κατάχρηση αγοράς και κανονισμός περί ξεπλύματος χρήματος
Σημειώσεις Εισηγήσεων - Workshop 2
17 Ιανουαρίου 2007*

Δράστης της νομιμοποίησης εσόδων από κατάχρηση προνομιακής πληροφόρησης ή χειραγώγηση της αγοράς, μπορεί να είναι τόσο το φυσικό ή νομικό πρόσωπο που ήταν δράστης της κυρίας πράξεως καταχρήσεως της αγοράς, όσο και το φυσικό ή νομικό πρόσωπο που ανέλαβε να φέρει εις πέρας την νομιμοποίηση των προϊόντων καταχρήσεως της αγοράς και μόνον.

Πέραν της γενικής κατηγορίας των δραστών του ξεπλύματος, ο νομοθέτης με το άρθρο 4 του 3424/05 προσέθεσε στον 2331/95, τον νόμο που εισήγαγε στην ελληνική έννομη τάξη το ξέπλυμα, το άρθρο 2Α.

Το εν λόγω άρθρο προβλέπει για πρώτη φορά την **συγκρότηση μιας ειδικής κατηγορίας προσώπων**, τα οποία ex officio αναλαμβάνουν πέραν του γενικού καθήκοντος αποχής από πράξεις ξεπλύματος και πρόσθετες ευθύνες πρόληψης και καταστολής της νομιμοποίησης εσόδων από εγκληματική δραστηριότητα. Δεν θα αναφέρω τα πρόσωπα, μια ανάγνωση του άρθρου θα είναι εύκολο να τα δείτε.

Οι **ποινικές κυρώσεις**. Ως προς την ποινική καταστολή ο νόμος διακρίνει και αναλόγως τιμωρεί δύο κατηγορίες δραστών. Τον **δράστη της κυρίας πράξεως**, εν προκειμένω της καταχρήσεως της αγοράς, που προβαίνει και στο ξέπλυμα της λείας του και δεύτερον τον **δράστη αποκλειστικά του ξεπλύματος** περιουσίας προερχομένης από εγκληματική δράστη, όπως λόγου χάρη από κατάχρηση αγοράς.

Για την πρώτη κατηγορία δραστών η επιβαλλομένη για ξέπλυμα ποινή δεν μπορεί να υπερβαίνει αυτήν που επεβλήθη για την κυρία πράξη.

Τούτο σημαίνει ότι ο δράστης καταχρήσεως της αγοράς που τιμωρήθηκε αντιστοίχως σε βαθμό πλημμελήματος, γίνεται να τιμωρηθεί και για ξέπλυμα των παρανόμων εσόδων του, μόνο με ποινή πλημμεληματική.

Αντιθέτως, ο **κατ' επάγγελμα καταχραστής της αγοράς**, κατά το **άρθρο 29 του 3340/05** που είπαμε πριν, **δύναται να τιμωρηθεί και για ξέπλυμα με ποινή κακουργηματική**, η οποία επίσης δεν θα υπερβαίνει αυτήν που επεβλήθη για την κυρία πράξη.

Παραπόμενες ποινικές κυρώσεις, παράλληλα προς την επιβολή στερητικών της ελευθερίας ποινών, προβλέπει το **άρθρο 2, παράγραφος 6**, ως παρεπόμενη ποινή την **δήμευση του προϊόντος της εγκληματικής δραστηριότητας**, ήτοι εν προκειμένω της καταχρήσεως της αγοράς.

Η δήμευση αφορά, μην σας ταλαιπωρήσω, ο νόμος τα αναφέρει ρητώς, στα άμεσα προϊόντα της κυρίας εγκληματικής δραστηριότητας, στα περιουσιακά στοιχεία που αποκτήθηκαν δευτερογενώς, στην περιουσία που χρησιμοποιήθηκε για την εγκληματική δραστηριότητα, ήτοι στα μέσα τελέσεως.

Επίσης, πέραν των βαρυτάτων αυτών κυρίων και παρεπομένων ποινών που προβλέφθηκαν με τον Ν.2331/95, ο νομοθέτης στο **άρθρο 3** προέβλεψε και την **στοιχειοθέτηση αξιώσεων του Δημοσίου** και μάλιστα ανεξαρτήτως από τις λοιπές κυρώσεις.

“Η αλληλεπίδραση εποπτικών αρχών και εποπτευομένων φορέων και η ανταγωνιστικότητα της αγοράς”

*Κατάχρηση αγοράς και κανονισμός περί ξεπλύματος χρήματος
Σημειώσεις Εισηγήσεων - Workshop 2
17 Ιανουαρίου 2007*

Έτσι σε περίπτωση αμετάκλητης καταδίκης για ξέπλυμα σε ποινή καθειρίζεως ή φυλακίσεως άνω των 3 ετών, το Δημόσιο έχει δικαίωμα να εγείρει αξιώσεις.

Τελειώνω, κύριε Πρόεδρε, και έχετε δίκιο που με φέρνετε στην τάξη. Με την οδηγία 91-308 για την πρόληψη χρησιμοποίησης χρηματοπιστωτικού συστήματος για την νομιμοποίηση, αλλά και με την οδηγία 2005-60, **ο ρόλος και οι υποχρεώσεις του χρηματοπιστωτικού συστήματος για την πρόληψη και καταστολή του ξεπλύματος μεταβάλλονται ουσιαστικά.**

Θεσπίζονται συγκεκριμένα καθήκοντα του χρηματοπιστωτικού συστήματος, ενώ με ρητή διάταξη του νόμου τροποποιήθηκε οι υποχρεώσεις που οφείλουν να τηρούν αναλόγως τα μέλη του χρηματιστηρίου και οι λοιποί χρηματοπιστωτικοί οργανισμοί.

Τώρα πραγματικά συμπληρώθηκε το 15λεπτο, δεν έχω δυνατότητα να επεκταθώ, δεν έχω και πολλά περισσότερα να πω, ήθελα μόνο να τελειώσω τονίζοντας ότι η Ελλάδα πρωτοτύπησε ακόμη μία φορά, σε σχέση με άλλους εταίρους, τόσο στην πιστότητα της υιοθέτησεως των δυο πρώτων ευρωπαϊκών οδηγιών, όσο και στην επιλογή των αυστηρότερων κατασταλτικών μέσων.

Πράγματι η ανεξέλεγκτη διεύρυνση του πεδίου εφαρμογής του 2331/95 σε κάθε αξιόποινη πράξη τιμωρούμενη με ποινή κατ' ελάχιστο όριο 6 μηνών, από την τέλεση της οποίας προέκυψε περιουσία άνω των 15.000 Ευρώ, σε συνδυασμό με την πολυπλοκότητα των επιβαλλόμενων ποινικών και διοικητικών και αστικών υπέρ του Δημοσίου κυρώσεων, θα προκαλέσει φοβούμαι ουσιαστικά μεγαλύτερα προβλήματα, από όσα θεσπίστηκε να επιλύσει.

Η λύση είναι ο εξορθολογισμός του νόμου για την πρόληψη και καταπολέμηση του ξεπλύματος και η επαναφορά των κυρώσεών του στα πλαίσια που υπαγορεύει η νηφάλια αποτίμηση της απαξίας της πράξης με γνώμονα την, συνταγματικά κατοχυρωμένη στην χώρα μας, αρχή της αναλογικότητας.

Ευχαριστώ.

Συντονιστής

Ευχαριστούμε πολύ τον κύριο Λυκουρέζο για την εξαιρετικά σαφή εισήγησή του. Νομίζω ότι οι τελευταίες προτάσεις του θα αποτελέσουν και το έναυσμα για την συζήτηση που θα επακολουθήσει μόλις ολοκληρώσουμε τον κύκλο των εισηγητών.

Ο επόμενος μας εισηγητής είναι ο κύριος Μιχάλης Μερσίνης, πτυχιούχος της Νομικής του Πανεπιστημίου Αθηνών, L.L.M. Πανεπιστήμιο Λονδίνου Queen Mary, Διδακτορικό PhD στο Πανεπιστήμιο του Εδιμβούργου, δικηγόρος Πειραιώς από το 91. Από το 1997 εργάζεται ως δικηγόρος στην Διεύθυνση Νομικών Υπηρεσιών της Επιτροπής Κεφαλαιαγοράς, έχει ιδιαίτερη ειδίκευση στο Market Abuse, έχει συμμετάσχει στο C.E.S.R. και στο νομοπαρασκευαστικό της έργου και είναι από το 2005 εκπρόσωπος της Επιτροπής Κεφαλαιαγοράς στην Εθνική Αρχή του άρθρου 7 του Ν.2331/95 που μόλις αναλύθηκε.

“Η αλληλεπίδραση εποπτικών αρχών και εποπτευομένων φορέων και η ανταγωνιστικότητα της αγοράς”

*Κατάχρηση αγοράς και κανονισμός περί ξεπλύματος χρήματος
Σημειώσεις Εισηγήσεων - Workshop 2
17 Ιανουαρίου 2007*

Ο κύριος Μερσίνης θα επικεντρωθεί στην εισήγησή του πιο πολύ στα θέματα του Ν.2331.
Ευχαριστώ.

“Η αλληλεπίδραση εποπτικών αρχών και εποπτευομένων φορέων και η ανταγωνιστικότητα της αγοράς”

*Κατάχρηση αγοράς και κανονισμός περί ξέπλυματος χρήματος
Σημειώσεις Εισηγήσεων - Workshop 2
17 Ιανουαρίου 2007*

6.03 M. Μερσίνης: Η λήψη νομοθετικών μέτρων για την πρόληψη χρησιμοποίησης του χρηματοπιστωτικού συστήματος για την τέλεση εγκληματικών δραστηριοτήτων.

Ευχαριστώ πολύ κύριε Πρόεδρε. Θα ήθελα να ξεκινήσω αναφερόμενος στον λόγο για τον οποίο επιβάλλεται η λήψη νομοθετικών μέτρων για την πρόληψη χρησιμοποίησης του χρηματοπιστωτικού συστήματος για την νομιμοποίηση εσόδων από εγκληματικές δραστηριότητες.

Αυτός είναι ο πλήρης τίτλος, θα μου επιτρέψετε να αναφέρομαι σε ξέπλυμα χρήματος από εδώ και πέρα για ευνόητους λόγους.

Από το προοίμιο της τρίτης τελευταίας οδηγίας της Ευρωπαϊκής Ένωσης για το ξέπλυμα χρήματος, προκύπτει ότι οι λόγοι βασίζονται σε **δύο βασικές παραδοχές**.

Η πρώτη είναι ότι αυτή η ροή χρημάτων που προέρχεται από παράνομες δραστηριότητες, μπορεί πράγματι να επιφέρει ζημιά στην σταθερότητα και την φήμη του χρηματοπιστωτικού τομέα και συνιστά απειλή για την ενιαία αγορά.

Από την **άλλη μεριά** θεωρείται σαν δεδομένο ότι η τρομοκρατία έχει επίσης καταστροφικές συνέπειες για την ίδια την κοινωνία.

Η φερεγγυότητα, η ακεραιότητα και η σταθερότητα των πιστωτικών ιδρυμάτων πλήττεται από τους εγκληματίες που προσπαθούν να συγκαλύψουν την προέλευση των προϊόντων των δραστηριοτήτων τους και να διοχετεύσουν, εδώ αξίζει να σημειωθεί αυτή η διαφορά, **να διοχετεύσουν νόμιμο ή παράνομο χρήμα με σκοπό την τρομοκρατία**.

Εκτός από την ποινική προσέγγιση, η προσπάθεια πρόληψης μέσω του χρηματοπιστωτικού συστήματος είναι ένα βασικό ενδιαφέρον της Ευρωπαϊκής Ενώσεως προσπαθώντας να επιβάλει ενιαία standards (πρότυπα) στην ευρωπαϊκή δημόσια τάξη.

Όσον αφορά την ελληνική νομοθεσία, έχει ήδη αναφερθεί από τον κύριο Λυκουρέζο ο Ν.2331/95, ο οποίος σχετικά πρόσφατα τροποποιήθηκε από τον 3424/05, με τον οποίο ενσωματώθηκε στην ελληνική έννομη τάξη η δεύτερη οδηγία για το ξέπλυμα, που είναι η 97/2001, δηλαδή όπως είναι φανερό με σχετική καθυστέρηση.

Από τον ισχύοντα νόμο, δηλαδή τον 3424/05, για πρώτη φορά, ανάμεσα στις καλυπτόμενες παραβάσεις **για το ξέπλυμα χρήματος, συμπεριλήφθηκε και η κατάχρηση αγοράς του Ν.3340/05**.

Με τον ισχύοντα νόμο, τον 3424/05 έχουν θεσπιστεί συγκεκριμένες υποχρεώσεις των μελών του Χρηματιστηρίου και των λοιπών χρηματοπιστωτικών οργανισμών και επίσης επιβλήθηκε σε όλες τις αρμόδιες αρχές, όπως είναι η Τράπεζα της Ελλάδος, η Επιτροπή Κεφαλαιαγοράς ή η αρχή για τις ασφαλιστικές εταιρείες, να ιδρύσουν ειδικές υπηρεσιακές μονάδες που να έχουν επιφορτιστεί με την πρόληψη και την λήψη των απαραίτητων μέτρων για το ξέπλυμα χρήματος.

Με βάση την ρητή εξουσιοδότηση του Ν.2331/95 η Επιτροπή κεφαλαιαγοράς είχε εκδώσει την κανονιστική απόφαση 108, η οποία τυπικά ισχύει μέχρι και σήμερα και σειρά ερμηνευτικών εγκυκλίων προκειμένου να εξειδικεύσει καθήκοντα και υποχρεώσεις των εποπτευόμενων φορέων.

“Η αλληλεπίδραση εποπτικών αρχών και εποπτευομένων φορέων και η ανταγωνιστικότητα της αγοράς”

*Κατάχρηση αγοράς και κανονισμός περί ξεπλύματος χρήματος
Σημειώσεις Εισηγήσεων - Workshop 2
17 Ιανουαρίου 2007*

Πρόσφατα και εν’ όψει της τρίτης οδηγίας της 60/2005, η οποία ακόμα δεν έχει ενσωματωθεί στην ελληνική έννομη τάξη, εξέδωσε την απόφαση 23/2006 προσπαθώντας να ξεκαθαρίσει κάπως το τοπίο όσον αφορά την πρόληψη, σχετικά το ξέπλυμα χρήματος και την εγκύκλιο και εξέδωσε παράλληλα και την εγκύκλιο 31 με ενδεικτική τυπολογία ύποπτων συναλλαγών.

Αξίζει να σημειωθεί ότι δεν ήταν μόνο συμμόρφωση στην τρίτη οδηγία η οποία επίκειται να ενσωματωθεί, αλλά και στις σαράντα συστάσεις του Financial Action Task Force που λειτουργεί στο πλαίσιο του Ο.Ο.Σ.Α. και τις εννέα ειδικές συστάσεις για την χρηματοδότηση της τρομοκρατίας, με τις οποίες η Ελλάδα επίσης υποχρεώνεται να συμμορφωθεί.

Σχετικά με την πρόσφατη απόφαση (23/404/22.11.2006) της Επιτροπής Κεφαλαιαγοράς η οποία θα ισχύσει από την 1^η Μαρτίου, 2007, καλό θα ήταν να διευκρινιστούν ορισμένα ζητήματα.

Καταρχάς, **διευκρινίζεται** από την απόφασή μας **ποιοι είναι οι εποπτευόμενοι φορείς**. Με βάση τον 3424/05 φαίνεται ότι ο κανονισμός αυτός απευθύνεται στις εταιρείες παροχής επενδυτικών υπηρεσιών πάνω από όλα, επενδυτικής διαμεσολάβησης, διαχείρισης αμοιβαίων κεφαλαίων, επενδύσεων χαρτοφυλακίου, αμοιβαίων κεφαλαίων σε ακίνητη περιουσία και επίσης καταλαμβάνει τα διευθυντικά στελέχη, τους υπάλληλους και όλα τα φυσικά πρόσωπα που παρέχουν επενδυτικές υπηρεσίες για λογαριασμό των εταιρειών.

Σε πλήρη συμμόρφωση με την γενικότερη αρχή know your customer, **γνώρισε τον πελάτη σου**, παραθέτει ορισμούς, τόσο του **πραγματικού δικαιούχου**, beneficial owner στην οδηγία, των **πολιτικώς εκτεθειμένων προσώπων**, political exposed persons ή peps σε συντομογραφία και την επιχειρηματικής σχέσης.

Ως **πραγματικός δικαιούχος** νοείται το φυσικό πρόσωπο ή τα φυσικά πρόσωπα που ελέγχουν τον πελάτη ή το φυσικό πρόσωπο για λογαριασμό του οποίου διεξάγεται συναλλαγή ή δραστηριότητα.

Όσον αφορά τις εταιρείες παρατίθενται κριτήρια. Το φυσικό ή τα φυσικά πρόσωπα τα οποία ελέγχουν νομικό πρόσωπο κατέχοντας αμέσως ή εμμέσως ή ελέγχοντας επαρκές ποσοστό των μετοχών ή των δικαιωμάτων ψήφου του, μεταξύ άλλων μέσω μετοχών στον κομιστή ή εκτός από εταιρεία που έχει νόμιμα εισαχθεί σε οργανωμένη αγορά, επίσης το φυσικό ή τα φυσικά πρόσωπα τα οποία ασκούν κατά άλλο τρόπο έλεγχο στην διαχείριση του νομικού προσώπου.

Ως **πολιτικώς εκτεθειμένα πρόσωπα** νοούνται τα φυσικά πρόσωπα στα οποία έχει ή είχε ανατεθεί σημαντικό δημόσιο λειτουργήμα και οι άμεσοι στενοί συγγενείς τους ήταν πρόσωπα που είναι γνωστά ως στενοί συνεργάτες των προσώπων αυτών.

Ως **επιχειρηματική σχέση, η επιχειρηματική ή επαγγελματική ή εμπορική σχέση** η οποία συνδέεται με τις επαγγελματικές δραστηριότητες των εταιρειών, περιλαμβανομένης ιδίως της παροχής κύριων ή παρεπόμενων επενδυτικών υπηρεσιών και της διάθεσης μεριδίων οργανισμών συλλογικών επενδύσεων και η οποία αναμενόταν κατά τον χρόνο της σύναψής της να έχει κάποια διάρκεια.

“Η αλληλεπίδραση εποπτικών αρχών και εποπτευομένων φορέων και η ανταγωνιστικότητα της αγοράς”

*Κατάχρηση αγοράς και κανονισμός περί ξεπλύματος χρήματος
Σημειώσεις Εισηγήσεων - Workshop 2
17 Ιανουαρίου 2007*

Οι σημαντικότεροι κανόνες που θέτει η νέα απόφαση αφορούν τα **μέτρα δέουσας επιμέλειας**, due diligence. Γίνεται διεξοδική αναφορά ότι οι εταιρείες οφείλουν να τα εφαρμόσουν πριν συνάψουν ή τροποποιήσουν επιχειρηματικές σχέσεις και ιδίως πριν καταρτίσουν ή τροποποιήσουν σύμβαση για την παροχή επενδυτικών υπηρεσιών, όταν διενεργούν συναλλαγές που ανέρχονται σε ποσό ίσο ή μεγαλύτερο των 15.000 ευρώ και γενικότερα όταν υπάρχει υπόνοια νομιμοποίησης εσόδων από εγκληματικές δραστηριότητες.

Τέλος, θεσπίζεται **ρητή απαγόρευση στις εταιρείες να τηρούν ανώνυμους λογαριασμούς**, δηλαδή λογαριασμούς που δεν αναφέρουν το όνομα του πελάτη που είναι δικαιούχος του λογαριασμού.

Διευκρινίζεται ότι τα **μέτρα** αυτά της **δέουσας επιμέλειας** πρέπει να περιλαμβάνουν τουλάχιστον εξακρίβωση ελέγχου ταυτότητας, παρατίθενται και στο παράρτημα της αποφάσεως και τα έγγραφα τα οποία είναι κατάλληλα.

Κατά δεύτερο λόγο **εξακρίβωση του πραγματικού δικαιούχου**, συλλογή πληροφοριών για τον σκοπό και τον σχεδιαζόμενο χαρακτήρα της επιχειρηματικής σχέσης, άσκηση συνεχούς εποπτείας.

Είναι χαρακτηριστικό ότι στην απαρίθμηση των μέτρων της δέουσας επιμέλειας ακολουθείται η **πολιτική του lowest common denominator, χαμηλότερου κοινού παρανομαστή** ώστε οι εταιρείες, κατά την κρίση τους, να μπορούν να υιοθετήσουν αυστηρότερα μέτρα, όχι όμως και επιεικέστερα. Τα εν λόγω μέτρα αφορούν όλους τους τυχόν συνδικαιούχους σε περίπτωση κοινού λογαριασμού.

Στις εταιρείες δίνεται η **δυνατότητα να καθορίζουν**, ανάλογα με τον βαθμό κινδύνου, την **έκταση των μέτρων δέουσας επιμέλειας** και την **συχνότητα παρακολούθησης**. Επίσης παρατίθενται κριτήρια σχετικά με το πώς σταθμίζεται ο βαθμός κινδύνου και εξαρτάται ενδεικτικά από το είδος του πελάτη, τον σκοπό και το σχεδιαζόμενο χαρακτήρα της επιχειρηματικής σχέσης, τις παρεχόμενες επενδυτικές υπηρεσίες, τα χρηματοπιστωτικά μέσα και την προέλευση των κεφαλαίων.

Και εδώ αντανακλάται η **προσέγγιση της τρίτης οδηγίας** που έχει risk based approach, δηλαδή προσέγγιση με βάση την στάθμιση του κινδύνου η οποία θεωρήθηκε και η δέουσα από τον κοινοτικό νομοθέτη.

Επίσης, οι εταιρείες πρέπει να είναι σε θέση να αποδείξουν ότι η έκταση των μέτρων που λαμβάνουν είναι ανάλογη με τους κινδύνους από την συγκεκριμένη επιχειρηματική σχέση και συναλλαγή.

Επίσης, οι εξακριβώσεις ταυτότητας του πραγματικού δικαιούχου επιβάλλεται πριν από την σύναψη επιχειρηματικών σχέσεων και κατά παρέκκλιση επιτρέπεται να ολοκληρώνεται η εξακρίβωση κατά την σύναψη, όταν αυτό απαιτείται για να μην διακοπεί η ομαλή παροχή επενδυτικών υπηρεσιών ή εκτιμάται ότι ο κίνδυνος είναι μικρός.

“Η αλληλεπίδραση εποπτικών αρχών και εποπτευομένων φορέων και η ανταγωνιστικότητα της αγοράς”

*Κατάχρηση αγοράς και κανονισμός περί ξεπλύματος χρήματος
Σημειώσεις Εισηγήσεων - Workshop 2
17 Ιανουαρίου 2007*

Οι εταιρείες, αυτό είναι ιδιαίτερα σημαντική καινοτομία, **στις περιπτώσεις κατά τις οποίες δεν μπορούν να συμμορφωθούν με τις διαδικασίες της δέουσας επιμέλειας**, οφείλουν να μην εκτελέσουν την συναλλαγή, να διακόψουν την επιχειρηματική σχέση με τον πελάτη και να εξετάσουν την δυνατότητα υποβολής αναφοράς στον αρμόδιο φορέα.

Οι εταιρείες εφαρμόζουν τις **διαδικασίες δέουσας επιμέλειας και ως προς υφιστάμενους πελάτες** σε περιοδική βάση, ανάλογα με τον βαθμό κινδύνου και πάλι υπάρχουν ενδεικτικά παραδείγματα όταν ο πελάτης κάνει μια σημαντική για τα δεδομένα του συναλλαγή, όταν υπάρχει ουσιαστική αλλαγή στα στοιχεία του, όταν αλλάξει ο τρόπος που κινείται ο λογαριασμός του ή όταν η εταιρεία αντιληφθεί ότι λείπουν πληροφορίες.

Στην απόφαση παρατίθενται και **περιπτώσεις που απαιτείται απλουστευμένη δέουσα επιμέλεια**. Οι περιπτώσεις αφορούν τις περιπτώσεις που ο πελάτης είναι πιστωτικό ίδρυμα ή χρηματοπιστωτικός οργανισμός ο ίδιος μέλος της Ευρωπαϊκής Ενώσεως ή εθνική δημόσια αρχή ή γενικώς αν προέρχεται από χώρα που έχει απαιτήσεις ισοδύναμες με αυτές της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

Αντίθετα, προβλέπεται αυξημένη δέουσα επιμέλεια σε περιπτώσεις που λόγω της φύσης τους έχουν υψηλό κίνδυνο ξεπλύματος χρήματος ή χρηματοδότησης τρομοκρατίας.

Ενδεικτικά **οι εταιρείες οφείλουν να εφαρμόζουν αυξημένα μέτρα δέουσας επιμέλειας** σε ασυνήθιστα είδη συναλλαγών που πραγματοποιούνται χωρίς προφανή λόγο ή χρησιμοποιούν μέσα χρηματοπιστωτικά ή συναλλαγές που ενδέχεται να ευνοούν την ανωνυμία.

Σε κάθε περίπτωση εφαρμόζονται μέτρα αυξημένης δέουσας επιμέλειας όταν υπάρχει μη αυτοπρόσωπη παρουσία του πελάτη, όταν πρόκειται για πολιτικώς εκτεθειμένα πρόσωπα και γενικότερα στην περίπτωση νομικών προσώπων.

Ειδικότερα, όταν οι πελάτες είναι off-shore εταιρείες λαμβάνεται, πέραν των μέτρων που απαιτούνται για τα νομικά πρόσωπα εν γένει κατά την σύναψη επιχειρηματικών σχέσεων και ιδίως κατά την κατάρτιση της σύμβασης παροχής επενδυτικών υπηρεσιών, δήλωση του πελάτη σχετικά με την ταυτότητα του πραγματικού δικαιούχου και την σχέση που συνδέει τον πελάτη με τον πραγματικό δικαιούχο, υπάρχει μάλιστα και ειδικό πρότυπο δηλώσεως στο παράρτημα της αποφάσεως.

Για τον καθορισμό των χωρών στις οποίες λειτουργούν υπεράκτιες εταιρείες λαμβάνεται υπόψη σχετική απόφαση του Υφυπουργού Οικονομικών.

Η εταιρεία εφαρμόζει τα μέτρα δέουσας επιμέλειας και ως προς τον πραγματικό δικαιούχο.

Όσον αφορά τα πολιτικώς εκτεθειμένα πρόσωπα, έχει εκδοθεί και σχετική εκτελεστική οδηγία του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου, η οποία επίκειται να ενσωματωθεί στην ελληνική νομοθεσία μαζί με την τρίτη οδηγία για το ξέπλυμα.

Σαν **ύποπτη συναλλαγή** ορίζεται εκείνη που μπορεί να θεωρηθεί ότι είναι ασυμβίβαστη με τις γνωστές και νόμιμες εργασίες του πελάτη ή τις προσωπικές του δραστηριότητες ή με το συνηθισμένο κύκλο εργασιών του.

“Η αλληλεπίδραση εποπτικών αρχών και εποπτευόμενων φορέων και η ανταγωνιστικότητα της αγοράς”

*Κατάχρηση αγοράς και κανονισμός περί ξεπλύματος χρήματος
Σημειώσεις Εισηγήσεων - Workshop 2
17 Ιανουαρίου 2007*

Οι εταιρείες οφείλουν να εξετάζουν με ιδιαίτερη προσοχή κάθε ύποπτη συναλλαγή και επίσης τυχόν συναλλαγές που προέρχονται από χώρες που η FATF, Financial Action Task Force έχει χαρακτηρίσει ως μη συνεργαζόμενες. Την σημερινή συγκεκριμένη στιγμή δεν υπάρχουν πλέον μη συνεργαζόμενες, τελευταία ήταν η Μυανμάρ πρώην Βιρμανία, αλλά βγήκε πρόσφατα και αυτή από την λίστα.

Η Επιτροπή Κεφαλαιαγοράς επέλεξε την λύση της ερμηνευτικής εγκυκλίου για να ανακοινώσει στους εποπτευόμενους φορείς την επικαιροποιημένη τυπολογία, ο όρος είναι μάλλον της FATF, χρησιμοποιεί τον όρο typology, των ύποπτων συναλλαγών και για αυτό τον λόγο εξέδωσε την εγκύκλιο αριθμός 31 με θέμα «ενδεικτική τυπολογία ύποπτων συναλλαγών νομιμοποίησης εσόδων» και με δεδομένη την ανεξάντλητη εφευρετικότητα των επίδοξων money launderers και την διαρκώς εμπλουτιζόμενη τυπολογία, η συγκεκριμένη εγκύκλιος είναι φυσιολογικό να αναμένεται ότι θα βελτιώνεται τακτικά, προφανώς θα αντικατασταθεί με κάποια άλλη όταν προκύψουν και πολύ περισσότερες μορφές.

Επίσης, οι ενδιαφερόμενοι μπορεί να ανατρέξουν και στον δικτυακό τόπο της FATF, ώστε να ενημερώνονται για τους πλέον σύγχρονους τρόπους νομιμοποίησης εσόδων από παράνομες δραστηριότητες.

Η απόφαση της επιτροπής έχει ειδικές διατάξεις για την τήρηση αρχείου από τις εταιρίες, για τα καθήκοντα του υπεύθυνου συμμόρφωσης και δίνονται κατευθύνσεις για τις εσωτερικές διαδικασίες που πρέπει να θεσπιστούν. Επίσης προβλέπεται συνεχής επιμόρφωση.

Έχω ήδη αναφερθεί στα **παραρτήματα και στην εγκύκλιο**. Η απόφαση έχει δύο παραρτήματα, **το πρώτο απαριθμεί τα αποδεκτά έγγραφα** για την πιστοποίηση ταυτότητας του πελάτη είτε αυτός είναι φυσικό ή νομικό πρόσωπο, το δε **δεύτερο είναι ένα πρότυπο υπεύθυνης δήλωσης** για την εξακρίβωση του πραγματικού δικαιούχου και αναφέρεται κυρίως στην περίπτωση των off shore εταιρειών.

Για την εγκύκλιο 31 έχω ήδη αναφερθεί. Όπως ήδη έχω πει πρέπει να ανανεώνεται σε τακτά διαστήματα και για αυτό τον λόγο υιοθετήθηκε και η λύση της εγκυκλίου, ώστε να είναι περισσότερη ευέλικτη.

Συμπερασματικά, θα ήθελα να πω, ότι με το νέο κανονιστικό καθεστώς, οι εποπτευόμενοι φορείς βαρύνονται με αρκετά επαχθείς υποχρεώσεις και διαδικασίες για την πρόληψη του ξεπλύματος χρήματος και την χρηματοδότηση της τρομοκρατίας, από την άλλη μεριά όμως έχουν πλέον στην διάθεσή τους ένα νομικό κείμενο, χωρίς σημαντικά περιθώρια αμφιβολιών, που ξεκαθαρίζει σε σημαντικό βαθμό τα καθήκοντα και τις υποχρεώσεις τους.

Οι τυχόν αρετές, όπως και οι ατέλειές του, θα δοκιμαστούν σε σύντομο χρονικό διάστημα, οπότε θα γίνει και η αξιολόγησή του.

Ευχαριστώ πολύ.

“Η αλληλεπίδραση εποπτικών αρχών και εποπτευομένων φορέων και η ανταγωνιστικότητα της αγοράς”

*Κατάχρηση αγοράς και κανονισμός περί ξεπλύματος χρήματος
Σημειώσεις Εισηγήσεων - Workshop 2
17 Ιανουαρίου 2007*

Συντονιστής

Ευχαριστούμε πολύ τον κύριο Μερσίνη για την πολύ σαφή παράθεση των διαφόρων θεμάτων και για τις κρίσεις τις οποίες έκανε. Θα δούμε στην συνέχεια από τους υπόλοιπους εισηγητές, αν αυτές όλες οι πολλαπλές υποχρεώσεις σε όλους τους εμπλεκόμενους σε αυτές τις διαδικασίες, δημιουργούν προβλήματα στην ανταγωνιστικότητα ή αντίθετα την τονώνουν.

Ο επόμενος ομιλητής μας, μετά από μία σειρά τριών νομικών εισηγήσεων, προέρχεται από τον ελεγκτικό χώρο, είναι ο Παύλος Στελλάκης, πτυχιούχος του τμήματος οικονομικής επιστήμης του Πανεπιστημίου Αθηνών, επίκουρος ορκωτός λογιστής-ελεγκτής και Senior Manager της Grand Thornton, έχει περατώσει και το πρόγραμμα εκπαίδευσης του σώματος Ορκωτών Ελεγκτών-Λογιστών.

Είναι επικεφαλής ομάδων εργασίας τακτικών ελέγχων, εσωτερικών ελέγχων και λοιπών εξειδικευμένων ελεγκτικών εργασιών. Η εισήγησή του επικεντρώνεται στο θέμα του ξεπλύματος χρήματος από την σκοπιά της ελεγκτικής εργασίας και της συνεργασίας ελεγκτών με υπευθύνους συμμόρφωσης. Κύριε Στελλάκη.

“Η αλληλεπίδραση εποπτικών αρχών και εποπτευομένων φορέων και η ανταγωνιστικότητα της αγοράς”

*Κατάχρηση αγοράς και κανονισμός περί ζεπλύματος χρήματος
Σημειώσεις Εισηγήσεων - Workshop 2
17 Ιανουαρίου 2007*

6.04 Π. Στελλάκης: Ξέπλυμα χρήματος από την σκοπιά της ελεγκτικής εργασίας και της συνεργασίας ελεγκτών με υπευθύνους συμμόρφωσης

Κυρίες και κύριοι, θέμα της παρουσίασής μου είναι η ελεγκτική προσέγγιση στην νομιμοποίηση των εσόδων από εγκληματικές ενέργειες και γενικότερα στην αντιμετώπιση της επιχειρηματικής απάτης από τον ορκωτό ελεγκτή.

Ποιοι είναι οι κίνδυνοι επί των οικονομικών καταστάσεων που πρέπει ο ορκωτός ελεγκτής να επιστήσει την προσοχή του; Έξη είναι τα κρίσιμα σημεία:

- § Να ελέγξει για τυχόν κατάχρηση περιουσιακών στοιχείων.
- § Να αξιολογήσει τις εκτιμήσεις της διοίκησης.
- § Να εντοπίσει ασυνήθιστες συναλλαγές.
- § Να διαπιστώσει για τυχόν παραποίηση των οικονομικών καταστάσεων.
- § Να ελέγξει για τυχόν λάθη που μπορεί να προκύψουν σε αυτές και φυσικά τελικά
- § Να διαπιστώσει την δυνατότητα της επιχείρησης να συνεχίσει την δραστηριότητά της.

Τι είναι απάτη; Σύμφωνα με τα διεθνή ελεγκτικά πρότυπα, απάτη είναι εσκεμμένες πράξεις, που διενεργούνται από ένα ή περισσότερα πρόσωπα που με απατηλές ενέργειες αποτελούν άδικο ή παράνομο πλεονέκτημα.

Ποια όμως είναι αυτά τα πρόσωπα; Μπορεί να είναι τα μέλη της διοίκησης, μπορεί να είναι μέλη της επιτροπής διακυβέρνησης, το προσωπικό ή μπορεί να είναι και τρίτοι, πελάτες ή προμηθευτές.

Έχει διαπιστωθεί στην πράξη πως αντιστοιχούν **17 απατηλές ενέργειες του προσωπικού σε σχέση με μία ενέργεια της διοίκησης**, όταν όμως έρθουμε να κοστολογήσουμε τις απάτες αυτές, η σχέση αυτή αντιστρέφεται.

Το τρίγωνο της απάτης. Όπως οι παράνομες ερωτικές ανθρώπινες σχέσεις δημιουργούν συνήθως τρίγωνα, το ίδιο συμβαίνει και με την απάτη στον επιχειρησιακό τομέα.

Τι σημαίνει αυτό; Πρέπει να ισχύσουν **τρεις προϋποθέσεις για να διενεργηθεί μία απάτη**. Πρέπει να έχει κάποιος κίνητρο ή να πειστεί να διαπράξει, να του δοθεί η ευκαιρία και φυσικά να αιτιολογήσει την πράξη του.

Ποιες είναι τώρα οι **κατηγορίες της απάτης**. Είναι **δύο οι κατηγορίες**, πρώτη είναι η **παραποίηση των οικονομικών καταστάσεων** και δεύτερη ο **σφετερισμός της περιουσίας της εταιρείας**. Και οι δύο αυτές κατηγορίες αναφέρθηκαν στην πρώτη παρουσίαση, στο πρώτο slide (διαφάνεια), που είναι ουσιαστικά δύο από τα έξη σημεία που πρέπει να εντοπίσει ο ορκωτός ελεγκτής. Μας απασχολεί η δεύτερη κατηγορία της απάτης.

Τίθεται το ερώτημα. Επί ποιων **κονδυλίων του ισολογισμού μπορεί να παρουσιαστεί απάτη**; Η απάντηση είναι σε όλα. Και στο ενεργητικό, από τα ταμείο ως τα αύλα στοιχεία και στις

“Η αλληλεπίδραση εποπτικών αρχών και εποπτευομένων φορέων και η ανταγωνιστικότητα της αγοράς”

*Κατάχρηση αγοράς και κανονισμός περί ζεπλύματος χρήματος
Σημειώσεις Εισηγήσεων - Workshop 2
17 Ιανουαρίου 2007*

υποχρεώσεις και φυσικά στους αποτελεσματικούς λογαριασμούς. Να πούμε μερικά ενδεικτικά παραδείγματα, φυσικά όχι περιοριστικά.

Απάτη επί των στοιχείων του ενεργητικού:

- § Κατάχρηση εισπράξεων.
- § Πληρωμή σε μέλη της διοίκησης χωρίς την πραγματοποίηση κάποιας εμπορικής συναλλαγής.
- § Προκαταβολές σε ανύπαρκτους προμηθευτές.
- § Κλοπή παγίων στοιχείων ή αποθεμάτων.
- § Αποστολή αποθεμάτων σε άλλη διεύθυνση.
- § Πωλήσεις σε ανύπαρκτους πελάτες.
- § Πώληση πνευματικής ιδιοκτησίας σε ανταγωνιστή.
- § Πληρωμή σε προμηθευτή για αγαθά ή υπηρεσίες που ουδέποτε περιήλθαν στην ιδιοκτησία του οργανισμού.
- § Χρήση περιουσιακών στοιχείων για προσωπικές εγγυήσεις.
Προχωράμε στις υποχρεώσεις. Ενδεικτικές απάτες:
- § Εκροή ταμειακών διαθεσίμων σε ανύπαρκτους προμηθευτές.
- § Κατάχρηση αγορών για ιδία χρήση.
- § Μη καταχώρηση δανείων στα βιβλία της εταιρείας.
- § Και άλλη μία κατηγορία που μπήκε με τον Ν. 3424/05 για το ξέπλυμα χρήματος. Θεωρείται ξέπλυμα χρήματος οι πρόσοδοι που μπορεί να προέρχονται από την μη καταβολή εργατικών και εργοδοτικών εισφορών προς τα ασφαλιστικά ταμεία, εφόσον το οφειλόμενο αυτό ποσό υπερβαίνει τις 15.000 ευρώ.

Στους αποτελεσματικούς λογαριασμούς, έσοδα ή δαπάνες:

- § Μισθοδοσία υπαλλήλων φαντασμάτων.
- § Αποζημίωση με υπολογισμό περιέργης αναπροσαρμογής αποδοχών.
- § Προμήθειες επί μη πραγματοποιημένων ή εικονικών πωλήσεων.
- § Καταχώρηση εσόδων ή δαπανών με μη ενδεδειγμένο λογιστικά ή διαχειριστικά τρόπο και φυσικά
- § Αύξηση των κερδών με σκοπό την είσπραξη μερίσματος.

Όλα αυτά που αναφέρθηκαν ήταν ενδείξεις, είναι απατηλές ενέργειες. Το θέμα είναι **πώς μπορεί να οδηγηθεί ο ελεγκτής**, από τις διαδικασίες που θα ακολουθήσει, στην υπόθεση ότι μπορεί να ισχύει κάτι από τα προηγούμενα.

Ενδείξεις λοιπόν:

- § Ασυνήθης αύξηση των πωλήσεων προς την λήξη της διαχειριστικής περιόδου.
- § Πολλοί νέοι πελάτες που και αυτοί κυρίως δημιουργούνται στο τέλος της διαχειριστικής περιόδου.

“Η αλληλεπίδραση εποπτικών αρχών και εποπτευομένων φορέων και η ανταγωνιστικότητα της αγοράς”

*Κατάχρηση αγοράς και κανονισμός περί ξεπλύματος χρήματος
Σημειώσεις Εισηγήσεων - Workshop 2
17 Ιανουαρίου 2007*

- § Η αύξηση των πωλήσεων χωρίς αντίστοιχη αύξηση του κόστους που σχετίζεται με αυτές.
- § Επιστροφές πωλήσεων και εκπτώσεις τζίρων που τακτοποιούνται στην επόμενη χρήση.
- § Διαφορές στην επιβεβαίωση, είτε με φυσική απογραφή, είτε με επιβεβαιωτικές επιστολές.
- § Ασυσχετίστα κέρδη με ταμειακές ροές.
- § Οι δείκτες της εταιρείας δεν ταιριάζουν με τους δείκτες του ανταγωνισμού.
- § Τακτοποιητικές εγγραφές στο τέλος της χρήσης και
- § Μεταφορά κεφαλαίων χωρίς ξεκάθαρο σκοπό, χωρίς καμία πραγματοποίηση εμπορικής συναλλαγής.

Έρχεται λοιπόν ο επιχειρηματίας, μετά την διαπίστωση της απάτης και σου λει «Καλά, έχω στελεχώσει την επιχείρησή μου με ικανά στελέχη, εφαρμόζω σύστημα εσωτερικού ελέγχου, εφαρμόζω τον νόμο της εσωτερικής διακυβέρνησης, **πώς προέκυψαν οι απάτες;**».

Οι λόγοι είναι πολλοί. Ας πούμε μερικούς:

- § Παρεμβάσεις της διοίκησης.
- § Μεγάλος όγκος και πολυπλοκότητα των συναλλαγών.
- § Ελλιπής εκπαίδευση του προσωπικού και μη κατανόηση των αρμοδιοτήτων του.
- § Ανεπαρκής διαχωρισμός των αρμοδιοτήτων.
- § Οι εξελίξεις στον χώρο του επιχειρείν δεν ακολουθούνται από ταυτόχρονη ενημέρωση των διαδικασιών.
- § Φυσικά η ανθρώπινη φύση και τέλος
- § Η εταιρική διακυβέρνηση.

Το να εφαρμόζω τον νόμο τυπικά δεν σημαίνει ότι έχω καλύψει την επιχείρησή μου. Αυτό που διαπιστώσαμε με κάποια έρευνα που είχαμε κάνει πριν από ενάμιση χρόνο, **διαπιστώθηκε τελικά ότι εφαρμόζεται από τις επιχειρήσεις ο τύπος και όχι η ουσία.**

Τι πρέπει να κάνει τώρα ο ορκωτός ελεγκτής για να κοινοποιήσει τα πορίσματα του ελέγχου του;

- § Κατ' αρχήν ενημερώνει τη διοίκηση.
- § Στο πλαίσιο που τα πορίσματά του αφορούν και την επιτροπή εταιρικής διακυβέρνησης, θα πρέπει να κάνει και μία συνάντηση με αυτούς να τους ενημερώσει.
- § Τρίτον, εφόσον διακυβεύεται το δημόσιο συμφέρον και το επιβάλλει και η νομοθεσία, θα πρέπει να συνεργαστεί με τις αρμόδιες εποπτικές αρχές, που για την περίπτωση των ορκωτών ελεγκτών και των ελεγκτικών εταιρειών είναι η ΕΛΤΕ και τέλος
- § Όλα αυτά πρέπει να γίνουν έγκαιρα και φυσικά με νομική καθοδήγηση όσον προς την έκταση και το μέγεθος των υποχρεώσεων του ορκωτού ελεγκτή.

Να δούμε τώρα **πώς διασφαλίζουν οι ελεγκτικές εταιρείες ότι λειτουργούν σωστά και νόμιμα** σύμφωνα με τα πρόποντα. Έχει εφαρμοστεί ένα διεθνές πρότυπο ποιοτικού ελέγχου των ελεγκτικών

“Η αλληλεπίδραση εποπτικών αρχών και εποπτευομένων φορέων και η ανταγωνιστικότητα της αγοράς”

*Κατάχρηση αγοράς και κανονισμός περί ξεπλύματος χρήματος
Σημειώσεις Εισηγήσεων - Workshop 2
17 Ιανουαρίου 2007*

εταιρειών, σύμφωνα με τον οποίο όλες οι ελεγκτικές εταιρείες πρέπει να εφαρμόσουν κάποια από τα παρακάτω, όλα τα παρακάτω μάλλον:

- § Ανάπτυξη ενός εσωτερικού συστήματος αξιών.
- § Διαρκής συμμόρφωση στον κώδικα δεοντολογίας από όλα τα μέλη της ελεγκτικής εταιρείας.
- § Να τηρούνται συγκεκριμένες διαδικασίες αποδοχής νέου πελάτη ή συνέχισης παροχής υπηρεσιών σε κάποιον υπάρχοντα πελάτη.
- § Να υπάρχει μία ανάπτυξη επαρκούς συστήματος και παρακολούθησης και ελέγχου.
- § Η διεξαγωγή των ελέγχων να γίνεται σύμφωνα με τα επαγγελματικά πρότυπα και τις απαιτήσεις της νομοθεσίας.
- § Να υπάρχει συνεχής παρακολούθηση πως τα ποιοτικά αυτά πρότυπα ακολουθούνται συστηματικά και σωστά και τέλος
- § Να υπάρχει μία τεκμηρίωση που να παρέχει επαρκείς αποδείξεις για όλα τα προηγούμενα.

Αυτά ως προς την λειτουργία της ελεγκτικής εταιρείας. Ας δούμε τώρα **ποια εργαλεία χρησιμοποιεί ο ελεγκτής** όταν παρέχει τις υπηρεσίες του στον πελάτη.

Η **χρήση συγκεκριμένων ελεγκτικών προγραμμάτων**. Του υποδεικνύουν αυτά τα προγράμματα κάποιες ελεγκτικές διαδικασίες από την ανάληψη του ελέγχου ως και μετά την περαίωσή του.

Μηχανογραφικά προγράμματα επεξεργασίας βάσεων δεδομένων τα οποία του επιτρέπουν την ταχύτατη διεκπεραίωση χρονοβόρων ελεγκτικών διαδικασιών. Μερικά από αυτά τα προγράμματα καθιστούν το Excel, γνωστό πρόγραμμα επεξεργασίας δεδομένων πολύ μικρό και πολύ αργό.

Ένα τελευταίο εργαλείο που χρησιμοποιούν οι ορκωτοί είναι **η εφαρμογή ειδικών προγραμμάτων αξιολόγησης συστημάτων εσωτερικού ελέγχου**. Η αξιολόγηση συστημάτων εσωτερικού ελέγχου δεν είναι μόνον μία υποχρέωση που προέκυψε με την **2577/9.3.2006 πράξη του Διοικητή της Τράπεζας της Ελλάδας** για τα εποπτευόμενα από αυτήν ιδρύματα. Είναι μία απαραίτητη διαδικασία που πρέπει να εφαρμόζει ο ορκωτός ελεγκτής κατά την διενέργεια όλων των ελέγχων του στο αρχικό στάδιο διεξαγωγής τους. Το αρχικό στάδιο διεξαγωγής σημειωτέον κρατάει, διαρκεί περίπου τον μισό χρόνο του συνολικού ελέγχου.

Κλείνοντας, θα δούμε την **μεθοδολογία που χρησιμοποιούν τα προγράμματα** αυτά. Ουσιαστικά επικεντρώνονται στην επιχείρηση σαν περιβάλλον εταιρικής διακυβέρνησης από την μία πλευρά και από την άλλη ελέγχουν τις διαδικασίες που τηρούνται κατά τις συνήθεις συναλλαγές, τις καθημερινές συναλλαγές της επιχείρησης αυτής.

Σας ευχαριστώ πολύ.

Συντονιστής

“Η αλληλεπίδραση εποπτικών αρχών και εποπτευομένων φορέων και η ανταγωνιστικότητα της αγοράς”

*Κατάχρηση αγοράς και κανονισμός περί ξεπλύματος χρήματος
Σημειώσεις Εισηγήσεων - Workshop 2
17 Ιανουαρίου 2007*

Ευχαριστούμε πάρα πολύ και για την πρακτική οπτική αντιμετώπιση των διαφορών θεμάτων που σχετίζονται με την απάτη και το βρώμικο χρήμα και τις μεθόδους για την διάγνωσή τους.

Προχωρούμε στον επόμενο εισηγητή, είναι ο κύριος Μιχαήλ Καραμανώφ, είναι χρηματιστηριακός εκπρόσωπος και διευθύνων σύμβουλος της χρηματιστηριακής εταιρείας Καραμανώφ Α.Χ.Ε.Π.Ε.Υ., απόφοιτος του οικονομικού τμήματος του Πανεπιστημίου Πειραιώς, κάτοχος μεταπτυχιακού τίτλου του City University Business School of London, πιστοποιημένος αναλυτής από την Επιτροπή Κεφαλαιαγοράς, ειδικός διαπραγματευτής παραγώγων από το Χρηματιστήριο Αθηνών, διαχειριστής επενδύσεων από το Securities Institute του Λονδίνου, έχει διατελέσει μέλος διοικητικού συμβουλίου του Χρηματιστηρίου Αθηνών, μέλος του διοικητικού συμβουλίου και γενικός γραμματέας του ΣΜΕΧΑ, εκπρόσωπος των χρηματιστών στο γενικό συμβούλιο του Σ.Ε.Β..

Η εισήγηση του αφορά πιο πολύ τον τρόπο εφαρμογής των νόμων και τα προβλήματα που ανακύπτουν στην πράξη για τις εποπτευόμενες εταιρείες. Έχετε τον λόγο.

“Η αλληλεπίδραση εποπτικών αρχών και εποπτευομένων φορέων και η ανταγωνιστικότητα της αγοράς”

*Κατάχρηση αγοράς και κανονισμός περί ξεπλύματος χρήματος
Σημειώσεις Εισηγήσεων - Workshop 2
17 Ιανουαρίου 2007*

6.05 M. Καραμανώφ: Κόστος και τις επιπτώσεις που επιφέρουν στις εποπτευόμενες εταιρείες τα επιβαλλόμενα νομοθετήματα

Εκλεκτοί προσκεκλημένοι, κυρίες και κύριοι, καλημέρα και από μένα. Η δική μου συμμετοχή και παρέμβαση στην σημερινή συνάντηση εργασίας δεν θα επικεντρωθεί στις νομικές αλλαγές, στις νομικές διαστάσεις και στις ρυθμίσεις που επιφέρει στο ελληνικό θεσμικό πλαίσιο η ενσωμάτωση των οδηγιών για την κατάχρηση αγοράς και το ξέπλυμα χρήματος, ούτε στις μελλοντικές εξελίξεις που θα λάβουν χώρα σε επίπεδο τρία, καθώς τα θέματα αυτά αναλύθηκαν ήδη από ειδικούς περί αυτά νομικούς.

Η δική μου πρόθεση και προσπάθεια είναι να θέσω προς συζήτηση και ως προβληματισμό το κόστος και τις επιπτώσεις που επιφέρουν στις εποπτευόμενες εταιρείες τα εν λόγω νομοθετήματα και οι αποφάσεις της Επιτροπής Κεφαλαιαγοράς που τα εξειδικεύουν και που σημειωτέον δεν είναι οι μόνες, αφού και η MiFID, η οποία έρχεται να αντικαταστήσει την ISD βρίσκεται προ των πυλών.

Με εφελτήριο λοιπόν τα συγκεκριμένα νομοθετήματα, θα αναφερθώ ευρύτερα στο περιβάλλον μέσα στο οποίο λειτουργούν, στο έδαφος που πρέπει να καλύψουν και στο φορτίο που καλούνται να σηκώσουν οι εταιρείες του χώρου της αγοράς κεφαλαίων.

Είναι γεγονός και αποτελεί αναντίρρητη διαπίστωση ότι τα τελευταία χρόνια έχει συντελεστεί μια κοσμογονία σε ότι αφορά στις ρυθμίσεις και στις προσαρμογές της νομοθεσίας της κεφαλαιαγοράς διεθνώς, καθώς τα συμβάντα του 1999-2000 κατέδειξαν ότι σε πολλές περιπτώσεις υπήρξε έλλειμμα θωράκισής της.

Ιδιαίτερα στην Ελλάδα οι προαναφερόμενες αλλαγές πραγματοποιήθηκαν και βιώθηκαν από τους παροικούντες στην Ιερουσαλήμ, με ακόμα μεγαλύτερη ταχύτητα και ένταση, αφού καλώς ή κακώς η χώρα μας μέχρι πρότινος εθεωρείτο και ήταν μία ανώριμη και μη ανεπτυγμένη αγορά με εμφανέστατη την απουσία της χρηματιστηριακής παιδείας και επαρκούς νομικού πλαισίου.

Απαραίτητη επομένως και χρήσιμη ήταν και είναι η σύγκλιση της ελληνικής χρηματιστηριακής νομοθεσίας με τα διεθνώς κρατούντα, στοιχείο που σίγουρα προσδίδει αξιοπιστία και εκσυγχρονισμό στην αγορά μας, αν και πάντοτε ελλοχεύει ο κίνδυνος να περάσουμε την λεπτή διαχωριστική γραμμή και να περιπέσουμε σε καθεστώς νομοθετικής υπέρ ρύθμισης, λόγω και των προσθηκών που παρατηρούνται κάποιες φορές κατά την ενσωμάτωσή τους στο ελληνικό δίκαιο.

Το ερώτημα όμως που τίθεται είναι τι γίνεται με την ανταγωνιστικότητα των επιχειρήσεων που οφείλουν να σηκώσουν το βάρος όλων αυτών των εξελίξεων και μεταβολών. Οι ευρωπαϊκές οδηγίες που υποτίθεται ότι προκύπτουν ως απόσταγμα διαβούλευσης και συνεννόησης όλων των εμπλεκομένων μερών, στην πραγματικότητα αποτελούν έναν συμβιβασμό ή καλύτερα έναν μέσο όρο, στην διαμόρφωση του οποίου οι απόψεις των ισχυρών, είτε μιλάμε για κράτη, είτε για ομάδες συμφερόντων, σταθμίζεται με ιδιαίτερη υψηλή βαρύτητα.

“Η αλληλεπίδραση εποπτικών αρχών και εποπτευομένων φορέων και η ανταγωνιστικότητα της αγοράς”

*Κατάχρηση αγοράς και κανονισμός περί ξεπλύματος χρήματος
Σημειώσεις Εισηγήσεων - Workshop 2
17 Ιανουαρίου 2007*

Κατά συνέπεια, το αποτέλεσμα είναι να διαμορφώνονται αποφάσεις στα μέτρα εκείνων, των οποίων οι απόψεις τελικά επικράτησαν κατά την διαδικασία των διαπραγματεύσεων, tailor made δηλαδή αποφάσεις.

Έτσι συχνά παρατηρείται το φαινόμενο οι οδηγίες και οι κατευθύνσεις που θεσπίζονται να έχουν ως σημείο αναφοράς χώρες, αγορές ή επιχειρήσεις με πολύ διαφορετικό μέγεθος κουλτούρα, λειτουργίες, διαδικασίες και δομές, από αυτές που υφίστανται στην χώρα μας και σε εταιρείες που λειτουργούν εντός του ελληνικού περιβάλλοντος.

Η χώρα μας, η αγορά μας και οι επιχειρήσεις της και οι επιχειρήσεις που έχουν έδρα σε αυτήν, πλην ίσως κάποιων εξαιρέσεων που επιδεικνύουν εξωστρέφεια και επιτυγχάνουν ως προς αυτήν, δημιουργώντας έτσι το κρίσιμο μέγεθος, critical mass, που θα τους επιτρέψει να αντεπεξέλθουν στον αδυσώπητο ανταγωνισμό που υφίστανται, ιδιαίτερα εκτός συνόρων, σίγουρα είναι μιας άλλης τάξεως μεγέθους και κατά συνέπεια τα κόστη που επιρρίπτονται σε αυτές, όχι μόνο σε επίπεδο αγοράς και χρήσης προηγμένων τεχνολογικών συστημάτων, αλλά και σε επίπεδο τεχνογνωσίας, γραφειοκρατικών διαδικασιών και πρόσληψης εξειδικευμένου προσωπικού, που σημειωτέον δεν υπάρχει σε αφθονία, είναι μεγάλα και οδηγούν σε έλλειμμα ανταγωνιστικότητας σε σύγκριση με τους κολοσσούς του εξωτερικού, οι οποίοι μπορούν να απορροφήσουν τέτοια κόστη με πολύ μεγαλύτερη ευκολία.

Ο βαθμός, στον οποίο το θεσμικό πλαίσιο μπορεί να επηρεάσει και να καθορίσει την ανταγωνιστικότητα και τις εν γένει εξελίξεις σε μία χώρα ή μία αγορά, γίνεται ευκόλως αντιληπτός και καταδεικνύεται με ιδιαίτερα χαρακτηριστικό τρόπο, αν λάβουμε υπόψη μας το συμβάν της υποχώρησης της μητέρας όλων των αγορών, δηλαδή της αμερικανικής, στην τρίτη θέση το 2006, σε επίπεδο αξίας νέων χρηματιστηριακών εισαγωγών, IPOs, υποσκελιζόμενης από τις αγορές του Χονγκ-Κονγκ και του Λονδίνου, κάτι που πριν από λίγα χρόνια φάνταζε άπιαστο όνειρο ή αν προτιμάτε αποτελούσε ευσεβή πόθο των εν λόγω αγορών.

Η εξέλιξη αυτή, σαφέστατα αποδίδεται στην αυστηρότητα του διατάγματος Sarbanis-Oxley και ιδιαίτερα στο άρθρο 404. Αν λοιπόν τόσο εύκολα και τόσο σύντομο χρονικό διάστημα η μεγαλύτερη κεφαλαιαγορά του πλανήτη, με την κεκτημένη ταχύτητα και την δυναμική που διαθέτει, τίθεται σε μειονεκτική θέση εξαιτίας ενός και μόνο νομοθετήματος, αντιλαμβάνεται κανείς τι επίδραση και τι επιπτώσεις μπορεί να επιφέρει, το μπαράζ των νέων ρυθμίσεων που επιβάλουν όλες αυτές οι οδηγίες που έχουν ήδη λάβει χώρα και που θα ακολουθήσουν στο εγγύς μέλλον, στις ελληνικές επιχειρήσεις που σίγουρα συμμετέχουν στην κούρσα από μειονεκτικό σημείο εκκίνησης σε σχέση με τους ευρωπαϊκούς και διεθνείς ανταγωνιστές τους.

Στα προαναφερθέντα θα πρέπει να προστεθεί και το γεγονός ότι οι ελληνικές επιχειρήσεις δεν απολαμβάνουν, τόσο από πλευράς του δημοσίου εν γένει, όσο και των ανεξάρτητων αρχών

“Η αλληλεπίδραση εποπτικών αρχών και εποπτευομένων φορέων και η ανταγωνιστικότητα της αγοράς”

*Κατάχρηση αγοράς και κανονισμός περί ξεπλύματος χρήματος
Σημειώσεις Εισηγήσεων - Workshop 2
17 Ιανουαρίου 2007*

ειδικότερα, το επίπεδο των υπηρεσιών και της υποστήριξης που απαντάται στις αντίστοιχες δυτικές χώρες και οικονομίες.

Πιο συγκεκριμένα και χωρίς αυτό να σημαίνει ότι παραγνωρίζουμε τις φιλότιμες προσπάθειες που καταβάλλονται προκειμένου να γεφυρωθεί το χάσμα, αποτελεί αδιαμφισβήτητη διαπίστωση ότι η απόσταση που χωρίζει την Επιτροπή Κεφαλαιαγοράς από την αγγλική, επί παραδείγματι, FSA είναι σημαντική.

Ενδεικτικά αναφέρω ότι όλες οι απαιτήσεις της FSA, σχετικά με τις υποχρεώσεις των εποπτευομένων, ανευρίσκονται κωδικοποιημένες στο ειδικό εγχειρίδιό της που αποκαλείται FSA handbook of rules and guidance. Από εκεί και πέρα, για την κάθε επί μέρους δραστηριότητα, υπάρχει αναλυτική περιγραφή αυτού που η FSA ονομάζει βέλτιστη πρακτική, best practice, η οποία δεν είναι υποχρεωτικό να ακολουθηθεί, αλλά την οποία εφόσον ακολουθήσει η εποπτευόμενη εταιρεία, βρίσκεται αυτόματα σε ασφαλή λιμένα, safe harbor, ακόμα και αν τελικά προκύψει το οποιοδήποτε πρόβλημα, αποτελώντας καθοριστική άμυνα και ενώπιον των δικαστηρίων.

Επίσης το help desk της FSA είναι υποχρεωμένο να ανταποκρίνεται άμεσα και να παρέχει εξατομικευμένες συμβουλές και καθοδήγηση σε πρακτικά θέματα και υπό πραγματικές συνθήκες στις εταιρείες που την επιζητούν και εφόσον αυτές χορηγούνται εγγράφως, απαλλάσσουν την εταιρεία από οποιοδήποτε ισχυρισμό και κατηγορία για παραβίαση κανόνων εκ μέρους της.

Στα ανωτέρω θέματα θα πρέπει να συνυπολογισθεί και η φύση των συγκεκριμένων νομοθετημάτων, στα οποία συχνά παρατηρείται μία, αναπόφευκτη ίσως ως ένα βαθμό, αλλά σε αρκετές διατάξεις, υπέρμετρη αοριστία ή ασάφεια στην περιγραφή εννοιών, στην χάραξη διαχωριστικών γραμμών ή στον καθορισμό επιβεβλημένων συμπεριφορών των εταιρειών, γεγονός που καθιστά ακόμα πιο δυσχερές το έργο των εποπτευομένων επιχειρήσεων.

Προς την κατεύθυνση αυτή συνηγορεί το γεγονός ότι τα κριτήρια τήρησης νομιμότητας εκ μέρους των εποπτευομένων εταιρειών πολλές φορές δεν είναι επαρκώς ορισμένα, επιτρέποντας υποκειμενικές ή πέραν του δέοντος διασταλτικές ερμηνείες των διατάξεων, για τις οποίες δεν είναι εύκολο να εξαλειφθεί η υπόνοια ότι υπάρχει πιθανότητα να χρησιμοποιηθούν αυθαιρέτως σε βάρος των εταιρειών.

Πιο συγκεκριμένα και εν είδη επεξήγησης των ανωτέρω, αναφέρω την περίπτωση 11 από την ενδεικτική τυπολογία υπόπτων συναλλαγών, σχετικά με το ξέπλυμα χρήματος που απαριθμεί η Επιτροπή Κεφαλαιαγοράς στην εγκύκλιο της υπ' αριθμόν 31 της 22ας Νοεμβρίου 2006, όπου γίνεται λόγος για ασυνήθιστη νευρικότητα στην συμπεριφορά προσώπων κατά την διεξαγωγή της συναλλαγής

Ή την περίπτωση 17, περιπτώσεις πελατών των οποίων το βιοτικό επίπεδο αλλάζει συνεχώς, καθώς και η εμφάνιση τους.

“Η αλληλεπίδραση εποπτικών αρχών και εποπτευομένων φορέων και η ανταγωνιστικότητα της αγοράς”

*Κατάχρηση αγοράς και κανονισμός περί ξεπλύματος χρήματος
Σημειώσεις Εισηγήσεων - Workshop 2
17 Ιανουαρίου 2007*

Η τέλος, την περίπτωση 19, συνεργασία του πελάτη με μεγάλο αριθμό Ε.Π.Ε.Υ., κάτι που δεν είναι σε θέση ασφαλώς να το γνωρίζει η κάθε Ε.Π.Ε.Υ..

Ανάλογα παραδείγματα θα μπορούσα να αναφέρω και από το κεφάλαιο κατάχρηση αγοράς. Ενδεικτικώς αναφέρω χώρια από την απόφαση 347 της 12^{ης} Ιουλίου 2005 της Επιτροπής Κεφαλαιαγοράς, που απαριθμεί, όχι εξαντλητικά, κριτήρια τα οποία και αυτά από μόνα τους όμως, δεν συνιστούν απαραίτητα πράξεις κατάχρησης αγοράς, όπως:

- § Τον βαθμό στον οποίο οι δοθείσες εντολές ή οι διενεργηθείσες συναλλαγές αντιπροσωπεύουν σημαντικό ποσοστό επί του καθημερινού όγκου συναλλαγών στο σχετικό χρηματοπιστωτικό μέσο στην οικεία οργανωμένη αγορά.
- § Τον βαθμό στον οποίο οι δοθείσες εντολές ή οι διενεργηθείσες συναλλαγές από πρόσωπα με σημαντική θέση αγοράς ή πώλησης σε ένα χρηματοπιστωτικό μέσο οδηγούν σε σημαντικές μεταβολές της τιμής του χρηματοπιστωτικού μέσου ή συνδεδεμένου με αυτό παράγωγου μέσου.
- § Τον βαθμό στον οποίο οι δοθείσες εντολές ή οι διενεργηθείσες συναλλαγές συγκεντρώνονται σε μικρό χρονικό διάστημα της συνεδρίασης και οδηγούν σε μεταβολή τιμής η οποία στην συνέχεια αντιστρέφεται.
- § Τέλος, ο βαθμός στον οποίο η πρακτική επηρεάζει την ρευστότητα και την αποτελεσματικότητα της αγοράς.

Επιπλέον θα πρέπει να τονιστεί, ειδικότερα για την χρηματιστηριακή εταιρεία, ότι καθίσταται υπεύθυνη ακόμα και για την περίπτωση που έχει δεχθεί χρήματα προερχόμενα από πιστωτικό ίδρυμα νομίμως εγκατεστημένο στην Ελλάδα και για ποσό μεγαλύτερο του προβλεπόμενου από τις οικείες διατάξεις ελαχίστου ορίου για το οποίο απαιτείται αναγνώριση ταυτότητας, αφού ο εποπτευόμενος υπάγεται στην έννοια της αυτοτελούς ευθύνης, ενώ στην πραγματικότητα η εταιρεία δεν διαθέτει τα μέσα για την εξακρίβωση της αρχικής προέλευσης των χρημάτων.

Επίσης, δεν λαμβάνεται υπόψη ο βαθμός επιμέλειας ως προς την τήρηση των οικείων διατάξεων και των προβλεπόμενων διαδικασιών, σχετικά με την επιβολή ή την βαρύτητα των διοικητικών κυρώσεων, σε περίπτωση που ανακύψει κάποιο ζήτημα, όπως αντιθέτως και ορθώς ισχύει στην ποινική διαδικασία.

Ανάλογη είναι και η κατάσταση σε ότι αφορά στην κατάχρηση αγοράς και κυρίως στο σκέλος της προνομιακής πληροφόρησης, αφού η συνήθης πρακτική σε τέτοιες περιπτώσεις είναι να χρησιμοποιούνται παρένθετα πρόσωπα ή και εξωχώριες εταιρείες από τους επίδοξους παραβάτες, γεγονός που περιπλέκει ιδιαίτερα τα πράγματα και καθιστά δυσχερή έως αδύνατο οποιονδήποτε έλεγχο εκ μέρους των εποπτευομένων Ε.Π.Ε.Υ..

Τελευταίο, αλλά όχι αμελητέο παράγοντα, που επιτείνει την διστακτικότητα και τη φοβία εντός εισαγωγικών, από πλευράς των εποπτευομένων εταιρειών, σχετικά με την αναφορά υπόνοιας

“Η αλληλεπίδραση εποπτικών αρχών και εποπτευομένων φορέων και η ανταγωνιστικότητα της αγοράς”

*Κατάχρηση αγοράς και κανονισμός περί ξεπλύματος χρήματος
Σημειώσεις Εισηγήσεων - Workshop 2
17 Ιανουαρίου 2007*

για παραβατική συμπεριφορά πελάτη τους προς τις εποπτικές αρχές, εν προκειμένω την Επιτροπή Κεφαλαιαγοράς και την Επιτροπή του άρθρου 7 του Ν.2331/95, αποτελεί η πιθανότητα διαρροής της εν λόγω καταγγελίας και ιδιαίτερα στην περίπτωση που τελικά αποδειχθεί ότι δεν υπήρχε τίποτα το μεμπτό από αυτόν, ως προς την δύσκολη θέση που θα περιέλθει η εταιρεία και τις επιπτώσεις που θα υποστεί από μία τέτοια διαρροή. Μη σας φαίνεται παράξενο, εδώ βλέπουμε ότι διαρρέουν στοιχεία ακόμα και από δικογραφίες στην Ελλάδα.

Κλείνοντας, θα ήθελα να υπογραμμίσω, ότι με τα ανωτέρω αναφερόμενα, δεν αρνούμαστε ως εποπτευόμενες εταιρείες την αναγκαιότητα για νομοθετικές αλλαγές, ούτε τον εκσυγχρονισμό και την επιχειρούμενη σύγκλιση του θεσμικού πλαισίου προς την κατεύθυνση της ευρωπαϊκής ολοκλήρωσης, αλλά και της εν γένει παρακολούθησης των διεθνών εξελίξεων.

Ο στόχος είναι απλώς να επισημάνουμε κάποιες παραμέτρους προς τις εποπτικές αρχές και κυρίως προς τους λαμβάνοντες τις πολιτικές αποφάσεις και τους ασκούντες την διακυβέρνηση της χώρας, ώστε να γίνει αντιληπτό το μέγεθος της πίεσης και του φόρτου που καλούνται να υποστούν οι ελληνικές επιχειρήσεις, οι οποίες για διάφορους λόγους, κάποιοι από τους οποίους εξετέθησαν ανωτέρω, έχουν συγκριτικό μειονέκτημα σε σχέση με αντίστοιχες επιχειρήσεις των αναπτυγμένων δυτικών οικονομιών, με σκοπό το στοιχείο αυτό να λαμβάνεται υπόψη και να σταθμίζεται, καθώς και να αναληφθούν οι απαιτούμενες δράσεις που τουλάχιστον θα αμβλύνουν το πρόβλημα.

Ως τέτοιες θα μπορούσα ενδεικτικά να αναφέρω την εξάντληση της δυνατότητας επιρροής στα ευρωπαϊκά κέντρα λήψης αποφάσεων προς την κατεύθυνση των υποδείξεων των φορέων και παραγωγικών δυνάμεων της χώρας μας, όπως αυτές θα έχουν προκύψει έπειτα από εκτεταμένες και ενδεδειγμένες διαδικασίες πραγματικής διαβούλευσης, την απόλυτη εκμετάλλευση της διακριτικής ευχέρειας κινήσεων και των βαθμών ελευθερίας που επιτρέπουν οι οδηγίες με σκοπό την προσαρμογή στην ελληνική πραγματικότητα και την αλλαγή της νοοτροπίας μετακύλισης της ευθύνης που διακατέχει σήμερα εν γένει το ελληνικό δημόσιο στην φιλοσοφία και στον τρόπο λειτουργίας του.

Στο σημείο αυτό και επειδή πάντοτε πρέπει να γίνεται και αυτοκριτική, θα ήταν σκόπιμο να παρατηρηθεί ότι οι σύνδεσμοι και οι επαγγελματικές ενώσεις του χώρου της κεφαλαιαγοράς και όχι μόνο οφείλουν να παρακολουθούν στενότερα τα ευρωπαϊκά δρώμενα και να συμμετέχουν πιο ενεργά στις ζυμώσεις και στις διαπραγματεύσεις που προηγούνται της τελικής διαμόρφωσης των εν λόγω οδηγιών.

Σας ευχαριστώ για την προσοχή σας.

Συντονιστής

Ευχαριστούμε πάρα πολύ τον κύριο Καραμανώφ για την εξαιρετικά ενδιαφέρουσα εισήγησή του, που δίνει μία άλλη οπτική στο όλο πρόβλημα και ακριβώς τα παράπονα των εποπτευομένων επιχειρήσεων.

“Η αλληλεπίδραση εποπτικών αρχών και εποπτευομένων φορέων και η ανταγωνιστικότητα της αγοράς”

*Κατάχρηση αγοράς και κανονισμός περί ξεπλύματος χρήματος
Σημειώσεις Εισηγήσεων - Workshop 2
17 Ιανουαρίου 2007*

Ως συντονιστής αυτού του πάνελ δεν μπορώ παρά να είμαι πολύ χαρούμενος που εισάγεται αυτή η διάσταση, η οποία ελπίζω να φανεί σε μία ζωντανή συζήτηση, την οποία ελπίζω θα προλάβουμε να έχουμε μετά.

Το πάνελ θα κλείσει με δύο εξέχοντες τραπεζικούς, αρχίζοντας από τον κύριο Γεράσιμο Μανωλάκενα, ο οποίος έχει σπουδάσει στο Deree College και στο Pace University of New York, διαθέτει 40ετή τραπεζική εμπειρία στην Ελλάδα και στο εξωτερικό, σημαντικές θέσεις ευθύνης στην Citibank Ελλάδος στις μονάδες εσωτερικού ελέγχου, γενικών λειτουργιών, μηχανογραφικών εφαρμογών, ηλεκτρονικών υπολογιστών, επιθεωρητής κεντρικού στο Citigroup στις χώρες Ευρώπης, Μέσης Ανατολής, Άπω Ανατολής και Αφρικής.

Από τον Μάρτιο του 2005 είναι διευθυντής της Διευθύνσεως Κανονιστικής Συμμορφώσεως (Group Compliance Officer) της Alpha Bank και το θέμα της εισηγήσεως του θα είναι η πρόληψη της χρησιμοποίησης του χρηματοπιστωτικού συστήματος για την νομιμοποίηση εσόδων από παράνομες δραστηριότητες και την χρηματοδότηση τρομοκρατίας, με ιδιαίτερες αναφορές επίσης, στις πρακτικές της τράπεζας στην οποία αυτή την στιγμή υπηρετεί. Κύριε Μανωλάκενα.

“Η αλληλεπίδραση εποπτικών αρχών και εποπτευομένων φορέων και η ανταγωνιστικότητα της αγοράς”

*Κατάχρηση αγοράς και κανονισμός περί ξεπλύματος χρήματος
Σημειώσεις Εισηγήσεων - Workshop 2
17 Ιανουαρίου 2007*

6.06 Γ. Μανωλάκας: Εμπειρίες στον χώρο του οικονομικού εγκλήματος, και στην κατάχρηση της αγοράς από την σκοπιά των τραπεζών.

Κυρίες και κύριοι, καλή σας ημέρα, θα ήθελα να επικεντρωθώ στις εμπειρίες της Alpha Bank στον χώρο του οικονομικού εγκλήματος, αλλά και στην κατάχρηση της αγοράς.

Η ανάγκη για τα μέτρα πρόληψης του οικονομικού εγκλήματος, αλλά και για την κατάχρηση της αγοράς είναι αναγκαία και νομίζω ότι οι προηγούμενοι ομιλητές το κράτησαν πάρα πολύ καλά το θέμα, αλλά οπωσδήποτε είναι αναγκαία γιατί προστατεύεται η φήμη του ιδρύματος, αλλά και η προστασία γενικότερα της αγοράς.

Η Alpha Bank εναρμονίζεται πλήρως με τους ισχύοντες νόμους, τις οδηγίες της Ευρωπαϊκής Ένωσης, τις συστάσεις της FATF και οπωσδήποτε τις αποφάσεις της Τραπεζής Ελλάδος, αλλά και της Επιτροπής Κεφαλαιαγοράς.

Σε αυτό τον χώρο κάνουμε πλήρη χαρτογράφηση, βλέπουμε όπου έχουμε αποκλίσεις και άμεσα τις αποκλίσεις αυτές τις διορθώνουμε για να είμαστε σε πλήρη ένταξη με το κανονιστικό πλαίσιο.

Γνώρισε τον πελάτη σου. Είναι οπωσδήποτε σημαντικό να γνωρίζουμε τον πελάτη μας, να γνωρίζουμε την συναλλακτική του συμπεριφορά και να μπορούμε με την εφαρμογή μέτρων της δέουσας επιμέλειας, ώστε να μπορούμε να καταμετρούμε και να βλέπουμε οποιεσδήποτε αποκλίσεις που μπορούν να μας οδηγήσουν σε ύποπτες συναλλαγές. Έτσι προστατεύεται όλη η πελατεία και προστατεύονται όλοι οι νόμιμοι πελάτες.

Πως επιτυγχάνεται η συμμόρφωση. Έχουμε συνεχή εκπαίδευση του προσωπικού μας με διάφορους τρόπους, εκπαιδευτικά προγράμματα, υπάρχει e-learning πρόγραμμα, το οποίο το ενεργοποιούμε σε μορφή intranet, υπάρχει βεβαίως και πρόσβαση όλου αυτού του εκπαιδευτικού υλικού από το προσωπικό μας.

Στις εσωτερικές μας διαδικασίες γίνεται περιγραφή του ισχύοντος κανονιστικού πλαισίου, σε επίπεδο ομίλου το μεταφράζουμε στην αγγλική το πλαίσιο, αλλά και τις διαδικασίες μας, δίνουμε επακριβείς οδηγίες για την παρακολούθηση και συλλογή των στοιχείων, έχουμε τήρηση αρχείων και στατιστικών δεδομένων, τυπολογία υπόπτων συναλλαγών, περιγραφή παραδειγμάτων ώστε να διευκολύνουμε τους συναδέλφους να μπορούν να κατανοήσουν τις διάφορες περιπτώσεις και υπάρχει ανταλλαγή ερωτηματολογίων με τα πιστωτικά μας ιδρύματα. Έχουμε μηχανογραφικό σύστημα, αλλά βρισκόμαστε και στη φάση αυτή στα πλαίσια του 3424/05 και το αναβαθμίζουμε.

Για την **προστασία κεφαλαιαγοράς από πράξεις προσώπων** πάλι πρέπει να ορίζουμε τον πελάτη μας, όσον αφορά την οικονομική του επιφάνεια και όσον αφορά την ασυνήθη συναλλακτική του συμπεριφορά.

“Η αλληλεπίδραση εποπτικών αρχών και εποπτευομένων φορέων και η ανταγωνιστικότητα της αγοράς”

*Κατάχρηση αγοράς και κανονισμός περί ξεπλύματος χρήματος
Σημειώσεις Εισηγήσεων - Workshop 2
17 Ιανουαρίου 2007*

Εναρμονιζόμαστε με τους ισχύοντες νόμους, τις αποφάσεις της Επιτροπής Κεφαλαιαγοράς και πάλι με τον ίδιο τρόπο καταγράφουμε τις αποκλίσεις και βελτιώνουμε άμεσα τυχόν χώροι οι οποίοι πρέπει να είναι πλήρως προσαρμοσμένοι με το κανονιστικό πλαίσιο.

Η αποτελεσματική προστασία του επενδυτικού κοινού και η ενίσχυση και ακεραιότητα και διαφάνεια της κεφαλαιαγοράς, υπάρχει κατάρτιση καταλόγου προσώπων που ασκούν τα διευθυντικά καθήκοντα και οι οποίοι έχουν, αλλά και με αυτούς που έχουν δεσμούς, αλλά που οπωσδήποτε είναι κάτοχοι προνομιακών πληροφοριών, αναλυτικές οδηγίες προς το δίκτυο με παραδείγματα συναλλαγών και διαδικασία, όσον αφορά την παρακολούθηση της συναλλακτικής συμπεριφοράς των πελατών, συνεχή εκπαίδευση και ενημέρωση του προσωπικού και οπωσδήποτε συνεργασία με την χρηματιστηριακή μας και την Private Bank.

Είμαστε πάλι, υπάρχουν διαδικασίες, υπάρχει σύστημα παρακολούθησης, αλλά πάλι σε αναβάθμιση συστήματος, το οποίο θα μας επιτρέψει πιο αποτελεσματική έρευνα για τον όγκο συναλλαγών, οι συναλλαγές στελεχών εισηγμένων εταιρειών, το χρονικό διάστημα που εκδίδονται οι εντολές, συναλλαγές που οδηγούν σε σημαντική μεταβολή της τιμής, εντολές με διαφορετική τιμή από την τρέχουσα, ασυνήθης συγκέντρωση συναλλαγών ανά πελάτη και εισαγωγική περίπτωση εντολών που αποσύρονται πριν εκτελεστούν, όλα αυτά μπορούν να οδηγήσουν σε ύποπτες κινήσεις.

Συμπερασματικά, η καλή σχέση και η συνεργασία των πιστωτικών ιδρυμάτων με τις εποπτικές αρχές σε συνδυασμό με την αμφίδρομη επικοινωνία και ενεργό συμμετοχή μας στις διαβουλεύσεις, που αφορούν το κανονιστικό πλαίσιο, εξασφαλίζει την ορθή τήρηση του ρυθμιστικού πλαισίου, προστατεύει την καλή φήμη οπωσδήποτε όλων και ιδιαίτερα του τραπεζικού συστήματος και ενισχύεται η οικονομική των μετόχων και της πελατείας.

Είναι βασικό αυτό και πρόσφατα που είχαμε την έκδοση της Πράξης του Διοικητή 2577/9.3.2006 και που έγινε μια πάρα πολύ καλή διαβούλευση με την Τράπεζα της Ελλάδος, νομίζω ότι απετέλεσε μία πάρα-πάρα πολύ καλή συνεργασία για την ομαλή υλοποίηση του κανονιστικού πλαισίου.

Σας ευχαριστώ πολύ.

Συντονιστής

Ευχαριστούμε πάρα πολύ τον κύριο Μανωλάκενα για την εξαιρετικά σαφή και σύντομη εισήγησή του που μας δείχνει την άλλη πλευρά, ακριβώς πως τα πιστωτικά ιδρύματα εφαρμόζουν αυτούς τους καινούργιους νόμους και τις διάφορες πράξεις Επιτροπής Κεφαλαιαγοράς. Αυτό ίσως δίνει και μεγαλύτερη ασφάλεια στις συναλλαγές και απαντά ορισμένα από τις κρίσεις που διατυπώθηκαν προηγουμένως.

Ο τελευταίος μας εισηγητής, last but not least, είναι ο Σπύρος Γκούμας, απόφοιτος του Κολεγίου Αθηνών, πτυχιούχος του Simon Fraser University και μέλος του Οικονομικού Επιμελητηρίου Ελλάδος.

“Η αλληλεπίδραση εποπτικών αρχών και εποπτευομένων φορέων και η ανταγωνιστικότητα της αγοράς”

*Κατάχρηση αγοράς και κανονισμός περί ξεπλύματος χρήματος
Σημειώσεις Εισηγήσεων - Workshop 2
17 Ιανουαρίου 2007*

Έχει εργαστεί σε διάφορες εταιρείες του χρηματοπιστωτικού τομέα και στον Καναδά μέχρι την επάνοδό του στην Ελλάδα το 1994. Από το 1994 εργάστηκε μέχρι το 2002 στον Όμιλο ING.

Από το 2002 στην Citibank, τον Ιούνιο του 2002 έγινε Γενικός Διευθυντής Κανονιστικής Συμμόρφωσης για τις εταιρείες του Ομίλου City Group στην Ελλάδα και από τον Ιούλιο του 2006 είναι Διευθυντής Διεύθυνσης Κανονιστικής Συμμόρφωσης της Τράπεζας και του Ομίλου της Εθνικής Τράπεζας της Ελλάδος ΑΕ.

Ο λόγος στον κ. Γκούμα για τα θέματα ανταγωνιστικότητας που δημιουργούνται από την εφαρμογή των νέων νομοθετικών πλαισίων.

Κύριε Γκούμα.

“Η αλληλεπίδραση εποπτικών αρχών και εποπτευομένων φορέων και η ανταγωνιστικότητα της αγοράς”

*Κατάχρηση αγοράς και κανονισμός περί ξεπλύματος χρήματος
Σημειώσεις Εισηγήσεων - Workshop 2
17 Ιανουαρίου 2007*

6.07 Σ. Γκούμας: Ζητήματα ξεπλύματος χρήματος που αντιμετωπίζει ο υπεύθυνος κανονιστικής συμμόρφωσης από την πρακτική σκοπιά.

Κύριε Πρόεδρε, κυρίες και κύριοι, σας ευχαριστώ πάρα πολύ. Κατ' αρχάς, οφείλω να πω ότι οι προηγούμενοι ομιλητές έχουν καλύψει αρκετά από τα ζητήματα, γι' αυτό δεν σκοπεύω ούτε να κάνω ολοκληρωμένη ανάλυση των ζητημάτων που ανακύπτουν από το πρόβλημα του ξεπλύματος χρήματος, ούτε φυσικά να δώσω προβλήματα στην εφαρμογή που έχουν οι νόμοι αυτοί, πολύ περισσότερο θέλω να καταδείξω την πρακτική σκοπιά και τα ζητήματα που αντιμετωπίζει ο υπεύθυνος κανονιστικής συμμόρφωσης.

Καταρχάς και ο όρος ξέπλυμα χρήματος αλλά και η κανονιστική συμμόρφωση είναι ελληνικές αποδόσεις στους αντίστοιχους αμερικανικούς τίτλους.

Money laundering, χρησιμοποιήθηκε για πρώτη φορά στην βόρεια Αμερική την δεκαετία του 20, έχουμε δει όλοι τις ταινίες με τους γκάνγκστερ και τον Al Capone. Όπως ξέρετε συνελήφθη και καταδικάστηκε μόνο για φοροδιαφυγή. Δεν μπόρεσαν οι διωκτικές αρχές να κάνουν κάτι καλύτερο στον τομέα αυτό.

Αντίστοιχα, μετά το κραχ του 1929 και στην περιπέτεια στην οποία μπήκε, όχι μόνο η αμερικανική οικονομία, αλλά και παγκόσμια οικονομία, από τον χώρο της επενδυτικής τραπεζικής ξεκίνησε ο θεσμός του **compliance**, της **κανονιστικής συμμόρφωσης**.

Στη χώρα μας και στην Ευρώπη είναι σχετικά καινούργιο αυτό το κομμάτι και ουσιαστικά οφείλει τις ρίζες του κυρίως στο ξέπλυμα χρήματος. Ξέπλυμα χρήματος, πάλι και αυτό από την δεκαετία του 20, γιατί οι γκάνγκστερ χρησιμοποιούντα τα πλυντήρια, τα μικρά μαγαζάκια όπου με κέρματα κάποιος μπορούσε να κάνει την μπουγάδα της οικογένειας, για να δείχνουν περισσότερα έσοδα και έτσι να αποκρύπτουν την παράνομη πηγή προέλευσης των χρημάτων που είχαν.

Έρχεται λοιπόν μετά τις προσπάθειες που έκανε ο Οργανισμός Ηνωμένων Εθνών την δεκαετία του '80, έρχεται η Σύνοδος των επτά πλουσιότερων και μεγαλύτερων κρατών του κόσμου, η G7 τότε, G8 στην συνέχεια, και υιοθετεί ένα συμβουλευτικό όργανο, γνωστό ως FATF.

Ακούσατε προηγούμενα στις εισηγήσεις για τις 40 οδηγίες του FATF, οι πρώτες βγήκαν το 1990, αναθεώρηση το 1996 και οι τελευταίες που δημοσιεύονται και ακολουθούμε αυτή την στιγμή έχουν βγει το 2003.

Οι συστάσεις αυτές του FATF οι 40, αλλά και οι εννέα ειδικές συστάσεις τις οποίες έβγαλε μετά τα τρομοκρατικά κτυπήματα του 2001, του Σεπτεμβρίου του 2001, αποτέλεσαν αφορμή για να βγει η τρίτη Ευρωπαϊκή Οδηγία για το ξέπλυμα χρήματος, η 60 του 2005.

Παρόλο που η Οδηγία αυτή δίνει το περιθώριο σε όλες τις χώρες μέλη να την ενσωματώσουν στο εθνικό τους δίκαιο μέχρι τον Δεκέμβριο του 2007, εν τούτοις και στην χώρα μας αλλά και σε άλλες χώρες της Ευρωπαϊκής Ένωσης έχουν γίνει αρκετές προσπάθειες ενσωμάτωσής της στην κανονιστική τάξη της κάθε χώρας.

“Η αλληλεπίδραση εποπτικών αρχών και εποπτευομένων φορέων και η ανταγωνιστικότητα της αγοράς”

*Κατάχρηση αγοράς και κανονισμός περί ξεπλύματος χρήματος
Σημειώσεις Εισηγήσεων - Workshop 2
17 Ιανουαρίου 2007*

Δύο από αυτές είναι το παράρτημα 4 της πράξεως 2577/9.3.2006 του Διοικητή της Τράπεζας της Ελλάδος, έχει δημοσιευθεί πριν λίγο καιρό, δίνει ένα πρώτο βήμα, όσον αφορά, στο κομμάτι της **δέουσας επιμέλειας** και αντίστοιχη είναι η προσπάθεια της Επιτροπής Κεφαλαιαγοράς με την **απόφαση 23** που ανάλυσαν οι προηγούμενοι ομιλητές.

Κοινό τους σημείο, όπως και κοινό σημείο του δεύτερου κεφαλαίου της Οδηγίας είναι υποχρέωση της δέουσας επιμέλειας. Πλέον, ενώ μέχρι τώρα οι τράπεζες έπρεπε να απαιτούν την επίδειξη ταυτότητας ή διαβατηρίου ή άλλου ισοδύναμου δημόσιου εγγράφου για να πιστοποιήσουν τον πελάτη τους, οφείλουν πλέον να γνωρίζουν περισσότερα στοιχεία και για τον ίδιο, οφείλουν να μαζεύουν περισσότερα έγγραφα και επίσης, οφείλουν να ξέρουν το σκοπό για τον οποίο ξεκινάει ή αλλάζει μια σχέση που έχει δημιουργήσει με το χρηματοπιστωτικό ίδρυμα και δεν αναφέρομαι μόνο στις τράπεζες.

Σε αντίθετη περίπτωση, αφήνει ο νομοθέτης τη διακριτική ευχέρεια στις τράπεζες ή στους οργανισμούς που έχουν την ίδια υποχρέωση είτε να αρνηθούν να κάνουν την συναλλαγή είτε ακόμα και να διακόψουν τη σχέση.

Όπως είπαμε πριν στην **ταυτοποίηση του πελάτη** δεν ζητάμε πια να ξέρουμε μόνο την ημερομηνία γεννήσεως, το ονοματεπώνυμο ή οτιδήποτε άλλο ανέφερε το δελτίο ταυτότητας ή το διαβατήριο, πρέπει να ξέρουμε με στοιχεία τα οποία δεν επιδέχονται αμφισβήτηση και σύμφωνα με τις οδηγίες της Τραπεζικής Ελλάδος δεν μπορούν εύκολα να παραποιηθούν, στοιχεία και για την διεύθυνση, την μόνιμη διεύθυνση κατοικίας του, στοιχεία που πιστοποιούν ποιο είναι το επάγγελμα που κάνει και που το ασκεί αυτό το επάγγελμα, και τέλος, ενώ μέχρι τώρα αρκούσε η δήλωση του πελάτη, όσον αφορά, τον αριθμό φορολογικού μητρώου, πλέον και γι' αυτό το στοιχείο πρέπει να ζητάμε αποδεικτικά στοιχεία.

Τα προβλήματα φυσικά που ανακύπτουν από αυτές τις καινούργιες υποχρεώσεις, είναι ότι δεν έχουμε καταρχάς υποχρέωση να ζητάμε περισσότερα στοιχεία μόνο για τους νέους πελάτες, στοιχεία πρέπει να ζητάμε και για τους υπάρχοντες πελάτες και καταλαβαίνετε ότι σε έναν όμιλο του μεγέθους της Εθνικής, τις ζητήματα δημιουργεί αφενός μεν για πελάτες που κάνουν συναλλαγές πάνω από €15.000, όπου ρητά θα πρέπει να επιζητούμε πιστοποίηση των στοιχείων του πελάτη, αλλά και όπου υπάρχει υπόνοια είτε λόγω παρόδου μεγάλου χρονικού διαστήματος είτε λόγω επωνυμίας ότι έχουμε ελλιπή στοιχεία ή οτιδήποτε άλλο να ζητάμε στοιχεία στον πελάτη.

Τα χαρακτηριστικά και τα κριτήρια, το οποίο πρέπει να αποφασίσουμε σαν πιστωτικό ίδρυμα για να ζητήσουμε στον πελάτη, μπορεί να διαφέρουν παρόλο που τόσο η Επιτροπή Κεφαλαιαγοράς όσο και η Τράπεζα της Ελλάδος έχουν δώσει αρκετά παραδείγματα και αρκετά δείγματα.

Φανταστείτε αμέσως ότι στον χώρο των εταιρειών δημιουργείται ένα τεράστιο πρόβλημα γραφειοκρατίας. Γιατί αφενός μεν πρέπει να ζητάμε αυτά τα στοιχεία του πελάτη, από την άλλη μεριά οφείλουμε να τα διατηρούμε στα αρχεία μας για μεγάλο χρονικό διάστημα, που συνεπάγεται και

“Η αλληλεπίδραση εποπτικών αρχών και εποπτευομένων φορέων και η ανταγωνιστικότητα της αγοράς”

*Κατάχρηση αγοράς και κανονισμός περί ξεπλύματος χρήματος
Σημειώσεις Εισηγήσεων - Workshop 2
17 Ιανουαρίου 2007*

κόστος διαχείρισης, αλλά από την άλλη μεριά και επένδυση σε συστήματα που θα κάνουν εύκολη την ανάλυση αυτών των στοιχείων και την ευκολία πρόσβασης. Τόσο για μας, όσο και για τις εποπτικές αρχές.

Σε αυτό το πλαίσιο η Ελληνική Ένωση Τραπεζών πριν από μερικές βδομάδες ολοκλήρωσε την διαδικασία, έτσι ώστε να υπάρξει ενημέρωση του κοινού. Η ενημέρωση αυτή, βέβαια, δεν θα γίνει από την Ελληνική Ένωση Τραπεζών, θα γίνει μέσω των μελών της Ένωσης, έτσι ώστε να αρχίσουμε την εκπαίδευση των πελατών μας.

Ξαφνικά οι πελάτες μας με βάση αυτά τα νομοθετήματα θα πρέπει εκεί που έδειχναν την ταυτότητά τους και συνήθως δεν είχαν περισσότερα προβλήματα ή ζητήματα να αποδείξουν, δήλωναν τον αριθμό φορολογικού μητρώου, τώρα πρέπει να τον αποδείξουν, θα πρέπει λοιπόν να προβούμε, εκτός των άλλων, σε ένα εκτεταμένο πρόγραμμα ενημέρωσης, όχι μόνο των υπαλλήλων του χρηματοπιστωτικού συστήματος, αλλά κυρίως και βασικότερα των πελατών.

Το επόμενο στοιχείο, το οποίο μας επιβάλλουν οι καινούργιες διατάξεις, είναι ότι πρέπει να κατηγοριοποιήσουμε το πελατολόγιό μας σύμφωνα με αντικειμενικά κριτήρια και βέβαια, παρέχονται κάποιες διευκρινίσεις.

Οι τρεις κατηγορίες που δεν είναι εξαντλητικές, είναι ενδεικτικές, είναι ο γεωγραφικός προσδιορισμός, δηλαδή ποια είναι είτε η χώρα προέλευσης του πελάτη είτε η χώρα προορισμού των συναλλαγών του, η φύση ή η ειδική κατηγορία του καθενός πελάτη, δηλαδή η διαφορετική μεταχείριση που θα πρέπει να έχει ο πελάτης που συναλλάσσεται μαζί μας με μια εξωχώρα εταιρεία ή ο πελάτης για τον οποίον υπάρχουν στοιχεία ότι ανήκει σε κατηγορία πολιτικά εκτεθειμένων προσώπων και τέλος, στο ενδεικτικό αυτό κομμάτι το είδος του προϊόντος ή της υπηρεσίας με το οποίο ζητάει να συνδιαλλαγεί.

Δηλαδή, διαφορετική μεταχείριση θα πρέπει να έχει ο πελάτης ο οποίος ζητάει ή κάνει συχνά εμβάσματα και διαφορετική μεταχείριση ο πελάτης, ο οποίος παίρνει τη μισθοδοσία του μέσα από τον τραπεζικό του λογαριασμό και οι συναλλαγές του αφορούν αναλήψεις, για παράδειγμα, από ένα μηχάνημα αυτόματων συναλλαγών.

Οι κατηγορίες αυτές παρουσιάζουν προβλήματα στην εφαρμογή, γιατί;

Πρώτον, δεν υπάρχουν ενιαία κριτήρια ούτε από τις ελληνικές εποπτικές αρχές, θα είδατε ότι στην αναφορά της απόφασης της Επιτροπής Κεφαλαιαγοράς της απόφασης 23, ο βασικός χαρακτήρας γεωγραφικού προσδιορισμού είναι οι χώρες που έχουν χαρακτηριστεί από το FATF, από το Financial Action Task Force, ως μη συνεργάσιμες.

Δυστυχώς, από την Ολομέλεια του προηγούμενου Οκτωβρίου στο Vancouver του FATF, δεν υπάρχει καμία χώρα σε αυτή την κατηγορία. Ξεκίνησε αυτή η μεταχείριση το 2000, σταδιακά έφυγαν όλες οι χώρες, δεν έχει μείνει καμιά.

“Η αλληλεπίδραση εποπτικών αρχών και εποπτευομένων φορέων και η ανταγωνιστικότητα της αγοράς”

*Κατάχρηση αγοράς και κανονισμός περί ξεπλύματος χρήματος
Σημειώσεις Εισηγήσεων - Workshop 2
17 Ιανουαρίου 2007*

Η Τράπεζα της Ελλάδος έχει βέβαια περισσότερα κριτήρια. Θεωρεί καταρχάς ότι οι χώρες της Ευρωπαϊκής Ένωσης και του ευρωπαϊκού οικονομικού χώρου έχουν ισοδύναμη εποπτεία και άρα, βρίσκονται από πλευράς κινδύνου γεωγραφικού κατά συμπέρασμα στην ίδια κατηγοριοποίηση με τη χώρα μας, όμως υπάρχουν αρκετά προβλήματα τη στιγμή που τα στοιχεία που αντλούμε για την κατηγοριοποίηση μιας χώρας, μπορεί να διαφέρουν από Τράπεζα σε Τράπεζα και σίγουρα, δεν υπάρχει λίστα χωρών που να μην επιδέχεται αμφισβήτηση.

Θα είδατε ότι πριν από μερικούς μήνες έγινε αντικείμενο δημοσιογραφικής συζήτησης για την λίστα που τακτικά βγάζει ένας διεθνής οργανισμός με έδρα την Ελβετία, το Transparency International, το οποίο ζητάει κριτήρια από πολλές χώρες του κόσμου και τις κατατάσσει ανάλογα με το perception, ανάλογα με την εικόνα που δίνουν σε σχέση με την διαφθορά και την διαφάνεια που επικρατεί στις συγκεκριμένες χώρες.

Όμως, υπάρχει κριτική σε αυτή την στάση του Transparency International. Υπάρχουν λίστες οι οποίες προέρχονται από αμερικανικές εποπτικές αρχές και αυτές οι λίστες φυσικά δεν αντιμετωπίζονται με τον ίδιο τρόπο όπως αντιμετωπίζονται από τις χώρες της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

Τέλος, η κατηγοριοποίηση όσον αφορά το εάν η χώρα είναι μέλος ή όχι του FATF, θυμίζω ότι το FATF έχει μόλις 31 χώρες μέλη, υπάρχουν αρκετές χώρες της Ευρωπαϊκής Ένωσης, παρόλο που και η ίδια η Ευρωπαϊκή Ένωση είναι μέλος του FATF, που δεν συμμετέχουν ενεργά.

Και φυσικά η ενεργή συμμετοχή, όπως και της χώρας μας, στο FATF δεν συνεπάγεται ύπαρξη καθεστώτος πλήρους διαφάνειας και έλλειψης προβλημάτων, όσον αφορά, τη νομοθεσία με το ξέπλυμα χρήματος.

Προχωράμε στο επόμενο κομμάτι, τα **πολιτικά εκτεθειμένα πρόσωπα**.

Αρχικά, η αναφορά αυτή πέρα από τις συστάσεις του FATF, έγινε στην Οδηγία του 2005 της Ευρωπαϊκής Ένωσης, όμως επειδή παρόλο που ήταν σαφής η έννοια του πολιτικά εκτεθειμένου προσώπου η ίδια η Ευρωπαϊκή Ένωση αισθάνθηκε την ανάγκη το 2006, πριν μερικούς μήνες να βγάλει μια ερμηνευτική Οδηγία, η οποία να περιορίζει το εύρος των πολιτικά εκτεθειμένων προσώπων.

Δηλαδή, εάν έρθουμε σε ένα εύκολο παράδειγμα, ο Δήμαρχος ή Νομάρχης είναι πολιτικά εκτεθειμένο πρόσωπο ή όχι; Σύμφωνα με την τελευταία ερμηνεία της Ευρωπαϊκής Ένωσης και την αντίστοιχη υιοθέτηση των στοιχείων αυτών από την Τράπεζα της Ελλάδος, δεν είναι.

Όμως ένα άλλο σημείο που θα πρέπει να προσέξουμε είναι και το ζήτημα της εφαρμογής. Με τις διατάξεις που έχει υιοθετήσει η Επιτροπή Κεφαλαιαγοράς αλλά και η Τράπεζα της Ελλάδος εξαιρούνται οι 27 χώρες-μέλη της Ευρωπαϊκής Ένωσης, άρα στην ουσία οι τράπεζες και χρηματοοικονομικοί οργανισμοί εν γένει, ψάχνουν για πολιτικά εκτεθειμένο πρόσωπα εκτός των χωρών μελών της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

“Η αλληλεπίδραση εποπτικών αρχών και εποπτευομένων φορέων και η ανταγωνιστικότητα της αγοράς”

*Κατάχρηση αγοράς και κανονισμός περί ξεπλύματος χρήματος
Σημειώσεις Εισηγήσεων - Workshop 2
17 Ιανουαρίου 2007*

Και το ζήτημα είναι ότι με τις επιταγές που προβλέπει η κοινοτική αλλά και η ελληνική νομοθεσία, όσον αφορά την προστασία δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα, πως είναι εύκολο να γνωρίζουμε κάποιον που είτε ήδη έχει συνάψει σχέσεις μαζί μας είτε προτίθεται να συνάψει σχέση, εάν στην χώρα του είναι πολιτικά εκτεθειμένο πρόσωπο;

Ακόμα–ακόμα, επειδή η Οδηγία και η διευκρίνιση περιλαμβάνει και τους συγγενείς, τα αδέλφια για παράδειγμα ή τους γονείς ενός πολιτικά εκτεθειμένου προσώπου, καταλαβαίνετε ότι ακόμα και εδώ στη χώρα μας δεν είναι εύκολο να ξέρουμε, για παράδειγμα, τους συγγενείς των μελών του ελληνικής καταγωγής του Αυστραλιανού Κοινοβουλίου, για παράδειγμα ή του Καναδικού Κοινοβουλίου ή τα μέλη κυβερνήσεων αντιστοίχων χωρών που βρίσκονται εκτός Ευρωπαϊκής Ένωσης.

Μια λύση που έχουμε υιοθετήσει εμείς στον Όμιλο της Εθνικής, είναι να προσφύγουμε σε βάσεις δεδομένων άλλων χωρών, οι οποίες έχουν την ελάχιστη πιστοποίηση τήρησης των συμβατικών υποχρεώσεων, σύμφωνα με τη νομοθεσία για την τήρηση δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα και έχουν αρκετά μεγάλη πρόσβαση σε δημόσια διαθέσιμες πηγές, έτσι ώστε τα στοιχεία τους να είναι τρέχοντα.

Τέλος, εδώ και μερικές ημέρες, από την 1^η Ιανουαρίου του 2007, έχει υιοθετηθεί κατ' επιταγή της σύστασης 7 του FATF, της ειδικής σύστασης 7, ένας κανόνας που αφορά **τα εμβάσματα**, όχι μόνο μέσα στη χώρα, όχι μόνο στην Ευρωπαϊκή Ένωση αλλά και από τρίτες χώρες που εισέρχονται στην Ευρωπαϊκή Ένωση.

Πρέπει λοιπόν, να ζητάμε από τις τράπεζες, που μας στέλνουν αυτά τα εμβάσματα, να τηρούν αυτόν τον ευρωπαϊκό κανονισμό που έχει ισχύ νόμου, είναι υποχρεωτικός, δεν μπορούμε να κάνουμε διαφορετικά, παραβλέποντας το γεγονός ότι κάποιες χώρες, όπως για παράδειγμα η Τουρκία, έχουν πρόβλημα συμβατότητας με το δικό τους εθνικό δίκαιο.

Δηλαδή, έχοντας την θυγατρική μας την Finansbank αυτή τη στιγμή δεν μπορούμε να παίρνουμε στα εμβάσματα της θυγατρικής μας πλήρη στοιχεία για τον αποστολέα του εμβάσματος, γιατί δημιουργεί ζητήματα στην Finansbank εφαρμογής της τουρκικής νομοθεσίας. Η οποία φυσικά ελπίζουμε και περιμένουμε ότι θα προσαρμοστεί σε αυτό το κομμάτι στα πλαίσια των υποχρεώσεων της χώρας αυτής για ένταξη στην Ευρωπαϊκή Ένωση, όμως αυτό δεν έχει γίνει σήμερα που μιλάμε.

Το καθήκον, βέβαια, που έχουμε σε όλες αυτές τις περιπτώσεις, είναι, όπως είπα και στην αρχή, ή να μην εκτελέσουμε την συναλλαγή, αφού βέβαια προειδοποιήσουμε όπου μπορούμε και όπου κρίνουμε ότι επιβάλλεται αυτό στον πελάτη, αλλά ακόμα και να διακόψουμε την συμβατική μας σχέση με τον πελάτη.

Και εδώ μπαίνει ένα σημαντικό πρόβλημα. Ενώ η υφιστάμενη νομοθεσία μας καλύπτει σε περιπτώσεις όπου αναφέρουμε μια συναλλαγή ως ύποπτη στην ειδική ανεξάρτητη αρχή που έχει συσταθεί, στην περίπτωση που διακόψουμε την σχέση με τον πελάτη ή αρνηθούμε να εκτελέσουμε

“Η αλληλεπίδραση εποπτικών αρχών και εποπτευομένων φορέων και η ανταγωνιστικότητα της αγοράς”

*Κατάχρηση αγοράς και κανονισμός περί ξεπλύματος χρήματος
Σημειώσεις Εισηγήσεων - Workshop 2
17 Ιανουαρίου 2007*

μια συγκεκριμένη συναλλαγή, οι χρηματοπιστωτικοί οργανισμοί είναι μόνοι τους απέναντι στον πελάτη τους και απέναντι στον νόμο.

Ουσιαστικά δηλαδή, θα μπορούσε ο οποιοσδήποτε πελάτης έχει υποστεί οικονομική βλάβη να εγείρει απαιτήσεις έναντι της Τράπεζας που δεν εκτέλεσε το έμβασμα ή καθυστέρησε να το εκτελέσει αυτό το έμβασμα ή τέλος πάντων, να θεωρήσει εαυτόν θιγόμενο, ο πελάτης του οποίου μετά από δυο, τρία συμβάντα όπου αρνείται να μας δώσει περαιτέρω στοιχεία για την προέλευση των χρημάτων του, κρίναμε σκόπιμο να διακόψουμε την σχέση.

Όλα αυτά τα οποία αναφέραμε δημιουργούν σίγουρα ερωτηματικά. Είναι ένα καινούργιο θεσμικό πλαίσιο, οι επιταγές της Επιτροπής Κεφαλαιαγοράς θα πρέπει να τύχουν εφαρμογής τον Μάρτιο, ορισμένοι από τους κανόνες που θέτει η Τράπεζα της Ελλάδος, όσον αφορά την κατηγοριοποίηση των πελατών και την ύπαρξη κατάλληλων μηχανογραφικών συστημάτων, πάνω στα οποία θα στηρίζεται αυτή η επεξεργασία έχει μια παράταση μέχρι το τέλος Μαΐου, όμως δεν σημαίνει αυτό ότι ο χρόνος είναι επαρκής για να λυθούν όλα αυτά τα ερωτηματικά.

Από την άλλη μεριά, ενώ δημιουργούνται ερωτηματικά σε εθνικό επίπεδο, δημιουργούνται και ζητήματα ομοιόμορφης εφαρμογής Οδηγίας, καθόσον αρκετές χώρες έχουν πάρει κάποια μέτρα εφαρμογής της Οδηγίας, αλλά σίγουρα δεν βρίσκονται και οι 27 χώρες της Ευρωπαϊκής Ένωσης στο ίδιο μήκος κύματος, στην ίδια δυνατότητα.

Το ελπιδοφόρο σε όλη αυτή την διαδικασία είναι ότι οι εποπτικές αρχές, εδώ και πάρα πολύ καιρό, έχουν ανοίξει ένα διάλογο, έχουν, αν θέλετε, ακολουθήσει το παράδειγμα του FSA και άλλων εποπτικών αρχών στο ζήτημα της διαβούλευσης και με αυτή την διαβούλευση και τα ανοιχτά κανάλια επικοινωνίας που έχουμε με τις εποπτικές αρχές, πιστεύω και είμαι αισιόδοξος ότι θα λυθούν τα όποια ερωτηματικά και τα όποια ζητήματα έχουν δημιουργηθεί μέχρι τώρα.

Σας ευχαριστώ πολύ.

Συντονιστής

Ευχαριστούμε τον κύριο Γκούμα. Λίγο παραβίασε τον χρόνο αλλά δεν πειράζει, γιατί ο προηγούμενος ομιλητής είχε συντομεύσει. Εγώ θέλω να ευχαριστήσω κατ' αρχήν όλους τους εισηγητές, γιατί πρέπει να σας πω ότι ήταν πολύ δύσκολο να καλυφθούν σε δυο ώρες χωρίς τρομερές επικαλύψεις δυο θέματα τα οποία είναι πολύ ειδικά, πολύ τεχνικά, πολύ νομικά και νομίζω ότι έγινε, υπήρξε το καλύτερο δυνατό αποτέλεσμα με τις ελάχιστες δυνατές επαναλήψεις.

Ομολογώ ότι θα πρέπει να συγχαρούμε πάρα πολύ τους εισηγητές, γιατί αυτό είναι ένα επίτευγμα σε σχέση με τον όγκο που είχαν να αντιμετωπίσουν.

“Η αλληλεπίδραση εποπτικών αρχών και εποπτευομένων φορέων και η ανταγωνιστικότητα της αγοράς”

Κατάχρηση αγοράς και κανονισμός περί ξεπλύματος χρήματος
Σημειώσεις Εισηγήσεων - Workshop 2
17 Ιανουαρίου 2007

Ερωτήσεις - Απαντήσεις

Συντονιστής

Έχουμε μερικά λεπτά, όπως μας έχει επιτρέψει ο Χαραλάμπους, προκειμένου να συζητήσουμε στο μέτρο που θα προλάβουμε. Νομίζω ότι έχουμε τουλάχιστον δέκα λεπτά με βάση αυτά που έχει πει ο Αντιπρόεδρος της Επιτροπής Κεφαλαιαγοράς.

Υπάρχουν ήδη δυο ερωτήσεις μέχρι να προετοιμάσετε ορισμένες άλλες. Η μια έχει σταλεί προς την κυρία Ντανάκα και η άλλη προς τον κύριο Στελλάκη.

Μ. Ντανάκα: (Απάντηση σε γραπτή ερώτηση)

Το ερώτημα αφορά την περίπτωση που έχουμε παραπλανητικό δημοσίευμα από δημοσιογράφο.

Όπως ήδη ανέφερα, στην περίπτωση που έχουμε παραπλανητικό δημοσίευμα, ψευδές από δημοσιογράφο, τότε η διάδοση κρίνεται με βάση τους κανόνες του επαγγέλματός του, όταν το δημοσίευμα αυτό ήταν στο πλαίσιο της επαγγελματικής του ιδιότητας. Εκτός εάν, υπάρχει εξαίρεση εάν έχει αντλήσει άμεσα ή έμμεσα κέρδη ή ωφέλεια από αυτό το δημοσίευμα.

Το ερώτημα τώρα το οποίο έχει τεθεί είναι εάν έχουμε αντιμετωπίσει τέτοια περίπτωση στην Επιτροπή Κεφαλαιαγοράς από τότε που άρχισε να ισχύει ο νόμος αυτός.

Η απάντηση είναι αρνητική. Δεν έχουμε αντιμετωπίσει τέτοια περίπτωση.

Το δεύτερο ερώτημα είναι εάν υπάρχει κάποια υποδομή, ώστε να διερευνάται εάν υπάρχουν τέτοια οφέλη. Εάν γίνεται εξέταση των χρηματιστηριακών πράξεων, εξέταση πόθεν έσχες ή αξιολόγηση δημοσιευμάτων.

Θα προσπαθήσω να σας απαντήσω υποθετικά, όπως σας λέω δεν το έχουμε αντιμετωπίσει, πως θα μπορούσε να αντιμετωπιστεί.

Στην απόφαση 1-347, υπάρχει ένα συγκεκριμένο παράδειγμα χειραγώγησης, το οποίο εντάσσεται στην περίπτωση αυτή. Σύμφωνα με το άρθρο 3, εδάφιο Α, περίπτωση Α, εάν τώρα πριν ή μετά από δοθείσες εντολές ή διενεργηθείσες συναλλαγές κάποιος δημοσιεύει ή διαδίδει ανακριβείς ή παραπλανητικές πληροφορίες, έχουμε την περίπτωση εδώ, παραδείγματος χάρη, μπορεί να υπάρχει ένα δημοσίευμα σε μια εφημερίδα ενός συγκεκριμένου δημοσιογράφου, ότι πρόκειται να γίνει, ας πούμε, συγχώνευση δυο εταιρειών, διαπιστώνουμε κάποια στιγμή ότι αυτό το δημοσίευμα είναι ψευδές. Για να εξετάσουμε εάν τελικά ο συγκεκριμένος δημοσιογράφος θα πρέπει να διαπιστωθεί εάν έχει παραβιάσει τον Ν. 3340/05, το πρώτο που θα πρέπει να εξετάσουμε είναι εάν έχει αντλήσει άμεσα ή έμμεσα κέρδη από αυτό το δημοσίευμα.

Με βάση τα στοιχεία που έχει η Επιτροπή Κεφαλαιαγοράς αυτό που θα μπορούσε να κάνει είναι να εξετάσει την συναλλακτική του συμπεριφορά πριν και μετά το δημοσίευμα.

Εάν παραδείγματος χάρη, μετά από αυτό το δημοσίευμα έχουμε άνοδο της τιμής της μετοχής και διαπιστωθεί ότι ο συγκεκριμένος δημοσιογράφος έχει διενεργήσει αρκετές πωλήσεις της μετοχής που

“Η αλληλεπίδραση εποπτικών αρχών και εποπτευομένων φορέων και η ανταγωνιστικότητα της αγοράς”

Κατάχρηση αγοράς και κανονισμός περί ξεπλύματος χρήματος
Σημειώσεις Εισηγήσεων - Workshop 2
17 Ιανουαρίου 2007

αφορά την συγκεκριμένη προς συγχώνευση εταιρεία και διαπιστωθεί επομένως ότι έχει κέρδη από αυτές τις συναλλαγές, αμέσως αυτό σημαίνει ότι πλέον ο δημοσιογράφος, η συναλλακτική του συμπεριφορά θα εξετασθεί όχι σύμφωνα με τους κανόνες του επαγγέλματός του αλλά σύμφωνα με τον Ν3340/05.

Από εκεί και πέρα όμως, όπως είπαμε, θα πρέπει να διαπιστωθεί και να αποδειχθεί από εμάς εάν ο συγκεκριμένος δημοσιογράφος γνώριζε ή απλά αναγνωρίζει ότι αυτό το δημοσίευμα είναι ψευδές.

Αυτή είναι η απάντηση. Σας ευχαριστώ.

Συντονιστής

Κύριε Στελλάκη.

Π. Στελλάκης:

Θα σας διαβάσω την ερώτηση. Το θέμα της είναι η γνωστοποίηση ευρημάτων ορκωτών λογιστών.

Ερώτηση. Επί λόγω του πολύ περιορισμένου χρόνου δεν γίνεται κατανοητό εάν η γνωστοποίηση ευρημάτων από τον ορκωτό ελεγκτή προς τις αρμόδιες αρχές, παραδείγματος χάρη, στην ΕΛΤΕ προβλέπεται από τον νόμο ή γίνεται ή προτείνεται ή συνδυασμό των ανωτέρω, μπορείτε να το διευκρινίσετε;

Δεύτερο ερώτημα. Επίσης, έχετε υπόψη σας αρκετές περιπτώσεις γνωστοποίησης από ορκωτό ελεγκτή προς τις εποπτικές αρχές κάποιων ευρημάτων, όπως παραδείγματος χάρη, παρεμβάσεις φορολογικής ή εργατικής νομοθεσίας;

Να απαντήσω, κατ' αρχήν, στον δεύτερο ερώτημα που είναι σύντομο. Όχι, δεν έχω υπόψη μου κάποιες γνωστοποιήσεις από ορκωτό ελεγκτή. Αυτό δεν σημαίνει πως αποκλείεται να έχουν γίνει. Ίσως να είναι ικανότερος να απαντήσει κάποιος ορκωτός ελεγκτής που έχει μεγαλύτερη εμπειρία από μένα.

Στο πρώτο ερώτημα, από πού προβλέπεται η συνεργασία με τις εποπτικές αρχές, κατ' αρχήν την ΕΛΤΕ την έχει θεσπίσει αρμόδια για τους ορκωτούς ελεγκτές και τις ελεγκτικές εταιρείες ο 3424/2005.

Από την άλλη, οι ορκωτοί ελεγκτές εμπίπτουν, είναι υποχρεωμένοι να εφαρμόζουν τα ελληνικά ελεγκτικά πρότυπα, τα οποία είναι σχεδόν εναρμονισμένα με τα διεθνή ελεγκτικά πρότυπα.

Θα σας διαβάσω δυο αποσπάσματα από τα ελληνικά ελεγκτικά πρότυπα.

«Ένα από τα απαραίτητα και αναγκαία γνωρίσματα του λειτουργήματος του ορκωτού ελεγκτή είναι και η εχεμύθεια».

Άλλο απόσπασμα τώρα.

«Η επαγγελματική υποχρέωση του ελεγκτή να διαφυλάσσει το απόρρητο των πληροφοριών που περιέχονται στην γνώση του, συνήθως καθιστά ανεπίτρεπτη την γνωστοποίηση των ευρημάτων του ελέγχου σε τρίτα πρόσωπα, εκτός του ελεγχόμενου οργανισμού.

Ο ελεγκτής πρέπει να κοινοποιεί τα ευρήματα του ελέγχου που άπτονται της εταιρικής διακυβέρνησης προς εκείνους που είναι επιφορτισμένοι με την διακυβέρνηση του ελεγχόμενου οργανισμού. Όταν όμως εντοπίζει λάθη που είναι απόρροια απατηλών ενεργειών ή υποψιάζεται την

“Η αλληλεπίδραση εποπτικών αρχών και εποπτευομένων φορέων και η ανταγωνιστικότητα της αγοράς”

Κατάχρηση αγοράς και κανονισμός περί ξεπλύματος χρήματος
Σημειώσεις Εισηγήσεων - Workshop 2
17 Ιανουαρίου 2007

διάπραξη τέτοιων ενεργειών ή λαθών, τότε οφείλει να εξετάζει την ευθύνη του να κοινοποιήσει τα στοιχεία αυτά στην διοίκηση του οργανισμού.

Στα πλαίσια δε της περιφρούρησης του δημοσίου συμφέροντος και εφ’ όσον αυτό επιβάλλεται από την νομοθεσία, οφείλει να γνωστοποιήσει τυχόν μη συμμόρφωση με τους ισχύοντες νόμους και κανονισμούς στις αρμόδιες αρχές.

Συνιστάται στην περίπτωση αυτή να ζητά νομική συμβουλή σχετικά με το μέγεθος και έκταση των υποχρεώσεών του».

Ο συνδυασμός των δυο αυτών, του 3424/05 και των Ελληνικών Ελεγκτικών Προτύπων, πιστεύω να απαντάει στην ερώτησή σας.

Ευχαριστώ πολύ.

Συντονιστής

Νομίζω ότι έχουμε καιρό για μια ή δυο τουλάχιστον ερωτήσεις.

Α.Σουλιώτης:

Σουλιώτης Δημήτριος λέγομαι και προέρχομαι από την Τράπεζα της Ελλάδος. Είμαι δε ελεγκτής για 12 περίπου χρόνια στο ξέπλυμα βρώμικου χρήματος. Έχω δηλαδή ασχοληθεί από την αρχή.

Εγώ λοιπόν παρόλο που είμαι ελεγκτής και θα έπρεπε φυσιολογικά να είμαι υπέρ της νομοθέτησης αυστηρότερων διατάξεων, συμφωνώ με τον κύριο Καραμανώφ.

Δηλαδή, υπάρχει μια υπερνομολόγηση των διατάξεων, είναι γεγονός αυτό, από την πλευρά της Ευρωπαϊκής Επιτροπής, η οποία μεταφέρεται βέβαια και εδώ και αυτό δημιουργεί προβλήματα και για τις εταιρείες αλλά σίγουρα και για τους ελεγκτές.

Δηλαδή, πιστεύω ότι θα ήταν καλύτερη λιγότερη νομολόγηση και περισσότερα συγκεκριμένα πράγματα.

Θα αναφέρω ένα συγκεκριμένο παράδειγμα για το θέμα του ξεπλύματος βρώμικου χρήματος. Εάν με ρωτάγανε από την πλευρά μου, ξέπλυμα βρώμικου χρήματος στην ουσία σημαίνει off-shore εταιρείες, δηλαδή παγκόσμια το μισό προϊόν το οποίο περνάει και έχει σχέση με δραστηριότητες ξεπλύματος βρώμικου χρήματος, περνάει από τις off-shore εταιρείες.

Αρα θα ήταν πολύ καλύτερα να έχουμε ένα πιο σαφές κομμάτι στις διατάξεις και στις δικές μας στις πράξεις διοικητή και στον νόμο που να αναφέρεται στις off-shore εταιρείες και πολύ λιγότερο στο όλο πλέγμα που έχει σχέση με άλλα μικρότερης σημασίας θέματα.

Τώρα, όσον αφορά, γιατί γίνεται αυτό; Έχω μια άποψη η οποία έχει σχέση με την φιλοσοφία ζωής, την διαφορά δηλαδή του πως βλέπουν τα πράγματα οι νομικοί σε σχέση με τους ελεγκτές.

Πιστεύω ότι ο νομικός θεωρεί ότι τα πράγματα έχουν την αξία που τους δίνει ο ίδιος προσδιορίζοντάς τα. Ο ελεγκτής από την άλλη πλευρά πιστεύει ότι τα πράγματα έχουν την αξία που έχει σχέση με τις επιπτώσεις που δημιουργούν στους εμπλεκόμενους.

Η διαφορά αυτή έχει σχέση και με την υπερνομολόγηση πιστεύω.

“Η αλληλεπίδραση εποπτικών αρχών και εποπτευόμενων φορέων και η ανταγωνιστικότητα της αγοράς”

Κατάχρηση αγοράς και κανονισμός περί ζεπλύματος χρήματος
Σημειώσεις Εισηγήσεων - Workshop 2
17 Ιανουαρίου 2007

Ευχαριστώ.

Συντονιστής

Εάν καταλαβαίνω καλά αυτό ήταν σχόλιο, δεν ήταν ερώτηση. Επομένως, εάν κανείς δεν θέλει να απαντήσει από το πάνελ, να προχωρήσουμε στον επόμενο κύριο.

Β. Φραγκουλόπουλος:

Βασίλης Φραγκουλόπουλος και εγώ από Τράπεζα Ελλάδος. Ήθελα να απευθυνθώ σε τρεις εισηγητές και θα τους παρακαλέσω σε κάποιες απαντήσεις.

Κατ' αρχήν, στον κύριο Λυκουρέζο. Με τον Ν.3424/05, όπως είναι γνωστό, υπόχρεα πρόσωπα για αναφορά είναι και οι δικηγόροι. Στην Ελλάδα αντιδρούν λυσσώδως θα έλεγα οι δικηγόροι, όπως και σε ευρωπαϊκό επίπεδο και μάλιστα, υπάρχει και προσφυγή στο δικαστήριο για τα δικαιώματα του ανθρώπου στο Στρασβούργο.

Άλλοι Δικηγορικοί Σύλλογοι βέβαια, όπως στην Αγγλία, η Law Society, έχουν προχωρήσει και έχουν εφαρμόσει την νομοθεσία την Ευρωπαϊκή αλλά και την Αγγλική σχετικά με το ζέπλυμα χρήματος.

Ήθελα να ρωτήσω τον κ. Λυκουρέζο, από την πλούσια εμπειρία που έχει, δεν υπάρχει αντικείμενο στην δικηγορική ύλη, ώστε να εφαρμοστούν οι διατάξεις για το ζέπλυμα χρήματος;

Και δεν μπορούν να συγκεραστούν, αφ' ενός με διαπιστευτικότητα μεταξύ της σχέσης πελάτη και δικηγόρου και της εφαρμογής της διατάξεως του ζεπλύματος χρήματος;

Δεύτερον, στον κ. Μερσίνη. επειδή το θέμα μας είναι η αλληλεπίδραση εποπτικών αρχών και εποπτευόμενων φορέων, ήθελα να με πληροφορήσει σχετικά και με την σύνταξη του κανονισμού 23 αλλά και γενικότερα η Επιτροπή Κεφαλαιαγοράς πως εφαρμόζει αυτή την σχέση μεταξύ της εποπτεύουσας αρχής και των εποπτευόμενων φορέων;

Και δεδομένο ότι στην FATF υπάρχει ένας ανάλογος προβληματισμός σχετικά με το private sector και ετοιμάζεται να εκδοθεί οδηγία σχετικά με αυτό.

Και τέλος στον κ. Γκούμα, ο Γκούμας επικεντρώθηκε στην πράξη την τελευταία της Τράπεζας της Ελλάδος, το παράρτημα 4, και το ανέλυσε πολύ εύστοχα σε πολλά σημεία, θα θίξω δυο, τρία θέματα. Το πρώτο θέμα είναι η ισοδυναμία των χωρών, equivalent.

Συντονιστής

Οχι πάρα πολλές ερωτήσεις.

Β. Φραγκουλόπουλος (συνέχεια):

Επιγραμματικά αναφέρομαι. Στο πλαίσιο της Επιτροπής που έχει συσταθεί για την υλοποίηση της 3^{ης} Οδηγίας, γίνεται αυτή την στιγμή προβληματισμός σχετικά με τις χώρες ισοδύναμου καθεστώτος εποπτείας με τις ισοδύναμες χώρες, equivalent countries και πρόκειται να εκδοθεί μια Εφαρμοστική Οδηγία, όπως αυτή με τα πολιτικά πρόσωπα σχετικά με αυτές τις χώρες. Επομένως, θα αμβλυνθούν λίγο αυτοί οι προβληματισμοί του και αυτά τα ερωτηματικά σχετικά με τις ισοδύναμες χώρες.

“Η αλληλεπίδραση εποπτικών αρχών και εποπτευομένων φορέων και η ανταγωνιστικότητα της αγοράς”

Κατάχρηση αγοράς και κανονισμός περί ξεπλύματος χρήματος
Σημειώσεις Εισηγήσεων - Workshop 2
17 Ιανουαρίου 2007

Αλλά θα ήθελα να με πληροφορήσει ο κ. Γκούμας, για να απευθύνω και ένα ερώτημα, για την Finansbank, ποια είναι ακριβώς τα στοιχεία που απαιτεί στα εμβάσματα η Τουρκική νομοθεσία; Ποια είναι τα στοιχεία αυτά και τι προβλήματα ακριβώς δημιουργούνται; Επειδή δεν κατάλαβα καλά.

Ευχαριστώ.

Συντονιστής

Θέλετε να αρχίσετε κ. Λυκουρέζος;

Α. Λυκουρέζος:

Το θέμα που έθιξε ο κύριος, συνάδελφος είστε, δεν ξέρω, είναι πολύ σημαντικό. Ξέρετε, έχουν δημιουργηθεί πολλά προβλήματα, πολύ συζήτηση έχει ξεκινήσει και στην Ελλάδα. Στην Ισπανία, όπως θα γνωρίζετε ενδεχομένως, έχει πάρει και μια συγκεκριμένη μορφή, έχουν ήδη καταδικαστεί κάποιοι συνάδελφοι δικηγόροι για παραβίαση αυτών των νόμων.

Όπως μου έλεγε ο Μερσίνης ακριβώς τώρα, υπάρχει μια διαφορά μεταξύ θέσεως των δικηγόρων στις χώρες, Γερμανία και Γαλλία που είναι ελάχιστες οι αναφορές, εν αντιθέσει με την Αγγλία, όπου γίνονται πολλές καταγγελίες και αυτό χρησιμοποιούν ένα εργαλείο, όπως ξέρετε, εκβιασμού και πιέσεων.

Συνεπώς, το πρόβλημα εστιάζεται και ανιχνεύεται στο θέμα της εμπιστευτικότητας, που αρχίζει και που τελειώνει. Διότι ουσιαστικά με τις διατάξεις αυτές και με όσες ακόμα, από ότι αντιλαμβάνομαι προβλέπεται να εισαχθούν στην έννομη ελληνική τάξη, ο δικηγόρος καθίσταται ένα είδος ερευνητή. Κάθε συναλλαγή κάθε πελάτη σου θα πρέπει θεωρητικά και εν δυνάμει να είναι ύποπτη. Και ο χρηματιστής.

Δηλαδή, πραγματικά αυτό που πολύ γενικά διατύπωσα, φοβούμαι ότι αυτές οι διατάξεις θα δημιουργήσουν τεράστια προβλήματα και όσον αφορά την λειτουργία του δικηγορικού επαγγέλματος αλλά ενδεχομένως θα είναι και στα χέρια ορισμένων ένα εργαλείο εκβιασμού πάρα πολύ επικίνδυνο.

Συνεπώς, προς το παρόν δεν μπορώ πέρα των σχολίων αυτών να κάνω οποιαδήποτε άλλη σκέψη. Πρέπει νομίζω να αντιμετωπιστεί και οι Δικηγορικοί Σύλλογοι αντιδρούν, έχετε δίκαιο. Έχει γίνει μια προσφυγή στο δικαστήριο για να δούμε τι θα γίνει, πως θα ρυθμιστεί το θέμα και από εκεί και πέρα, βλέπουμε.

Μ. Μερσίνης:

Κατ' αρχάς να επισημάνω ότι με την 3^η Οδηγία, την οποίας, όπως είπα, η ενσωμάτωση επίκειται, αυτή η Επιτροπή φίλτρου των Δικηγορικών Συλλόγων, που είναι αρμόδια στην ουσία να σκανάρει και να αναπέμψει στον αρμόδιο φορέα, στον ελληνικό Financial Intelligence Unit, δηλαδή την Επιτροπή του άρθρου 7 τις αναφορές των δικηγόρων, ως τώρα νομίζω ότι αυτή η υπουργική απόφαση εξεδόθη το περασμένο καλοκαίρι, ως τώρα αυτή την Επιτροπή των Δικηγορικών Συλλόγων θεωρητικά έχει την δυνατότητα να κρίνει ποιες από όλες τις αναφορές των δικηγόρων θα αναπέμψει στον αρμόδιο φορέα.

“Η αλληλεπίδραση εποπτικών αρχών και εποπτευομένων φορέων και η ανταγωνιστικότητα της αγοράς”

Κατάχρηση αγοράς και κανονισμός περί ζεπλύματος χρήματος
Σημειώσεις Εισηγήσεων - Workshop 2
17 Ιανουαρίου 2007

Με την 3^η Οδηγία όλες αυτές οι επαγγελματικές επιτροπές φίλτρου των δικηγόρων, στην Ισπανία υπάρχει ειδική για τους συμβολαιογράφους, δεν θα έχουν πλέον το δικαίωμα να κρίνουν ποιες θα στείλουν και ποιες όχι, αλλά υποχρεούνται πλέον να τις στέλνουν όλες. Οπότε είναι εύλογο να υποθέσει κανείς ότι θα ξεσπάσουν νέες διαμαρτυρίες συναδέλφων όταν ετοιμαστεί ο νέος νόμος. Αυτά συμπληρώνοντας τον κ. Λυκουρέζο.

Τώρα, κατ' αρχάς στην δική μου αναφορά παρέλειψα να αναφέρω ότι η Τράπεζα της Ελλάδος έχει ανάλογη πράξη διοικητού, δηλαδή κανονιστική απόφαση σχετικά, στην οποία έχει επίσης λάβει ήδη υπόψη και όλες τις προβλέψεις της 3^{ης} Οδηγίας για το ζέπλυμα χρήματος.

Τώρα, όσον αφορά την σχέση επόπτη, εποπτευομένων στην Επιτροπή Κεφαλαιαγοράς. Ως τώρα, όπως ήδη ανέφερα ισχύει η απόφαση 108, δεν υπήρχε ειδική μονάδα μέσα στην Επιτροπή Κεφαλαιαγοράς για το ζέπλυμα, γίνονταν περιοδικοί έλεγχοι κατά τους οποίους παρεμπιπτόντως ελέγχονταν οι διαδικασίες τηρήσεως της νομοθεσίας σχετικά με το ζέπλυμα.

Από τον Δεκέμβρη του 2005, που ισχύει ο νέος νόμος, υπάρχουν ειδικές διατάξεις για την ειδική υπηρεσιακή μονάδα. Ήδη με την εμπειρία της αξιολόγησης που έγινε στην Ελλάδα από το Διεθνές Νομισματικό Ταμείο, περίπου την άνοιξη του 2005, ξέρουμε ότι πρέπει να υπάρχουν ειδικά μοντέλα ελέγχου, ειδικό check list και οι διαδικασίες τώρα στην ουσία έχουν παγιωθεί, οπότε δεν είναι δυνατόν να έχουμε κάποια εμπειρία για το πώς ακριβώς γίνονται αυτοί οι έλεγχοι.

Αξίζει όμως να διευκρινιστεί και κάτι άλλο. Από τον φορέα για το ζέπλυμα είμαι σε θέση να γνωρίζω ότι η συντριπτική πλειοψηφία των αναφορών προέρχονται από τράπεζες. Γιατί; Γιατί, σε πολύ μικρότερο βαθμό οι ίδιες οι χρηματοπιστηριακές εταιρείες έχουν την δυνατότητα να διαχειρίζονται χρήματα πελατών.

Οι καταθέσεις, τα χρήματα, οι ροές γίνονται πάντοτε, ως επί το πλείστον, μέσω του τραπεζικού συστήματος, οπότε και οι τράπεζες είναι φυσιολογικό να είναι οι κατ' εξοχήν επιφορτισμένοι φορείς με το να υποβάλλουν αναφορές υπόπτων συναλλαγών στην αρμόδια αρχή.

Αυτά.

Συντονιστής

Το τρίτο σκέλος ο Γκούμας.

Σ.Γκούμας:

Κατ' αρχάς, είναι ευχάριστο το γεγονός ότι τα ζητήματα ισοδυνάμου καθεστώτος είναι καθ' οδόν προς διαλεύκανση. Όσον αφορά τα προβλήματα που αντιμετωπίζει η διπλανή χώρα, δεν είναι ζητήματα αποκλειστικά της Finansbank, απλώς η Finansbank είναι μια σημαντική θυγατρική μας.

Το σύνολο του τραπεζικού συστήματος έχει να αντιμετωπίσει την νομοθεσία περί τραπεζικού απορρήτου. Άρα, από πλευράς χρονικής βρίσκονται στην ίδια κατάσταση που βρισκόμασταν το 2003, όταν η Τράπεζα της Ελλάδος έβγαλε την Οδηγία 654 όπου και τότε και στην δική μας χώρα είχαν τεθεί ζητήματα συμβατότητας με τις απαγορεύσεις που έχει η νομοθεσία για το τραπεζικό απόρρητο.

“Η αλληλεπίδραση εποπτικών αρχών και εποπτευομένων φορέων και η ανταγωνιστικότητα της αγοράς”

Κατάχρηση αγοράς και κανονισμός περί ξεπλύματος χρήματος
Σημειώσεις Εισηγήσεων - Workshop 2
17 Ιανουαρίου 2007

Κουβεντιάζεται στο επίπεδο της Τουρκικής Ένωσης Τραπεζών και πιστεύω ότι η Κεντρική Τράπεζα ή οι νομοθετικές αρχές θα προχωρήσουν στην διαλεύκανση του ζητήματος. Απλά, αυτό που τονίζω είναι ότι ο κανονισμός ισχύει, που προβλέπει ότι θα πρέπει να υπάρχουν πλήρη στοιχεία του πληρωτή, εφ’ όσον το έμβασμα έρχεται μέσα σε χώρα της Ευρωπαϊκής Ένωσης από την 1^η Ιανουαρίου 2007 και μόλις τώρα αναζητούν την λύση στο ζήτημα αυτό.

Συντονιστής

Σας ευχαριστώ. Πριν προχωρήσουμε στην επόμενη ερώτηση του κυρίου στην τρίτη σειρά, ήθελα απλώς να σας πω ότι και από την δική μας εμπειρία, όχι βέβαια στα ποινικά, γιατί δεν το έχω σκεφτεί, αλλά πιο πολύ στα εμπορικά θέματα, όταν εισηγείσαι ή δίνεις reference για πελάτη στα ξένα δικηγορικά γραφεία, αυτά που είναι τα Magic Circle ή τα Global Firms και τα λοιπά, πάντοτε, τουλάχιστον εδώ και 10 με 15 χρόνια, πρέπει να δώσεις ένα reference ότι τον πελάτη τον ξέρεις, ότι είναι αξιόπιστος και τα λοιπά και τα λοιπά.

Αυτό το ίδιο από την δική μας την εμπειρία στην πρακτική ισχύει και για jurisdictions οι οποίες θεωρούντο και είναι off-shore, όπως παραδείγματος χάρη, η Jersey-Guernsey, και βεβαίως και για δικηγορικά γραφεία της Κύπρου. Δηλαδή, πάντοτε θέλουν ένα reference από κάποιον τον οποίο γνωρίζουν. Ας προχωρήσουμε στην ερώτηση του κυρίου.

A. Λυκουρέζος:

Να συμπληρώσω μόνο κάτι, αν μου επιτρέπεις Πρόεδρε, ότι καταλαβαίνεις τι γίνεται και τι θα γίνει με τους δικηγόρους που ασχολούνται με το ποινικό. Θεωρητικά εκεί ο κάθε πελάτης που εμφανίζεται θα είναι ύποπτος. Θα πρέπει να καταγγέλλεται. Δεν θα μπορείς να υπερασπιστεί κανέναν τελικά.

Π. Βασιλείου:

Κύριε Πρόεδρε, λέγομαι Πέτρος Βασιλείου, συμπτωματικά είμαι από την Τράπεζα Ελλάδος, ήθελα να συγχαρώ το πάνελ κατ’ αρχήν και να κάνω ένα σχόλιο και μια ερώτηση προς τον κ. Γκούμα.

Το σχόλιο είναι ότι συμμερίζομαι τους ενδοιασμούς του για το λεγόμενο γεωγραφικό προσδιορισμό, κάποιες χώρες έχουν λίστες του άξονα του κακού.

Θα πρέπει να είμαστε πολύ προσεκτικοί, να δούμε ως Ευρωπαϊκή Ένωση ποιους άξονες κακού έχουμε και δεύτερον, ως Ελλάδα τι ιδιαίτερα συμφέροντα έχουμε σε διάφορες περιοχές. Λόγω χάρη με το Ιράν. Είμαστε όπως ξέρετε σημαντικοί εμπορικοί εταίροι και υπάρχει μια μεγάλη πολιτιστική, επίσης, ανταλλαγή και συνεργασία.

Συνεπώς, ήθελα να φέρω στην κουβέντα ίσως κάποια μορφή αρχής επικουρικότητας στο συγκεκριμένο θέμα.

Η ερώτησή μου τώρα σχετίζεται λίγο με την προηγούμενη ως προς την Finansbank και έχει σχέση με το καθεστώς της Ελβετίας. Παλαιότερα και οι ελβετικές τράπεζες απέφευγαν να παρέχουν στοιχεία στις εποπτικές αρχές και στην Τράπεζα Ελλάδος. Είναι η Ελβετία μη μέλος του ενιαίου

“Η αλληλεπίδραση εποπτικών αρχών και εποπτευομένων φορέων και η ανταγωνιστικότητα της αγοράς”

Κατάχρηση αγοράς και κανονισμός περί ξεπλύματος χρήματος
Σημειώσεις Εισηγήσεων - Workshop 2
17 Ιανουαρίου 2007

ευρωπαϊκού χώρου, έχει κάνει βήματα από ότι ξέρω, αλλά αν μπορούσατε να μας πείτε λίγο περισσότερα καθότι η Ελβετία, όπως ξέρουμε, είναι ένα καταφύγιο πολλών από τα δισεκατομμύρια τα οποία ματαιώς, δυστυχώς αναζήτησε το Υπουργείο Οικονομικών για επαναπατρισμό.

Ευχαριστώ.

Σ. Γκούμας:

Κατ' αρχάς, το ζήτημα των χωρών οι οποίες κατατάσσονται ανάλογα με τα εθνικά συμφέροντα, το έχουμε αντιμετωπίσει ειδικά με τις οικονομικές κυρώσεις. Για παράδειγμα, η Ευρωπαϊκή Ένωση είναι γνωστό ότι όχι μόνο δεν έχει κυρώσεις, αλλά συνεργάζεται με την Κούβα. Το αντίθετο συμβαίνει με τις Ηνωμένες Πολιτείες.

Αρα, το ερώτημα δημιουργείται από την στιγμή που δεν υπάρχει μια ευρωπαϊκή κατάταξη ενιαία, την οποία να την υιοθετούν όλοι σε περιπτώσεις αμφισβήτησης, όπως για παράδειγμα στην Κούβα ή το Ιράν που αναφέρατε, ποια θα είναι η στάση την οποία θα τηρήσει η κάθε μια Τράπεζα.

Εδώ πιστεύω ότι οι γενικές αρχές και οι κατευθύνσεις που δίνει η Τράπεζα της Ελλάδος είναι σημαντικές, από την άλλη μεριά όμως, δεν υπάρχει ενιαία αντιμετώπιση σε επίπεδο τουλάχιστον Ευρωπαϊκής Ένωσης.

Και η ευθύνη που μπαίνει στα χρηματοπιστωτικά ιδρύματα, όπως αναφέρθηκε και για τις Ε.Π.Ε.Υ. ο Καραμανώφ, είναι πάρα πολύ μεγάλη. Πως είναι δυνατόν, για παράδειγμα, αυτή την στιγμή μια οποιαδήποτε Τράπεζα ή εταιρεία στην Ελλάδα να θεωρήσει σε βαθμό επικινδυνότητας ιδιαίτερα υψηλό μια χώρα για την οποία ούτε έχει παρουσία αλλά και η άντληση των πληροφοριών δεν είναι αυτοδύναμη; Στηρίζεται πάντα σε πληροφορίες που αντλεί μέσω τρίτων.

Όσον αφορά τέλος την Ελβετία, είναι γνωστό ότι τα εμβάσματα για μεγάλα χρονικά διαστήματα που προέρχονταν από την Ελβετία στην ένδειξη προέλευσης, έγραφαν ένας από τους πελάτες μας, χωρίς να το διευκρινίζουν.

Ήδη, τουλάχιστον, από την μέχρι τώρα εμπειρία, αυτά τα φαινόμενα έχουν αισθητά περιοριστεί και η νομοθεσία που εφαρμόζει και η Ελβετία, όσον αφορά το ξέπλυμα χρήματος, έχει πλησιάσει αρκετά τις συστάσεις του FATF, άρα το πρόβλημα εγώ δεν θα το εντόπιζα τόσο στην Ελβετία ή σε παρόμοιες χώρες, όσο σε χώρες ακόμα του τρίτου κόσμου, όπου το θεσμικό τους πλαίσιο δεν έχει ακόμα εκσυγχρονιστεί γιατί βρίσκονται σε διαφορετικό στάδιο ανάπτυξης. Και εκεί δυστυχώς, δεν υπάρχει υπομονή.

Δηλαδή, ζητείται από τον νομοθέτη η λήψη μέτρων και πολλές φορές αυτά εταιρεία μέτρα μπορεί να είναι και άδικα. Να διακόψουμε την σχέση με μια ανταποκρίτρια Τράπεζα για παράδειγμα, που έρχεται από μια τρίτη χώρα ή να μην εκτελέσουμε κάποιες συγκεκριμένες εντολές, με μόνο εργαλείο την πληροφόρηση που έχουμε στα χέρια μας, οι οποίες πληροφορίες στις περισσότερες περιπτώσεις δεν είναι ολοκληρωμένες.

Συντονιστής

“Η αλληλεπίδραση εποπτικών αρχών και εποπτευομένων φορέων και η ανταγωνιστικότητα της αγοράς”

*Κατάχρηση αγοράς και κανονισμός περί ξεπλύματος χρήματος
Σημειώσεις Εισηγήσεων - Workshop 2
17 Ιανουαρίου 2007*

Ευχαριστούμε πάρα πολύ. Οι διοργανωτές του Συνεδρίου μας θυμίζουν ότι έφτασε το τέλος του χρόνου για αυτή την συνεδρία. Λυπούμαι πολύ για τις υπόλοιπες ερωτήσεις, δεν θα τις απαντήσουμε.

Θερμές ευχαριστίες σε όλους τους εισηγητές και σε σας όλους. Συγχαρητήρια στους διοργανωτές.

“Η αλληλεπίδραση εποπτικών αρχών και εποπτευομένων φορέων και η ανταγωνιστικότητα της αγοράς”

*Κατάχρηση αγοράς και κανονισμός περί ξεπλύματος χρήματος
Σημειώσεις Εισηγήσεων - Workshop 2
17 Ιανουαρίου 2007*

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ

6.08 Β. Παπαοικονόμου: Κατάχρηση αγοράς: δευτερογενή κείμενα για την εξειδίκευση του νόμου

Πέραν των βασικών ρυθμίσεων του νόμου 3340/05 που μόλις ακούσαμε, η ΕΚ υιοθέτησε μία σειρά αποφάσεων ως δευτερογενή κείμενα για την εξειδίκευση του νόμου – πλαίσιο, ή αλλιώς, σε όρους Lamfalussy, κείμενα «επίπεδου 2» που διευκολύνουν την εφαρμογή της βασικής οδηγίας του «επίπεδου 1». Σχετικά με τα 4 επίπεδα της διαδικασίας Lamfalussy, ας υπενθυμίσουμε ότι,

- § το **επίπεδο 1** αφορά την επεξεργασία της βασικής Ευρωπαϊκής οδηγίας ,
- § το **επίπεδο 2**, την εξειδίκευση των εκτελεστικών της μέτρων,
- § το **επίπεδο 3** τη μετέπειτα συνεργασία των εποπτικών αρχών προκειμένου να εξασφαλιστεί ενιαίος τρόπος εφαρμογής των οδηγιών, και τέλος,
- § το **επίπεδο 4** που αφορά στον έλεγχο από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή του τρόπου με τον οποίο ενσωματώθηκε και εφαρμόζεται σε εθνικό επίπεδο, η ευρωπαϊκή νομοθεσία

Θα ήθελα να τονίσω την ιδιαίτερη σημασία της διαδικασίας Lamfalussy που είναι ακριβώς αυτές οι δευτερογενείς και τριτογενείς ρυθμίσεις (δηλαδή οι οδηγίες και τα κείμενα του επιπέδου 2 και 3) οι οποίες είναι κρίσιμες για την ενιαία εφαρμογή του ολοκληρωμένου νέου πλαισίου για την κατάχρηση αγοράς.

Αξίζει να αναφέρουμε το βασικό ιστορικό της διαδικασίας μέσω της οποίας ο ευρωπαίος νομοθέτης, έλαβε τις αποφάσεις του. Πριν την υιοθέτηση στην Ελλάδα, το Μάιο του 2005, και στις υπόλοιπες ευρωπαϊκές χώρες, του νόμου για την κατάχρηση αγοράς, είχαν ήδη προηγηθεί πολλές προτάσεις, ομιλίες, συζητήσεις, διαβουλεύσεις, προβληματισμοί σε εθνικό και ευρωπαϊκό, βεβαίως, επίπεδο.

Η συμβολή των εποπτικών αρχών στο πλαίσιο για την κατάχρηση αγοράς.

Ήδη τρία έτη πριν την επίσημη δημοσίευση της ευρωπαϊκής Οδηγίας, η Επιτροπή των Ευρωπαϊκών Εποπτικών Αρχών Κεφαλαιαγοράς στην οποία η ΕΚ μετέχει ενεργά (η γνωστή σήμερα CESR, τότε FESCO) δημοσίευσε το 2000 κείμενο προτάσεων για την αναγκαιότητα και τον προτεινόμενο τρόπο εφαρμογής ενός νέου πανευρωπαϊκού πλαισίου για την κατάχρηση αγοράς. Βασικός στόχος ήταν να οριστεί για πρώτη φορά σε ευρωπαϊκό επίπεδο η κατάχρηση αγοράς αλλά και να δοθεί ένας ενιαίος τρόπος αντιμετώπισης όλων των συμπεριφορών που πλήττουν σοβαρά την αξιοπιστία των κεφαλαιαγορών.

Για να αντιληφθούμε τη σπουδαιότητα αυτής της πρωτοβουλίας, έχοντας πάντα υπόψη την ευρωπαϊκή και διεθνή διάσταση των κεφαλαιαγορών, αρκεί να αναλογιστούμε ότι μέχρι πρότινος το κοινοτικό πλαίσιο για τη προάσπιση της ακεραιότητας της αγοράς παρουσίαζε σημαντικές ελλείψεις,

“Η αλληλεπίδραση εποπτικών αρχών και εποπτευομένων φορέων και η ανταγωνιστικότητα της αγοράς”

*Κατάχρηση αγοράς και κανονισμός περί ζεπλύματος χρήματος
Σημειώσεις Εισηγήσεων - Workshop 2
17 Ιανουαρίου 2007*

ενώ διανύαμε τη μετά ENRON, WORLDCOM, PARMALAT εποχή αλλά και τη χρηματιστηριακή κρίση των νέων αγορών (e companies, new markets).

Σε πολλές χώρες δεν υπήρχε καν νομικό καθεστώς για τη χειραγώγηση αγοράς και οι ρυθμίσεις για την προνομιακή πληροφόρηση συχνά ήταν αναποτελεσματικές. Υπήρχε μία πληθώρα διαφορετικών προσεγγίσεων για τον καθορισμό των παραπτώματων, τον εντοπισμό τους, του είδους των κυρώσεων και του τρόπου επιβολής τους αλλά και των υπόχρεων προσώπων. Διέφερε επίσης ο τρόπος που ενεργούσαν οι εποπτικές αρχές και ήταν επιτακτική η ανάγκη θεσμοθέτησης ομοιόμορφων σε ευρωπαϊκό επίπεδο προληπτικών μέτρων ώστε να αποτρέπονται ex ante οι καταχρηστικές συμπεριφορές.

Στη συνέχεια η CESR συγκρότησε Ομάδα Εμπειρογνομόνων για τα θέματα της κατάχρησης αγοράς, με επικεφαλής τον τότε πρόεδρο της ελληνικής ΕΚ, καθηγητή Σταύρο Θωμαδάκη. Η συγκεκριμένη Ομάδα εμπειρογνομόνων δημοσίευσε το 2002 τα Μέτρα για την ακεραιότητα της αγοράς αναγνωρίζοντας τις αρνητικές επιδράσεις που συνήθως έχει στην αγορά η ex post επιβολή κυρώσεων και μέτρων η οποία έρχεται να επιβαρύνει τη ζημία που προκάλεσε η καταχρηστική συμπεριφορά. Τα κείμενα αυτά της CESR, αποτέλεσαν τη βάση για την έναρξη επεξεργασίας της ευρωπαϊκής οδηγίας για την κατάχρηση αγοράς. Ακολούθησαν οι δύο επίσημες γνωμοδοτήσεις της CESR από την ίδια ομάδα εμπειρογνομόνων που ενσωματώθηκαν με τη σειρά τους στις οδηγίες - εκτελεστικά μέτρα του επιπέδου 2 της Ευρωπαϊκής Επιτροπής. Τέλος, σήμερα η CESR, 4 χρόνια μετά την επίσημη υιοθέτηση της Οδηγίας, συνεχίζει να εργάζεται πάνω στην έκδοση κατευθυντήριων γραμμών για την εφαρμογή του νέου πλαισίου σε επίπεδο 3.

Αποφάσεις της Επιτροπής Κεφαλαιαγοράς

Σε συνέχεια των εκτελεστικών μέτρων του επιπέδου 2, υιοθετήθηκαν 5 αποφάσεις της Επιτροπής Κεφαλαιαγοράς ενώ είναι παράλληλα σε ισχύ ο ευρωπαϊκός Κανονισμός 2273/2003. Οι Αποφάσεις αυτές εξειδικεύουν τόσο τον ορισμό της κατάχρησης αγοράς (χειραγώγηση και προνομιακή πληροφόρηση) όσο και τα κυριότερα προληπτικά μέτρα.

- § Δημοσιοποίηση προνομιακών πληροφοριών
- § Ενδείξεις χειραγώγησης της αγοράς
- § Αποδεκτές πρακτικές αγοράς
- § Υποχρεώσεις αναλυτών
- § Γνωστοποίηση ύποπτων συναλλαγών

Σε ισχύ, παραμένει ο Κανονισμός 2273/2003/ΕΚ για τις εξαιρέσεις από την κατάχρηση αγοράς

Πέραν της νομισματικής και συναλλαγματικής πολιτικής καθώς και της πολιτικής διαχείρισης δημοσίου χρέους, ο νόμος προβλέπει **δύο ακόμα περιπτώσεις απαλλαγής από την κατάχρηση αγοράς**. Πρόκειται για τα **προγράμματα αγοράς ιδίων μετοχών** από τις εισηγμένες εταιρίες και τη **σταθεροποίηση τιμής** που λαμβάνει χώρα μετά την εισαγωγή τίτλων στην οργανωμένη αγορά. Αν οι

“Η αλληλεπίδραση εποπτικών αρχών και εποπτευομένων φορέων και η ανταγωνιστικότητα της αγοράς”

*Κατάχρηση αγοράς και κανονισμός περί ξεπλύματος χρήματος
Σημειώσεις Εισηγήσεων - Workshop 2
17 Ιανουαρίου 2007*

πρακτικές αυτές ακολουθούν τη διαδικασία που προβλέπει ο Κανονισμός, απαλλάσσονται από τον πιθανό χαρακτηρισμό τους ως «κατάχρηση αγοράς».

Προνομακή πληροφόρηση Εσωτερική πληροφόρηση ÷ προνομακή πληροφόρηση:

Στο ελληνικό κείμενο ο όρος εσωτερική πληροφόρηση έχει αποδοθεί ως «προνομακή πληροφόρηση». Με τον ίδιο τρόπο μεταφράστηκε και σε άλλες ευρωπαϊκές γλώσσες (Information privilege για παράδειγμα στη Γαλλία). Αυτό συνέβη επειδή το θεσμικό πλαίσιο αφορά σε όλες τις περιπτώσεις κατάχρησης πληροφόρησης. Η καταχρηστική συμπεριφορά δεν αφορά μόνο πρόσωπα ή πληροφόρηση εντός συγκεκριμένης «εισηγμένης εταιρίας» για να μπορούμε να περιοριστούμε μόνο στον όρο inside information. Χρειαζόμαστε μία έννοια ευρύτερη που να περιλαμβάνει και κάθε πληροφόρηση που πιθανώς διαθέτουν πρόσωπα τα οποία δεν σχετίζονται με την εκδότρια εταιρία, δεν είναι υπάλληλοι της εταιρίας, αλλά γνωρίζουν κάποιο επερχόμενο γεγονός. (π.χ., κατά τη σύνταξη της οδηγίας είχε αναφερθεί το χαρακτηριστικό παράδειγμα του τρομοκρατικού κτυπήματος της 11^{ης} Σεπτεμβρίου.) Η προνομακή πληροφόρηση αφορά επίσης και θέματα σχετικά με παράγωγα επί εμπορευμάτων ή τους ίδιους τους χρηματοοικονομικούς τίτλους.

Ας προχωρήσουμε στην εξειδίκευση του ορισμού της προνομακής πληροφορίας.

Η οδηγία πλαίσιο απαιτεί σωρευτικά **4 καθοριστικούς παράγοντες** για να **κρίνεται κάθε φορά αν μία πληροφορία είναι ή όχι προνομακή**

- § Πληροφορία η οποία είναι συγκεκριμένη
- § Δεν έχει δημοσιοποιηθεί
- § Η δημοσιοποίησή της θα μπορούσε να έχει σημαντική επίδραση στις τιμές
- § Αφορά εκδότη ή χρηματοπιστωτικό μέσο άμεσα ή έμμεσα (χρηματοπιστωτικά μέσα που διαπραγματεύονται σε οργανωμένη αγορά ή που πρόκειται να εισαχθούν προς διαπραγμάτευση σε τέτοια αγορά, ακόμα και αν η πράξη κατάχρησης δεν έλαβε χώρα σε οργανωμένη αγορά)

Το επίπεδο 2 αλλά και πρόσφατα το κείμενο διαβούλευσης της CESR με αρ. 06-562 αναλύουν σε μεγαλύτερο βαθμό πως πρέπει να εφαρμόζεται αυτός ο ορισμός.

Σημειώνουμε εδώ ότι όλοι οι ενδιαφερόμενοι φορείς καλούνται να υποβάλλουν τις παρατηρήσεις τους έως τις 2 Φεβρουαρίου 2007 στην ίδια τη CESR.

Το όφελος από αυτά τα αναλυτικότερα κείμενα είναι ότι τώρα γνωρίζουμε για παράδειγμα, όχι μόνο ότι η προνομακή πληροφορία πρέπει να είναι συγκεκριμένη αλλά και σε ποιές περιπτώσεις επιτυγχάνεται αυτό. Έτσι, το επίπεδο 2 αναφέρει για παράδειγμα, ότι για να θεωρείται μία **πληροφορία συγκεκριμένη** πρέπει αφενός να αφορά σε μία κατάσταση που υφίσταται ή που ευλόγως μπορεί να αναμένεται ότι θα υπάρξει και αφετέρου να επιτρέπει τη συναγωγή συμπερασμάτων σχετικά με την πιθανή επίπτωσή της στις τιμές, ενώ ακόμα αναλυτικότερα το κλειδί δίνεται από το επίπεδο 3 το οποίο εστιάζεται στην εκ των προτέρων χρήση της διαθέσιμης πληροφόρησης αλλά και

“Η αλληλεπίδραση εποπτικών αρχών και εποπτευομένων φορέων και η ανταγωνιστικότητα της αγοράς”

*Κατάχρηση αγοράς και κανονισμός περί ξεπλύματος χρήματος
Σημειώσεις Εισηγήσεων - Workshop 2
17 Ιανουαρίου 2007*

στην αντικειμενική εξακρίβωση του γεγονότος σε αντιδιαστολή με τις φημολογίες. Επίσης, μία πληροφορία μπορεί να είναι συγκεκριμένη χωρίς να έχουν πλήρως προσδιοριστεί όλα της τα χαρακτηριστικά. Για παράδειγμα, η γνώση ότι πρόκειται να παραχθεί ένα νέο καινοτομικό προϊόν δεν απαιτεί πλήρη γνώση του είδους του. Ή η γνώση ότι μία εταιρία θα προχωρήσει σε εξαγορά μίας άλλης εταιρίας είναι προνομιακή πληροφορία ακόμα και αν δεν έχει ακόμα προσδιοριστεί το τίμημα. Επίσης αν τελικά ματαιωθεί η εξαγορά δεν αναιρεί το γεγονός ότι η προηγούμενη γνώση της επικείμενης εξαγοράς αφορούσε προνομιακή πληροφορία εκείνη τη στιγμή. Προκύπτει δηλαδή ότι σε μία διαδικασία η οποία λαμβάνει χώρα σε διάφορα στάδια, κάθε μεμονωμένο στάδιο καθώς και η ίδια η διαδικασία στο σύνολό της, μπορούν να θεωρηθούν ως «προνομιακή πληροφορία η οποία είναι συγκεκριμένη».

Ομοίως, από το βασικό ορισμό γνωρίζουμε ότι **μια πληροφορία είναι προνομιακή** υπό την προϋπόθεση ότι η δημοσιοποίησή της θα μπορούσε να επηρεάσει σημαντικά την τιμή της συνδεδεμένης μετοχής. Το επίπεδο 2 συμπληρώνει την έννοια αυτή αναφέροντας ότι πρόκειται για πληροφορία που ένας συνετός επενδυτής θα αξιολογούσε ως ουσιώδη κατά τη λήψη της επενδυτικής απόφασης ενώ το επίπεδο 3 δίνει βαρύτητα στην αναμενόμενη σημασία του γεγονότος σε σχέση με το σύνολο των δραστηριοτήτων της εταιρίας, ή στο κατά πόσο η πληροφόρηση αυτή αποτελεί προσδιοριστικό παράγοντα της τιμής της μετοχής. Επίσης, η γνώση ότι στο παρελθόν παρόμοια πληροφόρηση επηρέασε σημαντικά την τιμή αποτελεί σημαντική ένδειξη ότι «η δημοσιοποίησή της θα μπορούσε να επηρεάσει σημαντικά την τιμή».

Ας σημειωθεί ότι **το επίπεδο 3 δίνει επιπλέον κατευθύνσεις** για το πώς μπορεί να **αξιολογείται ο προνομιακός χαρακτήρας πληροφόρησης** που αφορά εκκρεμείς εντολές πελατών. (δίνοντας παραμέτρους που μπορούν να λαμβάνονται υπόψη, όπως το μέγεθος της εντολής, η ρευστότητα της αγοράς, οι οδηγίες για την εκτέλεση της εντολής, το χρονικό περιθώριο εκτέλεσης της εντολής, η ταυτότητα και συναλλακτική στρατηγική του πελάτη)

Προληπτικά μέτρα - Ποια είναι τα μέτρα πρόληψης για την κατάχρηση προνομιακής πληροφόρησης;

Η υποχρέωση πρόληψης βαρύνει κυρίως τους εκδότες οι οποίοι οφείλουν

- § 1^{ON}) να δημοσιοποιούν το γρηγορότερο δυνατό τις προνομιακές πληροφορίες που τους αφορούν,
- § 2^{ON}) Να τηρούν κατάλογο με τα πρόσωπα που έχουν περιστασιακή ή τακτική πρόσβαση σε προνομιακή πληροφόρηση και
- § 3^{ov}) Να γνωστοποιούν τις συναλλαγές συγκεκριμένων προσώπων.

Γνωστοποίηση συναλλαγών - υπόχρεα πρόσωπα είναι εκείνα που ασκούν διευθυντικά καθήκοντα σε εκδότη καθώς και τα πρόσωπα που έχουν στενό δεσμό με τα πρώτα (βλ. αναλυτικό ορισμό). σε μετοχές της εκδότριας εταιρίας με την οποία συνδέονται εφόσον υπερβαίνουν σε ένα

“Η αλληλεπίδραση εποπτικών αρχών και εποπτευομένων φορέων και η ανταγωνιστικότητα της αγοράς”

*Κατάχρηση αγοράς και κανονισμός περί ξεπλύματος χρήματος
Σημειώσεις Εισηγήσεων - Workshop 2
17 Ιανουαρίου 2007*

ημερολογιακό έτος τα 5,000 ευρώ. Εγκύκλιος ΕΚ σχετικά με διευκρινίσεις για τις υποχρεώσεις που προβλέπονται στο άρθρο 13 ν.3340/2005 και στο άρθρο 6 της Απόφασης 3/347/12.7.2005 της Επιτροπής Κεφαλαιαγοράς

Τονίζουμε εδώ ότι το πλαίσιο επιτρέπει κατ’ εξαίρεση τη δυνατότητα αναβολής της άμεσης δημοσιοποίησης από τον εκδότη σε συγκεκριμένες περιπτώσεις υπό την προϋπόθεση ότι δεν υπάρχει κίνδυνος παραπλάνησης του κοινού και ο εκδότης είναι σε θέση να διασφαλίσει την εμπιστευτικότητα της πληροφόρησης.

Στο επίπεδο 3 η CESR είναι πολύ επιφυλακτική ώστε να μην επεκτείνει τις ενδεικτικές περιπτώσεις όπου επιτρέπεται η αναβολή δημοσιονομικής πληροφόρησης. Τονίζει ότι αυτή η δυνατότητα δεν είναι ο κανόνας αλλά η εξαίρεση και γι’ αυτό απλώς μας καθοδηγεί αναλύοντας τις περιπτώσεις που είχε ήδη περιγράψει το επίπεδο 2.

Παραδείγματα: διαπραγματεύσεις σε εξέλιξη όταν π.χ. αφορούν σε νέο προϊόν, ευρεσιτεχνίες ή αποτέλεσμα έρευνας και ανάπτυξης κατά την οποία ο εκδότης πρέπει να διαφυλάξει τα δικαιώματά του.

Ενδεικτικά παραδείγματα προνομιακής πληροφόρησης

Η γνωμοδότηση της CESR περιείχε μία σειρά από ενδεικτικές περιπτώσεις προνομιακής πληροφόρησης η οποία πρέπει να δημοσιοποιηθεί άμεσα από τον εκδότη. Ένας τέτοιος κατάλογος προτείνεται σήμερα και από το κείμενο διαβούλευσης του επιπέδου 3 αλλά έχει ήδη συμπεριληφθεί και στη σχετική απόφαση της ΕΚ.

Στον κατάλογο αυτό εμπίπτουν για παράδειγμα περιπτώσεις όπως:

- § Η Σύναψη ή λύση σημαντικών συνεργασιών
- § Οι αλλαγές στη σύνθεση διοικητικού συμβουλίου
- § Η συμμετοχή σε διαδικασία συγχώνευσης ή εξαγοράς
- § Σημαντικές μεταβολές σε εκτιμώμενα ή προβλεπόμενα αποτελέσματα που έχουν ανακοινωθεί από τον εκδότη
- § Χειραγώγηση της αγοράς

Συγκεκριμένα, ως «**χειραγώγηση της αγοράς**» νοούνται:

- § α) οι συναλλαγές ή οι εντολές για τη διενέργεια συναλλαγών:(α1) με τις οποίες δίνονται ψευδείς ή παραπλανητικές ενδείξεις για τη ζήτηση, την προσφορά ή την τιμή μίας μετοχής ή οποιουδήποτε άλλου χρηματοπιστωτικού μέσου, ή(α2) με τις οποίες διαμορφώνεται, από ένα ή περισσότερα πρόσωπα που ενεργούν από κοινού, η τιμή μίας μετοχής ή ενός άλλου χρηματοπιστωτικού μέσου σε μη κανονικό ή τεχνητό επίπεδο,
- § β) οι συναλλαγές ή οι εντολές για τη διενέργεια συναλλαγών οι οποίες είναι ή συνδυάζονται με παραπλανητικές μεθοδεύσεις ή κάθε άλλη παραπλάνηση ή τέχνασμα,

“Η αλληλεπίδραση εποπτικών αρχών και εποπτευομένων φορέων και η ανταγωνιστικότητα της αγοράς”

*Κατάχρηση αγοράς και κανονισμός περί ζεπλύματος χρήματος
Σημειώσεις Εισηγήσεων - Workshop 2
17 Ιανουαρίου 2007*

§ γ) η διάδοση μέσω των μέσων μαζικής ενημέρωσης, περιλαμβανομένου του διαδικτύου, ή με οιοδήποτε άλλο μέσο, πληροφοριών οι οποίες δίνουν ψευδείς ή παραπλανητικές ενδείξεις σχετικά με τα χρηματοπιστωτικά μέσα.

Ο ορισμός της χειραγώγησης στηρίζεται στο αποτέλεσμα των πράξεων και όχι στην πρόθεση.

Το νέο πλαίσιο δίνει επίσης μία σειρά παραδειγμάτων και ενδείξεων, που μπορούν να χρησιμοποιηθούν για να αξιολογηθεί εάν μία συμπεριφορά αποτελεί χειραγώγηση ή όχι. Επίσης, για την ενίσχυση της ομοιομορφίας στην εφαρμογή του ορισμού της χειραγώγησης αγοράς η CESR προχώρησε ένα ακόμη βήμα πέρα από τον αναλυτικό ορισμό και τις ενδείξεις του νομικού πλαισίου και δημοσίευσε στο επίπεδο 3 επιμέρους πρακτικές οι οποίες εμπίπτουν στον ορισμό της χειραγώγησης. Τέτοια παραδείγματα δόθηκαν για τις περιπτώσεις.

«Αποδεκτές πρακτικές αγοράς» Δίνεται η δυνατότητα σε πρόσωπο το οποίο κατηγορείται για συγκεκριμένες μορφές χειραγώγησης να στοιχειοθετήσει ότι είχε νόμιμους λόγους για να ενεργήσει κατ’ αυτόν τον τρόπο και ότι η πρακτική που ακολούθησε είναι σύμφωνη με τις τυχόν αποδεκτές πρακτικές της αγοράς. Οι πρακτικές αυτές πρέπει ωστόσο να έχουν επίσημα αναγνωριστεί ως τέτοιες από την ίδια την Επιτροπή Κεφαλαιαγοράς. Στις διατάξεις έχουν περιγραφεί λεπτομερώς οι συνθήκες και οι προϋποθέσεις σύμφωνα με τις οποίες μπορεί να υιοθετηθεί η διαδικασία αποδοχής συγκεκριμένων πρακτικών αγοράς.

Σήμερα έχουν εγκριθεί από τις εθνικές εποπτικές αρχές 5 τέτοιες περιπτώσεις.

Άλλα προληπτικά μέτρα - Γνωστοποίηση ύποπτων συναλλαγών.

Με το νέο πλαίσιο όλοι οι συμμετέχοντες οφείλουν να συμβάλλουν με τα μέσα που διαθέτουν στην αποτροπή φαινομένων κατάχρησης. Ποιος άλλος μπορεί να είναι σε καταλληλότερη θέση για να εντοπίσει έγκαιρα πιθανά φαινόμενα χειραγώγησης από τους ίδιους τους επαγγελματίες στη διαμεσολάβηση των συναλλαγών. Για το σκοπό αυτό, τα πρόσωπα αυτά, οφείλουν να ειδοποιούν άμεσα την ΕΚ όταν υπάρχουν σοβαρές υπόνοιες ότι συναλλαγές που έχουν καταρτισθεί θα μπορούσαν να συνιστούν κατάχρηση αγοράς. Είναι προφανές ότι όλες οι παραπάνω ενδείξεις, παραδείγματα και εξειδικεύσεις των ορισμών για το τι συνιστά εκμετάλλευση προνομιακής πληροφόρησης ή χειραγώγηση μπορούν να χρησιμοποιηθούν από τις ΕΠΕΥ για να εκπληρώσουν την υποχρέωσή τους αυτή.

Η CESR δεν αρκέστηκε όμως μόνο σε αυτά τα εργαλεία. Στο κείμενό της στο επίπεδο 3 καθοδηγεί αναλυτικότερα τις ΕΠΕΥ ώστε έχουν επιπλέον 22 ενδεικτικές παραμέτρους προς αξιολόγηση της συμπεριφοράς των πελατών τους. Για παράδειγμα, όταν μία ΕΠΕΥ αντιλαμβάνεται ότι ένας πελάτης αλλάζει ριζικά τη συναλλακτική του δραστηριότητα ή ζητάει εκτέλεση της εντολής του με οποιοδήποτε κόστος, ή διενεργεί συναλλαγές σε ευαίσθητες περιόδους. Ή όταν για

“Η αλληλεπίδραση εποπτικών αρχών και εποπτευομένων φορέων και η ανταγωνιστικότητα της αγοράς”

*Κατάχρηση αγοράς και κανονισμός περί ζεπλύματος χρήματος
Σημειώσεις Εισηγήσεων - Workshop 2
17 Ιανουαρίου 2007*

παράδειγμα εντοπίζεται εντατική συναλλακτική δραστηριότητα μεταξύ συγκεκριμένων πελατών ή συγκεκριμένων λογαριασμών ή όταν υπάλληλος της εταιρίας προβαίνει σε front running.

Σημασία πρέπει να δίνεται επίσης στις περιπτώσεις ταυτόχρονων συναλλαγών στην αγορά τοις μετρητοίς και παραγώγων, στις συναλλαγές που επηρεάζουν την τιμή σε περιόδους χαμηλής ρευστότητας, σε περιόδους δημοπρασίας, και

Τέλος, η αποτελεσματικότητα της ρύθμισης αυτής εξαρτάται από το βαθμό στον οποίο εξασφαλίζεται η κατάλληλη ισοστάθμιση μεταξύ της τάσης προς υπερβολική γνωστοποίηση συναλλαγών από τα υπόχρεα πρόσωπα και της αποχής από τις γνωστοποιήσεις όταν το πρόσωπο που πρέπει να προβεί στη γνωστοποίηση δεν είναι εξασφαλισμένο ότι δεν θα κατηγορηθεί για την ενέργεια αυτή. Για το λόγο αυτό ενσωματώθηκαν στις σχετικές ρυθμίσεις διατάξεις που διασφαλίζουν τη γνωστοποίηση με καλή πίστη.

Υποχρεώσεις αναλυτών.

Σημαντικές περιπτώσεις κατάχρησης αγοράς είχαν ως σημείο εκκίνησης της δημοσιευμένες αναλύσεις. Με το νέο πλαίσιο οι αναλυτές οφείλουν πλέον να είναι ιδιαίτερα προσεκτικοί στον τρόπο που παρουσιάζουν τις αναλύσεις τους αλλά και στην αποκάλυψη των συγκρούσεων συμφερόντων που μπορεί να έχουν. Το πλαίσιο ορίζει τι νοείται επενδυτική σύσταση, τότε μία ανάλυση θεωρείται ότι έχει συνταχθεί με ορθό τρόπο και ποιές είναι οι περιπτώσεις όπου απαιτείται αποκάλυψη συμφερόντων.

Τι είναι επενδυτική σύσταση;

Δίνεται σαφής ορισμός για την έννοια της σύστασης ή πρότασης επενδυτικής στρατηγικής η οποία αποτελεί τμήμα του ευρύτερου όρου «**ανάλυση**» η οποία προορίζεται για δημοσιοποίηση προς το κοινό.

- § Πρόσωπα που εκπονούν αναλύσεις
- § Πρόσωπα που διαδίδουν αναλύσεις
- § Συγκρούσεις συμφερόντων

Σημειώνουμε εδώ ότι πρόκειται απλώς για υποχρέωση δημοσιοποίησης των συγκρούσεων συμφερόντων ενώ στα κείμενα της MiFID, η δημοσιοποίηση αποτελεί μέτρο εσχάτου ανάγκης αφού έχει προηγηθεί η εφαρμογή διατάξεων για την πρόληψη και τον εντοπισμό των συγκρούσεων συμφερόντων.

Επιπλέον μέτρα για τους εποπτευόμενους φορείς

Οι ρυθμίσεις για τα πρόσωπα που εκπονούν ή διαδίδουν αναλύσεις είναι αυστηρότερες στη περίπτωση που είναι ΕΠΕΥ ή Τράπεζες.

Δημοσιογράφοι: δίνεται η δυνατότητα οι δημοσιογράφοι να υπαχθούν σε ανάλογης αποτελεσματικότητας πλαίσιο αυτορρύθμισης.

Υποχρεώσεις διαχειριστών αγοράς και προσώπων που διαδίδουν στατιστικά στοιχεία

“Η αλληλεπίδραση εποπτικών αρχών και εποπτευομένων φορέων και η ανταγωνιστικότητα της αγοράς”

*Κατάχρηση αγοράς και κανονισμός περί ξεπλύματος χρήματος
Σημειώσεις Εισηγήσεων - Workshop 2
17 Ιανουαρίου 2007*

Τα ίδια τα χρηματιστήρια οφείλουν αν εφαρμόζουν μηχανισμούς και μεθόδους συναλλαγών που αποτρέπουν τη χειραγώγηση.

ΥΠΟΘΕΤΙΚΟ ΣΕΝΑΡΙΟ

Διαπραγματευτής μαθαίνει από το Τμήμα Εξαγορών & Συγχωνεύσεων της εταιρίας όπου εργάζεται ότι 2 εταιρίες βρίσκονται σε διαπραγματεύσεις συγχώνευσης. Οι μετοχές της μίας από τις δύο ανήκουν στο δείκτη FTSE XA 20 και αν η συγχώνευση πραγματοποιηθεί αναμένεται άνοδος της τιμής του δείκτη. Ο διαπραγματευτής με βάση αυτήν την πληροφόρηση λαμβάνει θέση σε παράγωγο προϊόν με υποκείμενη αξία το δείκτη προκειμένου να επωφεληθεί από την αναμενόμενη αύξηση της τιμής του.

Σε τι είδους κατάχρηση αγοράς παραπέμπει αυτό το σενάριο;

- § Η πληροφορία είναι προνομιακή;
- § Είναι συγκεκριμένη;
- § Έχει δημοσιοποιηθεί;

Σε τι αφορά;

Η δημοσιοποίησή της θα μπορούσε να επηρεάσει αισθητά την τιμή;

Το παράγωγο προϊόν στο οποίο έλαβε θέση ο διαπραγματευτής εμπίπτει στο πεδίο εφαρμογής;

Ποια προληπτικά μέτρα αφορά το σενάριο αυτό;

Αν τελικά δε λάβει χώρα η συγχώνευση θα άλλαζε μήπως η άποψή σας;